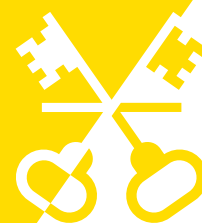

G E M E E N T E

WADDINXVEEN

Programmabegroting 2020-2023

Inhoudsopgave

Voorwoord	3
Leeswijzer	4
1 Participatie in samenhang	6
2 Mens in ontwikkeling	11
3 Dorp in ontwikkeling	16
4 Leefbaar dorp	22
5 Bestuur in samenhang.....	25
6 Ov. Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	29
Paragraaf 1 Lokale heffingen	36
Paragraaf 2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing	42
Paragraaf 3 Onderhoud kapitaal-goederen.....	48
Paragraaf 4 Financiering	51
Paragraaf 5 Bedrijfsvoering	55
Paragraaf 6 Verbonden partijen	58
Paragraaf 7 Grondbeleid	61
Financiële begroting	70
Staat van baten en lasten	71
Toelichting op het overzicht van baten en lasten	72
Uiteenzetting van de financiële positie	78
Bijlagen	84
Bijlage 1: Samenvatting nieuw beleid 2020-2023.....	85
Bijlage 2: Overzicht ombuigingen 2020-2023	86
Bijlage 3: Meerjareninvesteringsprogramma 2020-2023.....	87
Bijlage 4: Incidenteel lasten en baten	89
Bijlage 5: Overzicht reserves 2020-2023.....	90
Bijlage 6: Staat van voorzieningen 2020-2023	94
Bijlage 7: Taakvelden.....	97

Infographic en voorwoord

Voorwoord

Voor u ligt de begroting 2020-2023. Een robuuste begroting. Niet omdat het kan, maar omdat het moet. Net als veel andere gemeenten kregen we in de afgelopen periode te maken met grote tekorten in het sociaal domein. Deze tekorten stellen ons voor een groot aantal uitdagingen. Uiteraard moet er een structurele oplossing komen. Daarnaast willen we in de toekomst niet meer verrast worden. Met alle opneideregelingen en de vele loketten die toegang geven tot zorgvoorzieningen is dat geen gemakkelijke opdracht. Hoe we hiermee omgaan, leest u in de programma's en in de risicoparaagraaf.

Meedoen is voor iedereen

Het opvangen van de tekorten binnen het sociaal domein kent zijn grens. Die grens ligt bij het uitgangspunt dat iedereen die zorg nodig heeft, zorg krijgt. Verder willen we dat iedereen kan meedoen in Waddinxveen. Daarbij staat samenredzaamheid voorop. Doordat inwoners elkaar ondersteunen is de gemeente minder nodig.

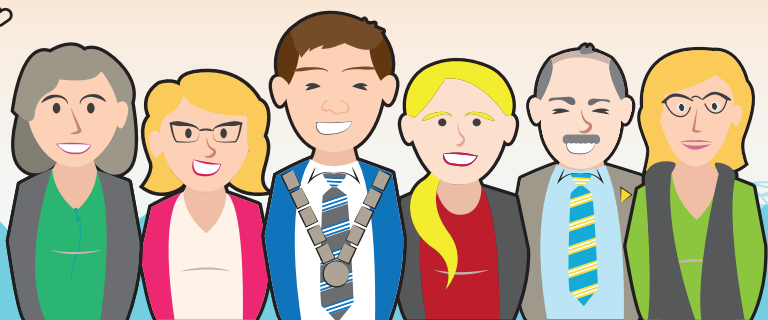
Een toekomstbestendig dorp

We staan voor een actief en levendig Waddinxveen. We gaan voor de lange termijn en bouwen zorgvuldig aan complexe vraagstukken. Betaalbaarheid en duurzaamheid staan daarbij voorop. Soms gaat het om zaken die nu misschien nog niet zichtbaar zijn, maar wel een grote invloed hebben. Denk aan de ontwikkeling van de Regionale Energie Strategie, het opstellen van de Transitievisie Warmte, het voorbereiden op de Omgevingswet en het maken van een plan voor de nieuwbouw van het Coenecoop College. Maar vaak gaat het ook om de uitvoering van plannen die wel direct zichtbaar zijn in het dorp, zoals de ontwikkeling van het Sleutelkwartier, ontwikkeling van Park Triangel, het verbeteren van de bereikbaarheid en het uitbreiden van het bomenbestand.

Een modern bestuur

Bovenstaande opdrachten, in relatie tot de blijvende onzekerheden in het sociaal domein, zorgen ervoor dat een robuuste begroting geen luxe is, maar noodzaak. Om tot deze begroting te komen zijn we moeilijke keuzes niet uit de weg gegaan, zowel binnen het sociaal domein, als de openbare ruimte, de voorzieningen en het maatschappelijk vastgoed. Een robuuste begroting alleen is niet voldoende. Het gaat ook om samenwerking met andere partijen. Die zetten we voort. We staan open voor de samenleving, luisteren goed en gaan de samenwerking aan. We dagen de samenleving uit om met initiatieven te komen. Zelf zijn we ook niet bang om het een keer anders aan te pakken. Of het nu gaat om schoolbesturen, andere overheden, verenigingen, ondernemers of inwoners: we blijven samen verantwoord vernieuwen.

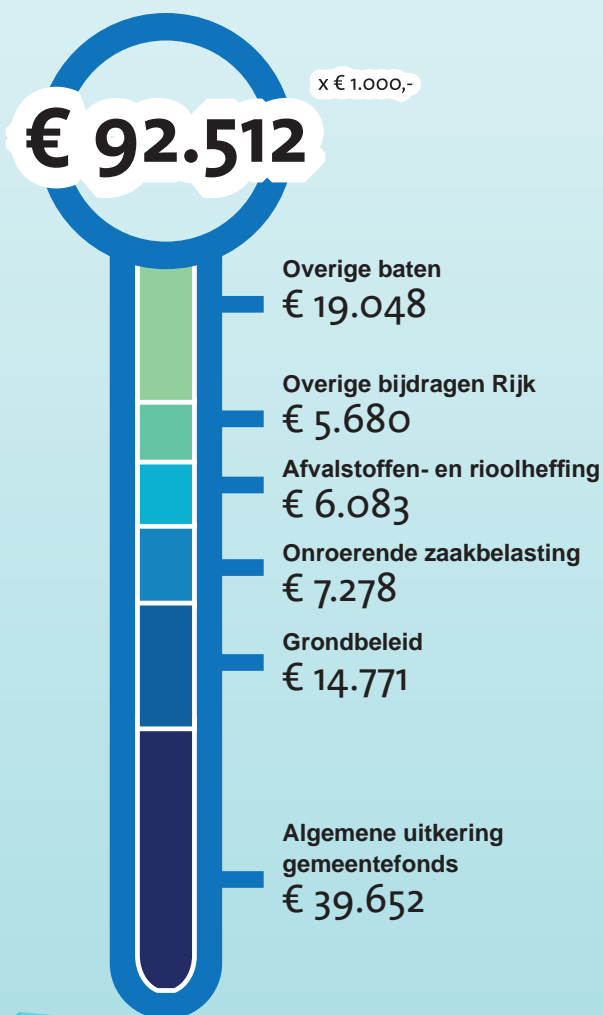
Het College van B&W

Begroting 2020 in één oogopslag

De begroting van 2020 van de gemeente Waddinxveen in één oogopslag: hoe makkelijk is dat! Het laat zien hoeveel geld er binnenkomt, waar we het aan uitgeven en wat we allemaal gaan doen in het nieuwe jaar. Voor wie meer wil weten: de volledige begroting staat op onze website.

Verwachte inkomsten 2020

Participatie in samenhang

€ 25.104

We willen dat iedereen in Waddinxveen op een gelijke manier meedoet in de samenleving. Dit betekent een samenleving waar iedereen bij hoort en waarin iedereen mee kan doen. De mogelijkheden, talenten en eigen regie van onze inwoners staan hierbij centraal. We willen dit bereiken samen met inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties.

Wat gaan we doen in 2020?

- Aanpassen verordening Sociaal Domein en opstellen plan om meer grip te krijgen op de kosten binnen de jeugdzorg en Wmo.
- Uitvoeren overgangsplan beschermd wonen en maatschappelijke zorg.
- Uitvoeren meerjarenprogramma Waddinxveen, dát werkt!, om het aantal mensen met een uitkering te halveren.
- Uitvoeren nieuwe Wet verplichte GGZ en Wet zorg en dwang.
- Voorbereiden invoering nieuwe Wet inburgering.

x € 1.000,-

Mens in ontwikkeling

€ 8.872

Ons doel is dat iedereen in Waddinxveen mee kan doen en zijn talenten kan ontwikkelen. We willen dat de basisvoorzieningen op het gebied van onderwijs, sport, welzijn, cultuur en gezondheid op orde zijn en bereikbaar zijn voor alle inwoners. Op die manier zorgen we ervoor dat iedereen hier op een prettige, gezonde manier kan wonen en zo lang mogelijk zichzelf kan blijven redden.

Wat gaan we doen in 2020?

- Uitvoeren programma Maatschappelijk Vastgoed: voorbereiden tijdelijke huisvesting basisonderwijs Park Triangel, nieuwbouw gymnastieklokaal Park Triangel en ontwikkelen plan nieuwbouw Coenecoop College samen met schoolbestuur.
- Samenwerken met lokale onderwijspartners in de Lokaal Educatieve Agenda (LEA).
- Uitwerken en uitvoeren acties uit het Lokaal Sportakkoord.
- Starten met uitvoering lokaal gezondheidsbeleid.

x € 1.000,-

Dorp in ontwikkeling

€ 23.592

Waddinxveen ligt op de grens van stad en platteland. Er zijn goede voorzieningen, de sociale verbinding is sterk, er is werkgelegenheid en er is een rijk verenigingsleven. Waddinxveen is goed bereikbaar. Dit alles maakt Waddinxveen een aantrekkelijke gemeente om te wonen, te werken en te recreëren. En dat willen we graag zo houden!

Wat gaan we doen in 2020?

- Opstellen Omgevingsvisie met inwoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties.
- Uitvoeren Woonvisie Waddinxveen 2018-2022.
- Opstellen Economische agenda en regionale samenwerking.
- Verbeteren bereikbaarheid Waddinxveen.
- Uitvoeren prioriteiten Duurzaamheidsvisie.
- Ontwikkelen Regionale Energiestrategie en opstellen Transitievisie Warmte.
- Uitvoeren lopende projecten, zoals Park Triangel, tweede fase 't Suyt, tweede fase Centrumplan, Sleutelkwartier en aanleg wegen, zoals Vredenburglaan en Bentwoudlaan.

x € 1.000,-

Leefbaar dorp

€ 11.648

Waddinxveen is een aantrekkelijke gemeente. Een schone en veilige openbare ruimte draagt bij aan de leefbaarheid van Waddinxveen. Hiervoor doen we ook een beroep op de verantwoordelijkheid van inwoners, ondernemers en andere betrokkenen. Samen willen we de leefomgeving onderhouden.

Wat gaan we doen in 2020?

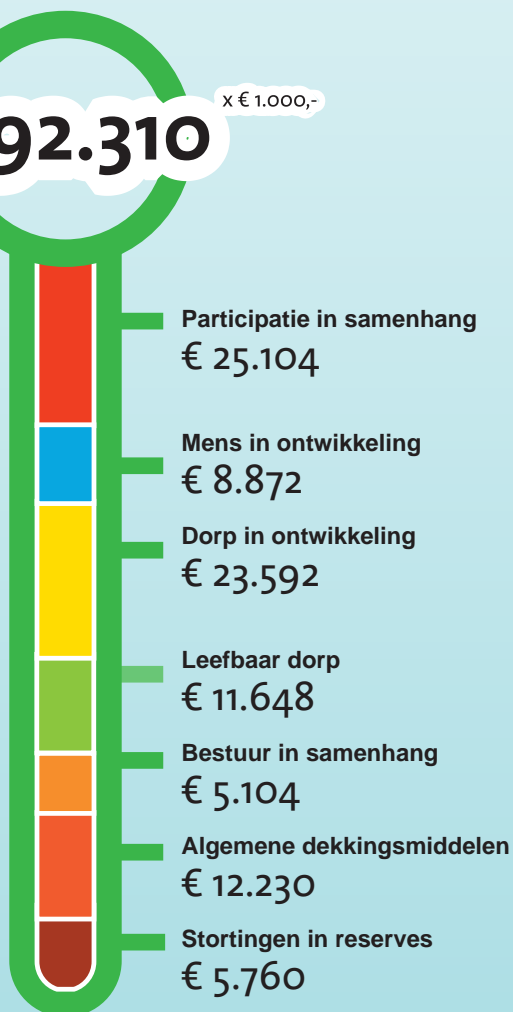
- Uitvoeren projecten groot onderhoud en betrekken inwoners en organisaties.
- Uitvoeren beleidsplan Groenbeleid en Groenstructuur Waddinxveen en uitbreiden bomenbestand.
- Gebruiken resultaten stresstest wateroverlast en watertekort in de inrichting van de openbare ruimte.
- Uitvoeren plan nieuw afvalbrengstation en verwijderen huidige afvalbrengstation.
- Aan de slag met duurzaamheidsdoelen huishoudelijk afval.
- Gebruik maken van LED in openbare verlichting en dimmen verlichting 's nachts.

x € 1.000,-

Verwachte uitgaven 2020

€ 92.310

x € 1.000,-

Bestuur in samenhang

€ 5.104

De wereld verandert snel. Zo verandert de relatie tussen inwoners en overheid. Dat heeft gevolgen voor de rol van de raad, het college en de gemeentelijke organisatie. Daarnaast heeft de digitale wereld invloed op onze dienstverlening. Hier willen we zo goed mogelijk op inspelen. Ondanks alle veranderingen blijft veiligheid een basisvoorwaarde. Aandacht voor preventie is hierbij belangrijk. Ten slotte blijft regionale samenwerking belangrijk voor Waddinxveen.

Wat gaan we doen in 2020?

- Aan de slag met Samenlevingsparticipatie door naar buiten te gaan, nieuwe vormen van participatie te gebruiken, te communiceren op nieuwe manieren en te experimenteren met o.a. burgerinitiatieven.
- Verder ontwikkelen dienstverlening.
- Verbeteren proces afhandelen meldingen van bewoners.
- Inzetten op preventie en handhaving.
- Blijvend investeren in regionale samenwerking.

x € 1.000,-

Net als veel andere gemeenten kregen we in de afgelopen periode te maken met grote tekorten in het sociaal domein. De tekorten lopen in 2023 op naar €3,2 miljoen. Hoe lossen we dat op? Allereerst door noodzakelijke keuzes te maken in het sociaal domein. Maar ook door onder andere te besparen op het Uitvoeringsprogramma Maatschappelijk Vastgoed, de wijkbudgetten en citymarketing en door op termijn minder bij te dragen aan Stichting Vonk, Dierendal en het Ondernemersfonds. Uitgangspunt blijft dat de beeldkwaliteit van de openbare ruimte gelijk blijft en dat iedereen die zorg nodig heeft zorg krijgt.

Leeswijzer

Structuur

Programma's

Het collegeprogramma en de begroting is opgebouwd rondom de volgende programma's:

- Hoofdstuk 1: Participatie in samenhang.
- Hoofdstuk 2: Mens in ontwikkeling.
- Hoofdstuk 3: Dorp in ontwikkeling.
- Hoofdstuk 4: Leefbaar dorp en
- Hoofdstuk 5: Bestuur in samenhang.

Elk programma kent onderliggende beleidsproducten.

Programma	Beleidsproducten
Participatie in samenhang	Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) Jeugd Werk Inkomen
Mens in ontwikkeling	Volksgezondheid Educatie Nieuwe en kwetsbare groepen Kunst en cultuur Sport
Dorp in ontwikkeling	Ruimtelijke ordening Grondbeleid Verkeer Duurzaamheid & Milieu Economie Wonen
Leefbaar dorp	Groen en water Wegen Riolering Afval
Bestuur in samenhang	Algemeen bestuur Dagelijks bestuur Publiekszaken Openbare orde en veiligheid Wijkregie Brandweer

Alle programma's zijn inhoudelijk op dezelfde wijze ingedeeld. Vanuit het maatschappelijk vraagstuk kaderen we op hoofdlijnen onze opgave. Deze is ingevuld op basis van de 3 W-vragen:

- Wat willen we bereiken?
- Wat gaan we daarvoor doen?
- Wat gaat het kosten?

Hierbij worden de beleidsmatige en financiële gevolgen van nieuw beleid inhoudelijk toegelicht.

Bij de toelichting op de vraag 'Wat gaat het kosten?' zijn in deze begroting een aantal veranderingen doorgevoerd:

- De informatie over welke taakvelden bij een programma behoren is in deze begroting alleen opgenomen in de Bijlage Taakvelden;
- De informatie over welke toekomstige investeringen bij een programma behoren is in deze begroting alleen opgenomen in de Bijlage 3 – Meerjareninvesteringsprogramma 2020 – 2023;
- De toelichtingen op de reserves en voorzieningen bij een programma zijn in deze begroting toegevoegd aan de Bijlage 5 – Overzicht reserves 2020 – 2023 en de Bijlage 6 – Staat van voorzieningen 2020 – 2023 en
- De toelichting op de risico's bij een programma zijn in deze begroting geïntegreerd in de Paragraaf 2 – Weerstandsvermogen en risicobeheersing.

Verwerking 1^e Burap 2019

In de Staat van baten en lasten en de financiële toelichtingen bij de vraag 'Wat gaat het kosten?' zijn in deze begroting de begrotingswijzigingen meegenomen tot en met de raadsvergadering van 10 juli 2019. In de begrotingscijfers 2020 – 2023 en de begrotingscijfers 2019 zijn tevens de structurele gevolgen van de 1^e Burap 2019 meegenomen, waarover de raad heeft besloten in de raadsvergadering van 18 september 2019.

De financiële toelichtingen bij de vraag 'Wat gaat het kosten?' hebben met name betrekking op de verschillen tussen de begrotingsjaren 2019 – 2020

Paragrafen

In dit onderdeel worden onderwerpen behandeld die van belang zijn voor het inzicht in de financiële positie van de gemeente. Er is specifiek aandacht voor onderwerpen waar politieke of financiële risico's aan verbonden zijn.

Financiële begroting

De financiële begroting bevat specifieke financiële overzichten en toelichtingen op exploitatie en balansposten. Het betreft onder andere het overzicht van baten en lasten, een toelichting op het overzicht van baten en lasten en een uiteenzetting van de financiële positie.

Beleidsindicatoren

In deze begroting zijn de wettelijk voorgeschreven beleidsindicatoren verwerkt in de programma's.

Bijlagen

De programmabegroting wordt gecompleteerd met een aantal bijlagen.

Programma: Participatie in samenhang

1 Participatie in samenhang

Maatschappelijk vraagstuk

We willen dat iedereen in Waddinxveen gelijkwaardig meedoet in de samenleving. Dit betekent een inclusieve samenleving waarin iedereen op voet van gelijkheid mee kan doen en de mogelijkheden, talenten en eigen regie van onze inwoners centraal staan. Samen met inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties geven we invulling aan die inclusieve samenleving.

We hanteren de volgende uitgangspunten:

- Inzet op preventie
- Integraliteit en maatwerk
- Iedereen doet mee
- Duurzaamheid en nazorg
- Samenredzaamheid

Elk uitgangspunt geeft handvatten voor verschillende soorten hulpvragen. Een hulpvraag kan op meerdere leefgebieden spelen. De thema's waar de komende jaren aandacht voor moet zijn, zijn:

- Gezond opgroeien in Waddinxveen
- Leven met voldoende middelen
- Mantelzorgers en (zorg)vrijwilligers
- Wonen
- Huiselijke relaties
- Mentaal welbevinden

De opgaven en veranderingen kunnen we als gemeente niet alleen uitvoeren. Daarom pakken we de uitvoering, daar waar dat meerwaarde oplevert, regionaal op. Voor 2020 gaat dat onder andere om het invoeren van verschillende nieuwe wetten, zoals het invoeren van de Wet verplichte GGZ (Wvvgz), de Wet zorg en dwang, het overgangspan beschermd wonen en maatschappelijke zorg en decentralisatie van de taken op het gebied van inburgering.

In lijn met de landelijke ontwikkelingen zien we ook in de gemeente Waddinxveen een stijging van de kosten van Jeugdhulp. Het gaat om een forse volumeontwikkeling, waarvan we zien dat deze zich in 2020 voortzet. Ook binnen de Wmo verwachten we deze volumeontwikkeling; dit is deels terug te herleiden tot een aanzuigende werking door het abonnementstarief wat gehanteerd wordt bij de inning van de eigen bijdrage. Dit ligt ook in lijn met landelijke ontwikkelingen net zoals vergrijzing. Op het gebied van participatie zien we nog steeds een grote instroom van inwoners die een beroep doen op een uitkering.

Wat willen we bereiken?

Op de thema's waar extra aandacht nodig is, willen we per thema het volgende bereiken:

Gezond opgroeien in Waddinxveen

- Ondanks de tekorten in de jeugdzorg krijgt elke jonge inwoner de zorg die nodig is.
- We hebben in beeld wat de uitgaven zijn binnen de jeugdzorg en welke ontwikkelingen zich voordoen.

Huiselijke relaties

- Een veilige thuissituatie is voor elke inwoner beschikbaar.

Wonen

- We hebben geen Waddinxveense inwoners in beschermd wonen of de daklozenopvang. (uit het 'overgangspan maatschappelijke zorg 2018').
- Statushouders hebben binnen de wettelijke termijn een woning.

Leven met voldoende middelen

- Er is een afname van het aantal inwoners met schulden.
- Er zijn minder inwoners die gebruik maken van een uitkering.
- Conform de Kaderbrief 2020-2023 bereiden we voor dat we per 2021 geen zorgverzekering meer afsluiten voor onze minima.

Mantelzorgers en (zorg)vrijwilligers

- We hebben blijvende erkenning en aandacht voor de mantelzorger en vrijwilliger.
- We zijn alert op signalen van inwoners bij wie zorg niet of onvoldoende geleverd wordt. Bij negatieve signalen zoeken we hiervoor contact bij de zorgaanbieders.

Mentaal welbevinden

- We geven invulling aan onze nieuwe taak op het gebied van inburgering.
- We geven invulling aan onze nieuwe taak op het gebied van de wet verplichte GGZ (WvGGZ).

Wat gaan we daarvoor doen in 2020?

Om onze doelstellingen en ambities te halen zullen we ons, naast alle lopende werkzaamheden, deze bestuursperiode richten op het volgende.

Gezond opgroeien in Waddinxveen

- Inzet op preventie blijft belangrijk. We kijken samen met het preventieteam, het Sociaal Team en overige partners naar de mogelijkheden voor een efficiëntere werkwijze en gaan op zoek naar creatieve ideeën. Binnen de subsidieafspraken zoeken we samen naar de mogelijkheden maar kijken daarbij ook kritisch naar de uurtarieven van onze partners.
- De Verordening Sociaal Domein wordt aangepast en er is een beheersmaatregelen plan om meer grip te krijgen en meer sturing te kunnen geven aan de kosten binnen de jeugdzorg en Wmo. In de nieuwe Verordening Sociaal Domein bekijken we opnieuw onze regels en scherpen deze aan waar mogelijk.

Huiselijke relaties

- We werken samen met het domein Veiligheid en zetten in op vroegsignalering en het voorkomen van vormen van mishandeling en huiselijk geweld.

Wonen

- We gaan aan de slag met de uitvoering van het overgangsplan beschermd wonen en maatschappelijke zorg.
- We blijven statushouders huisvesten binnen 10 weken conform de wettelijke taakstelling.

Leven met voldoende middelen

- We blijven preventief inzetten op het op orde houden en brengen van een financiële administratie. We nemen daarbij initiatieven ter bevordering van bekendheid van inkomensondersteunende voorzieningen.
- We gaan door met de uitvoering van het meerjarenprogramma Waddinxveen, dát werkt!. Het oorspronkelijke doel van dit programma was halvering van het bestand in het voorjaar van 2020. Al eerder is gecommuniceerd dat o.a. door een latere dan de geplande startdatum de realisatie in het voorjaar van 2021 plaatsvindt.
- Het aanbieden van een collectieve zorgverzekering aan de minima tot 130% van de bijstandsnorm is geen wettelijke verplichting. We willen daarom de verantwoordelijkheid voor het afsluiten van een zorgverzekering vanaf 2021 terugleggen naar de minima. We houden hierbij goed in de gaten of er geen onwenselijke effecten optreden. Het risico bestaat immers dat als personen in deze groep een onvoldoende aanvullende verzekering hebben mogelijk een beroep zal worden gedaan op de bijzondere bijstand.

Mantelzorgers en (zorg)vrijwilligers

- We houden onze jaarlijkse activiteiten en acties in stand zoals de mantelzorgwaardering en vrijwilligers waarderingssactie.
- Door middel van steekproeven halen we signalen van inwoners op bij wie zorg niet of onvoldoende geleverd wordt. Bij negatieve signalen zoeken we hiervoor contact bij de zorgaanbieders.

Mentaal welbevinden

- We voeren de nieuwe Wet verplichte GGZ (Wvvggz) en de Wet zorg en dwang uit die beiden ingaan per 01-01-2020.
- We gaan verder met de voorbereidingen voor de invoering van de nieuwe Wet inburgering die uitgesteld is en per 01-01-2021 in gaat.

BELEIDSINDICATOREN

Indicator	Jaar	Eenheid	W'veen	Midden-H.	Zuid-H.
Werkloze jongeren	2015	% werklozen 16-22 jarigen	0,92	1,06	1,90
Kinderen in een uitkeringsgezin	2015	% kinderen tot 18 jaar	3,69	3,96	8,81
Jongeren met jeugdhulp	2018 (2 ^e halfjaar)	% van alle jongeren tot 18 jr	8,0	10,4	11,0
Jongeren met delict voor rechter	2015	% 12-21 jarigen	1,24	1,24	1,78
Jongeren met jeugdbescherming	2018 (2 ^e halfjaar)	% van alle jongeren tot 18 jr	1,2	1,2	1,1
Jongeren met jeugdreclassering	2018 (2 ^e halfjaar)	% van alle jongeren 12 tot 23 jr	0,3	0,3	0,5

Wmo

Indicator	Jaar	Eenheid	W'veen	Midden-H.	Zuid-H.
Cliënten met een maatwerkarrangement Wmo	2018 (2 ^e halfjaar)	Aantal per 1.000 inwoners	41	50	63

Werk en inkomen

Indicator	Jaar	Eenheid	W'veen	Midden-H.	Zuid-H.
Banen	2018	Aantal per 1.000 inwoners 15-65 jaar	756,5	705,2	725,3
Netto arbeidsparticipatie	2018	% werkzame beroepsbev. / beroepsbevolking	70	70	67
Lopende re-integratie voorzieningen	2018 (1 ^e halfjaar)	Aantal per 1.000 inwoners 15-65 jaar	10,4	23,6	32,9
Personen met een bijstandsuitkering	2018 (2 ^e halfjaar)	Aantal per 1.000 inwoners 18 jaar en ouder	20,6	23,6	48,9

VERBONDEN PARTIJEN

De volgende verbonden partij levert een bijdrage aan het programma Participatie in samenhang.

Promen

Sinds 1 januari 2018 is een nieuwe samenwerkingsrelatie tussen de gemeenten, waaronder Waddinxveen, en Promen van kracht. De hierover in 2017 regionaal gemaakte afspraken hebben betrekking op de periode 2018-2025. De uitvoering van de Wet sociale werkvoorziening blijft in het kader van de GR de kerntaak van Promen in een afbouwconstructie. Via ProWork, onderdeel van de GR Promen, nemen de gemeenten individueel diensten af, zoveel mogelijk op maat van de behoefte van de betreffende gemeente.

Overige samenwerking

Jeugdhulp en Wmo

De uitvoeringsorganisatie Regionale Dienstverlening Sociaal Domein (RDS) van de gemeente Gouda voert voor de gemeenten in Midden-Holland de inkoop en het contractmanagement uit op het gebied van de aanbieders van maatwerkvoorzieningen jeugdhulp en Wmo. Daarnaast verzorgt de nieuwe uitvoeringsorganisatie de rapportage en analyse van het zorggebruik. Tevens coördineert RDS de jaarlijkse aanlevering van productieverantwoordingen en bijbehorende bestuurs-/accountantsverklaringen.

Centrumtaken Gouda

We werken regionaal samen met de andere gemeenten in Midden-Holland ten aanzien van de centrumtaken die vanuit Gouda overgedragen worden. Het gaat om taken op het gebied van maatschappelijke opvang en beschermd wonen die per 2021 (naar verwachting) een lokale verantwoordelijkheid worden en waarvoor we tevens per 2021 (naar verwachting) middelen zullen ontvangen.

Wat gaat het kosten

Financieel overzicht programma met toelichting

Programma 1	Rekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Lasten	-24.891	-24.790	-25.104	-24.608	-24.507	-24.355
Baten	5.900	5.874	5.705	5.461	5.484	5.484
Nieuw beleid						
Lasten			0	0	0	0
Baten						
Saldo voor bestemming	-18.991	-18.915	-19.399	-19.148	-19.023	-18.872
Stortingen	-250	-50				
Onttrekkingen	2.947	255	10	10	10	1
Saldo na bestemming	-16.293	-18.710	-19.389	-19.138	-19.013	-18.870

Bedragen x € 1.000

Toelichting

Incidentele budgetten 2019

In de begroting 2019 is een incidenteel budget beschikbaar van € 100.000 voor de invoering van Wvvggz, Wzd, decentralisaties inburgering, beschermd wonen, maatschappelijke veranderingen in vervoer. In de begroting 2020 is hiervoor incidenteel € 250.000 budget beschikbaar.

In de begroting 2019 is nog éénmalig rekening gehouden met een compensatie vanuit de gemeente Gouda van € 150.000 voor financiële gevolgen van de verschuiving van beschermd wonen naar ambulante ondersteuning.

Wet Sociale Werkvoorziening

In 2020 stijgt de bijdrage aan Promen met € 134.000 ten opzichte van 2019.

Wadwijzer

Een structurele ombuiging is opgenomen van € 205.000 in 2019 oplopend tot € 300.000 met ingang van 2020. Het betreft een niet-sluitend aanbod, het efficiënter maken van de werkwijze tussen Wadwijzer en het Sociaal Team en lagere uurtarieven van de organisaties die een bijdrage leveren aan de functies binnen Wadwijzer.

Overig

In de begroting 2019 is nog een budget geraamd voor tijdelijke formatie meerjarenprogramma Waddinxveen, dát werkt! van € 195.000, welk bedrag gedekt wordt vanuit de Egalisatiereserve sociaal domein.

De Egalisatiereserve CJG, saldo € 50.000 is in 2019 opgeheven. Het bedrag is toegevoegd aan Egalisatie reserve sociaal domein.

Stichting Seniorenraad Waddinxveen heeft aangegeven vanwege te weinig vrijwilligers de stichting op te heffen vanaf 2020. Dit levert een structurele besparing op het subsidiebedrag op van € 8.000 vanaf 2020.

Toerekening apparaatslasten

Als gevolg van het definitieve akkoord CAO gemeenten 2019 nemen de apparaatslasten (zoals salariskosten) in 2020 en volgende jaren toe ten opzichte van 2019. De toerekening van de apparaatslasten in dit programma valt € 335.000 hoger uit ten opzichte van 2019.

Programma: Mens in ontwikkeling

2 Mens in ontwikkeling

Maatschappelijk vraagstuk

Onze samenleving verandert. Vroeger had de overheid vaak de regie. Nu pakken andere organisaties, groepen bewoners of individuen meer en meer de verantwoordelijkheid. We willen een samenleving waaraan iedereen mee kan doen en die voor iedereen toegankelijk is. Een samenleving waarin we iedereen in staat stellen om talenten te ontplooiën. De gemeente is mede verantwoordelijk voor een aantal zaken, zoals een goede volksgezondheid en goede onderwijshuisvesting. Daarbij voldoen de kinderdagverblijven aan de kwaliteitseisen. De inwoners van Waddinxveen hebben behoefte aan activiteiten op het gebied van kunst, cultuur, sport en het verenigingsleven. We willen dat de basisvoorzieningen op het gebied van onderwijs, sport, welzijn, cultuur en gezondheid op orde zijn en toegankelijk zijn voor alle inwoners. Actief deelnemen aan het sociaal-culturele leven door middel van lidmaatschappen van sport- en cultuurverenigingen zorgt voor verbinding tussen inwoners onderling. Het zorgt ervoor dat inwoners met elkaar in contact blijven en minder snel vereenzamen. De voorzieningen in dit programma zorgen ervoor dat inwoners hier op een prettige, gezonde manier kunnen wonen en zo lang mogelijk zelfredzaam blijven. Eveneens wordt door een krachtige inzet op het programma 'Mens in ontwikkeling' het programma 'Participatie in samenhang' op termijn minder belast.

Wat willen we bereiken?

We willen een krachtige Waddinxveense samenleving, waarin de inwoners hun verantwoordelijkheid nemen en de mogelijkheid aangrijpen om mee te doen in de samenleving. Daar zijn goede en toegankelijke faciliteiten voor nodig.

We verbeteren de huisvesting van maatschappelijke instellingen. Daarvoor hebben we het Uitvoeringsprogramma maatschappelijk vastgoed opgesteld, waaraan we in 2020 uitvoering geven. We werken mee aan de herhuisvesting van het Coenecoop College. We versterken de samenwerking tussen maatschappelijke organisaties, culturele instellingen en bedrijfsleven. We stimuleren een blijvende samenwerking met de instellingen voor kinderopvang en scholen.

We willen een klimaat waar de jeugd veilig kan opgroeien. Een klimaat waar de jeugd gestimuleerd wordt om hun talenten te ontwikkelen, zodat zij de toekomst met vertrouwen tegemoet zien.

We zetten de uitvoering van het Integraal Huisvestingsplan Primair Onderwijs voort. Eén nieuwbouw- en diverse renovatieprojecten staan gepland. We zetten in op verdere samenwerking met het onderwijs. We zetten de uitvoering van de Lokaal Educatieve Agenda voort. De regeling voor de tegemoetkoming van kosten voor peuteropvang die in 2019 is ingegaan, gaan we versoberen, waarbij alleen de Rijks gelden worden ingezet.

We ondersteunen het terugdringen van laaggeletterdheid, waarbij we de signalering versterken, de doelgroepen beter willen bereiken en in samenwerking met het preventieteam willen zorgen voor een grotere zelfredzaamheid.

We hebben in 2019 een Lokaal Sportakkoord opgesteld. We hebben met diverse stakeholders afspraken gemaakt over de ambities die we met elkaar op het gebied van sport en bewegen binnen de gemeente willen bereiken. We gaan in 2020 invulling geven aan het Lokaal Sportakkoord. We actualiseren het lokaal gezondheidsbeleid.

Wat gaan we daarvoor doen in 2020?

Heroriëntatie maatschappelijke voorzieningen

In 2020 gaan we verder met de verdere voorbereiding en deels ook uitvoering van het (versoerde) Uitvoeringsprogramma maatschappelijk vastgoed.

Integraal Huisvestingsplan Primair Onderwijs

In 2020 worden de volgende IHP – projecten uitgevoerd:

- nieuwbouw basisscholen en kinderopvang Park Triangel (afronding mei 2020);
- transformatie Sperwerhoek 4 en 6 ten behoeve van Rehobothschool (afgerond circa december 2020);
- transformatie Zuidplashof 1 en 3 ten behoeve van Kardinaal Alfrinkschool (afgerond circa december 2020) en
- transformatie Lindengaarde 17a ten behoeve van Bethelschool (afgerond circa augustus/september 2020).

Bij de "transformatie-projecten" zijn de betreffende schoolbesturen bouwheer/opdrachtgever.

Tijdelijke huisvesting basisonderwijs Park Triangel

Vooral door het hoge tempo van de woningbouw en -verkoop in Park Triangel zal het nu in aanbouw zijnde schoolgebouw Park Triangel (Koningin Beatrix- en Dick Brunaschool) bij de opening in mei 2020 waarschijnlijk al volledig bezet zijn. Uit nieuwe leerlingenprognoses van februari 2019 en de aanmeldingen die al bij de betrokken scholen zijn binnengekomen, is af te leiden dat er relatief snel na mei 2020 behoefte zal zijn aan aanvullende tijdelijke huisvesting. Met de betrokken schoolbesturen zijn drie opties besproken. We zullen dit separaat ter besluitvorming aan de raad voorleggen. In 2020 zal veel voorbereidend werk moeten worden verricht. We hebben hiervoor als nieuw beleid middelen gereserveerd.

Nieuwbouw gymnastieklokaal Park Triangel.

Uit de nieuwe leerlingenprognoses basis- en voortgezet onderwijs is gebleken dat de capaciteit binnensportaccommodaties in Waddinxveen - Zuid op termijn onvoldoende zal zijn. Voldoende capaciteit (les- en gymnastiekgebouwen) behoort tot de zorgplicht van de gemeente en daarom is een nieuw gymnastieklokaal als nieuw beleid opgenomen en zijn middelen gereserveerd. Park Triangel is daarvoor de beste en meest logische locatie. De nieuwbouw is onderdeel van het Uitvoeringsprogramma maatschappelijk vastgoed.

Vervanging sporthal De Dreef.

In 2020 wordt (het vervolg van een) een onderzoek uitgevoerd naar de verschillende manieren waarop de noodzakelijke renovatie/vervanging van Sporthal De Dreef kan worden vormgegeven. Voor het Coenecoop College zal de gemeente minimaal 3 "zaalruimten" voor het bewegingsonderwijs beschikbaar moeten hebben. Zie ook Uitvoeringsprogramma maatschappelijk vastgoed.

Nieuwbouw Coenecoop College.

Mede op basis van de vastgestelde gebiedsvisie en bouwrealisatie overeenkomst zal het schoolbestuur in overleg met de gemeente een bouwplan ontwikkelen. Het schoolbestuur is bouwheer/opdrachtgever. De nieuwbouw is onderdeel van het Uitvoeringsprogramma maatschappelijk vastgoed.

Evaluatie Integraal Huisvestingsplan Primair Onderwijs 2016.

In 2019 is het belangrijkste onderwerp uit de evaluatie (capaciteitsvraagstuk les- en gymnastiekgebouwen) opgepakt, in samenwerking met de schoolbesturen uitgewerkt en ter besluitvorming aan de raad voorgelegd. In 2020 leggen we de andere onderwerpen van deze evaluatie aan de raad voor.

Lokaal Educatieve Agenda

We blijven samenwerken met het onderwijs in Waddinxveen binnen de Lokaal Educatieve Agenda (LEA). Deze is in 2018 samen met lokale onderwijsactoren en betrokken organisaties opgesteld. Thema's binnen de LEA zijn taal- en onderwijsachterstanden, passend onderwijs, veiligheid, armoede en gezondheid. Eén van de doelstellingen waar we ook in 2020 aan blijven werken is het stimuleren van een doorgaande leerlijn vanaf de peuteropvang. Om dit te bereiken werken we bijvoorbeeld aan een gezamenlijk overdrachtsformulier en organiseren we twee keer per jaar een netwerkoverleg kinderopvang – onderwijs.

Volwasseneneducatie 2020 en verder

Het educatiebudget wordt vanuit het rijk verstrekt aan de samenwerkende gemeenten binnen de regio. Sinds 2015 hebben we in de regio Midden-Holland, met Gouda als centrumgemeente, een convenant afgesloten waarin de samenwerking op het terrein van Volwasseneneducatie is vastgelegd. Dit convenant wordt steeds stilzwijgend verlengd met een jaar. In de eerste helft van 2020 zullen we een nieuw Regionaal Programma Educatie plan voorleggen. Eén van de aandachtspunten in dit plan is de aanpak van laaggeletterdheid.

Kinderopvang

We gaan de tegemoetkoming voor peuters aanpassen. De tegemoetkoming is bedoeld voor ouders die geen aanspraak kunnen maken op kinderopvangtoeslag uitgekeerd door de Belastingdienst. In 2019 hebben we hiervoor subsidies verstrekt aan kinderopvangorganisaties. De tegemoetkoming is een voorliggende voorziening voor alle kinderen tussen de twee jaar en drie maanden, en vier jaar. De tegemoetkoming stimuleert ouders om hun peuter op te laten vangen ten behoeve van de ontwikkeling van het kind en ter voorbereiding op de basisschool. We gaan de tegemoetkoming peuteropvang versoberen. We zetten vanaf 2020 de rijks gelden in die wij hiervoor ontvangen.

Vitaal sportbeleid

In 2018 is het Nationaal Sportakkoord ondertekend. Eind 2019 is het Lokaal Sportakkoord ondertekend door diverse partijen. Vanaf 1 januari 2020 start de uitwerking, uitvoering en monitoring van de benoemde acties en activiteiten die in het Lokaal Sportakkoord staan vermeld. De sportcafés en sport nieuwsbrieven benutten we om kennis te delen en informatie uit te wisselen met de verenigingen en het maatschappelijk veld. We blijven deelnemen aan de Brede Regeling Combinatiefuncties. We hebben de intentieverklaring ondertekend voor de periode 1 januari 2019 tot en met 31 december 2022.

In 2020 wordt een start gemaakt om het gebruik van sportpark De Sniep, inclusief het voetbalpark, te optimaliseren.

Cultuurnota

In 2019 is een start gemaakt met het opstellen van een cultuurnota waarin de kaders voor cultuurbeleid worden geschetst. In 2020 wordt de cultuurnota vastgesteld. De wens is meer aandacht voor kunst- en cultuurbeleid en het schetsen van een lange termijn perspectief. De nota wordt opgesteld samen met inwoners en culturele organisaties.

In 2020 is het 75 jaar geleden dat de Tweede Wereldoorlog werd beëindigd. Dat willen we ook in Waddinxveen herdenken en vieren. Samen met de Stichting Nationale Feest- en Gedenkdagen en andere Waddinxveense organisaties wordt gewerkt aan een programma met verschillende activiteiten voor jong en oud. De mate waarin een en ander gerealiseerd kan worden, hangt mede af van een eventuele toekenning van een provinciale subsidie. Deze is reeds aangevraagd. Informatie over toekenning ontvangen we eind november 2019. Naast de aanvraag voor een provinciale subsidie, hebben we ons ook aangemeld bij het Nationaal Comité om deel te nemen aan het lustrumprogramma.

Stichting Vonk

Stichting Vonk krijgt de opdracht om een ombuiging te realiseren van € 50.000 in 2022 en € 100.000 vanaf 2023. Het beperken van de uitgaven moet worden gezocht in die activiteiten die meer aan de markt kunnen worden overgelaten (bijvoorbeeld individuele muzieklessen/popschool).

Lokaal gezondheidsbeleid

Vanaf 2020 starten we met de uitvoering van het lokaal gezondheidsbeleid. Dit doen we in samenwerking met lokale en regionale partners zoals Wadwijzer, de GGD Hollands Midden, Jeugd en Jongerenwerk, scholen en fysiotherapeuten. In het beleid gaan we uit van een brede benadering van gezondheid (positieve gezondheid). Verder zijn de volgende uitgangspunten geformuleerd:

1. Het beleid sluit aan op lokale trends en ontwikkelingen op het gebied van gezondheid;
2. Het beleid sluit aan op landelijk en regionaal beleid;
3. Het beleid sluit aan op gemeentelijk beleid en
4. Het beleid is uitvoerbaar en draagt daarmee bij aan de bevordering en bescherming van gezondheid van inwoners

BELEIDSINDICATOREN

Sport

Indicator	Jaar	Eenheid	W'veen	Midden-H.	Zuid-H.
Niet-sporters	2016	%	54,8	50,9	50,8

Onderwijs

Indicator	Jaar	Eenheid	W'veen	Midden-H.	Zuid-H.
Absoluut verzuim	2017	Aantal niet ingeschreven leerplichtigen per 1.000 inwoners 5-18 jr	0,00	0,38	1,66
Relatief verzuim	2018	Aantal leerplichtigen wel ingeschreven, maar ongeoorloofd afwezig, per 1.000 inwoners 5-18 jaar	40,0	37,2	27,5
Voortijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers)	2018	% deelnemers aan VO en MBO	1,5	1,6	2,2

VERBONDEN PARTIJEN

De volgende verbonden partij levert een bijdrage aan het programma Mens in ontwikkeling.

Regionale Dienst Openbare Gezondheid (RDOG)

De RDOG Hollands Midden is een gemeenschappelijke regeling van 19 gemeenten. De missie van de RDOG Hollands Midden is om samen met gemeenten en andere partners de gezondheid en veiligheid van inwoners in de regio te bewaken. De meeste taken die hieruit voortkomen worden uitgevoerd door de GGD Hollands Midden. Hierbij kan het gaan om uitvoeringstaken, maar ook om advisering aan gemeenten. De taken van de GGD Hollands Midden zijn opgedeeld in drie sectoren; GGD Algemene Gezondheidszorg, GGD Publieke Zorg voor de Jeugd en GGD Maatschappelijke Zorg en Veilig Thuis. Daarnaast zijn de GHOR (Geneeskundige Hulpverlening bij Ongevallen en Rampen) en de RAV (Ambulancezorg) ondergebracht bij de RDOG Hollands Midden. Met het rapport Gezond Geregeld is een traject gestart om de taken en financiering van de RDOG Hollands Midden beter in kaart te brengen. Dit traject wordt ook in 2020 voortgezet. De bijdrage per inwoner gaat per 2020 omhoog. De verhoging van de bijdrage komt voort uit de toename van het aantal inwoners en kinderen, extra financiering van Veilig Thuis, de uitbreiding van het Rijksvaccinatieprogramma en de indexering. De kosten van het Rijksvaccinatieprogramma worden gecompenseerd door een storting in het gemeentefonds. Verder worden er in de programmabegroting van de RDOG Hollands Midden ontwikkelingen genoemd die mogelijk gaan leiden tot een tussentijdse begrotingswijziging. We blijven de ontwikkelingen binnen de organisatie nauwgezet volgen en gaan hierover het gesprek aan met de RDOG Hollands Midden en regiogemeenten.

Verder hebben de volgende ontwikkelingen ook in 2020 onze aandacht, zoals benoemd in de zienswijze op de Kadernota 2020 RDOG, die door u is vastgesteld op 20 februari 2019: de ontwikkeling van een zorg- en veiligheidshuis, de inrichting van Veilig Thuis, de taak beleidsadviesing van de GGD, de digitalisering binnen de Jeugdgezondheidszorg, de personeelstekorten en het archief en de indexering.

Wat gaat het kosten

Financieel overzicht programma met toelichting

Programma 2	Rekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Lasten	-6.949	-8.217	-8.777	-9.070	-9.179	-10.189
Baten	1.924	2.880	2.316	2.316	2.316	2.316
Nieuw beleid						
Lasten			-95	-160	-190	-190
Baten						
Saldo voor bestemming	-5.025	-5.338	-6.556	-6.914	-7.053	-8.063
Stortingen	-10.197	-293	-661		-1.855	
Onttrekkingen	10.225	630	1.686	1.200	3.021	1.631
Saldo na bestemming	-4.997	-5.000	-5.530	-5.714	-5.887	-6.433

Bedragen x € 1.000

Toelichting

Integraal Huisvestings Plan (IHP)

De kapitaallasten vallen in 2020 circa € 1,2 miljoen hoger uit dan in 2019 vanwege de uitvoering van het IHP. De hierin opgenomen afschrijvingslasten van de voorbereidingskredieten, zijnde € 882.000, worden gedekt uit de hiervoor beschikbare afschrijvingsreserves. De incidentele budgetten die beschikbaar zijn voor het IHP in 2019 zorgen ervoor dat de lasten ten opzichte van 2019 in 2020 met € 247.000 dalen. Hier staat in 2019 ook een reserveonttrekking vanuit de Reserve huisvesting onderwijs tegenover van € 247.000.

Onderwijsachterstandenbeleid

In de 1^e burap 2019 is er in 2019 incidenteel € 190.000 aan extra middelen beschikbaar gekomen voor onderwijsachterstandenbeleid. Dit wordt gestort in de gelijknamige bestemmingsreserve.

Volksgezondheid

In 2020 stijgt de bijdrage aan de RDOG met € 138.000 ten opzichte van 2019.

Toerekening apparaatslasten

Als gevolg van het definitieve akkoord CAO gemeenten 2019 nemen de apparaatslasten (zoals salariskosten) in 2020 en volgende jaren toe ten opzichte van 2019. De toerekening van de apparaatslasten in dit programma valt € 45.000 hoger uit ten opzichte van 2019.

Tijdelijke huisvesting Triangel

Op basis van nieuwe leerlingenprognoses is er noodzakelijke tijdelijke aanvullende huisvesting voor de scholen in Park Triangel nodig. Voor de invulling van de tijdelijke huisvesting worden in overleg met de schoolbesturen verschillende scenario's uitgewerkt. De incidentele lasten zijn als nieuw beleid geraamd op € 67.000 voor 2020.

Sleutelkwartier

In 2019 is het financieel kader voor het project Sleutelkwartier in de begroting verwerkt. De inbreng van de activa zorgt voor een toename van de baten en lasten in 2019 van € 418.000. Dit betreft de boekwaarde van kinderdagverblijf De Boemel welke wordt overgeheveld van het maatschappelijk vastgoed naar de grondexploitatie van het Sleutelkwartier.

Projecten 2019

Voor implementatie van een gewijzigde organisatie sport is in 2019 € 90.000 beschikbaar gesteld.

Vorming afschrijvingsreserves

In het kader van de schuifplaat maatschappelijk vastgoed wordt in 2020 een tweetal afschrijvingsreserves gevormd tot een bedrag van € 661.000. Deze zijn gevormd ten laste van de Algemene bedrijfsreserve algemene dienst.

Programma: Dorp in ontwikkeling

3 Dorp in ontwikkeling

Maatschappelijk vraagstuk

Waddinxveen ligt op de grens van stad en platteland: de zuidelijke Randstad en het Groene Hart liggen beide om de hoek. Er zijn goede voorzieningen, de sociale cohesie is sterk, er is werkgelegenheid en er is een rijk verenigingsleven. Waddinxveen is goed bereikbaar. Er zijn drie treinstations en de snelwegen A12 en A20 zijn in de buurt. Dit alles maakt Waddinxveen een aantrekkelijke gemeente om te wonen, te werken en te recreëren. En dat willen we graag zo houden!

Vraagstukken beperken zich niet tot Waddinxveen alleen. Het wordt steeds belangrijker om met partners in de regio en de provincie af te stemmen en samen te werken. We werken daarom samen in verschillende samenwerkingsverbanden met buurgemeenten en andere ketenpartners in de regio.

De komst van de Omgevingswet in (naar verwachting) 2021 zorgt voor een goede balans tussen het benutten en beschermen van de fysieke leefomgeving. Met benutten wordt bedoeld het doelmatig beheren, gebruiken en ontwikkelen van de ruimte om maatschappelijke behoeften te vervullen. Bij beschermen gaat het over het bereiken en in stand houden van een veilige en gezonde fysieke leefomgeving en een goede omgevingskwaliteit. Een integrale benadering is hierbij het uitgangspunt. Er komt meer ruimte voor initiatieven van burgers en bedrijven, het vergunningstelsel wordt eenvoudiger en procedures worden korter. Voor bedrijven wordt het gemakkelijker te innoveren.

Op het terrein van duurzaamheid zijn het opwekken van duurzame energie en het aardgasvrij maken van de bebouwde omgeving een belangrijke vraagstukken. Hieraan geven we een regionale en lokale invulling.

Wat willen we bereiken?

Onze ruimtelijke strategie blijft gericht op het behouden van het beste van de stad en het platteland. Bij het opstellen van visies en beleid, zoals de Omgevingsvisie, hanteren we dit als uitgangspunt. In deze collegeperiode bereiden we ons voor op de komst van de Omgevingswet. We hanteren hierbij het motto: 'minder en betere regels en meer ruimte voor initiatieven van inwoners en bedrijven'. Initiatieven uit de samenleving willen we stimuleren en faciliteren, op basis van goede vooraf opgestelde randvoorwaarden. Voor nieuwe ontwikkelingen geldt dat we deze vooral willen faciliteren. Alleen als het van strategisch belang is voor de gemeente wordt een project opgepakt als actief grondbeleid.

De Woonvisie Waddinxveen 2018-2022 blijft het uitgangspunt voor het woonbeleid. We willen dat iedereen die dat wil op een prettige en geschikte manier kan wonen in Waddinxveen. Om te zorgen dat iedereen prettig kan wonen, moet de woningvoorraad zo goed mogelijk aansluiten bij de woningbehoefte. Mensen die hulp nodig hebben bij het vinden van passende woonruimte moeten worden ondersteund. We willen in Waddinxveen woonwijken die toekomstbestendig zijn met een evenwichtige woningsamenstelling. Hierdoor kunnen verschillende doelgroepen in deze wijken wonen.

We willen in deze periode meer sociale huurwoningen realiseren en zetten daarnaast in op de bouw van huurwoningen in de vrije sector met een huurprijs tussen € 710 en € 850. Bij nieuwe ontwikkelingen zetten we in op een divers woonprogramma. We stimuleren het bouwen van duurzame woningen, het verduurzamen van de bestaande woningen en gasloos bouwen. Als gemeente voeren we de regie over het aardgasvrij maken van de bebouwde omgeving. We bevorderen het bouwen van levensloopbestendige woningen en staan open voor initiatieven en experimenten van inwoners en bedrijfsleven op het gebied van wonen.

Een bloeiend bedrijfsleven is belangrijk voor een gemeente waar het goed wonen en werken is. We willen dat Waddinxveen een ondernemersvriendelijke gemeente is. We denken actief mee met het bedrijfsleven en verkennen samen kansen en mogelijkheden. We werken samen met het bedrijfsleven aan goede bedrijventerreinen en bereikbaarheid. Ruim baan voor ondernemerschap biedt inkomen en werkgelegenheid. We stimuleren de samenwerking tussen bedrijfsleven, onderwijs en overheid (triple helix). Sociaal ondernemerschap leidt tot innovatieve oplossingen voor maatschappelijke uitdagingen en het creëren van maatschappelijke meerwaarde. Optimalisering van het vestigingsklimaat voor ondernemers werkt continue door in onze dienstverlening.

Goede bereikbaarheid is een belangrijke voorwaarde om in Waddinxveen aantrekkelijk te kunnen wonen, werken en recreëren. Huidige en toekomstige (infrastructurele) ontwikkelingen leiden tot een veranderend gebruik van openbaar vervoer, fiets en auto. Dit zorgt voor een andere belasting van de infrastructuur en beïnvloedt daarmee de bereikbaarheid, verkeersveiligheid en leefbaarheid. Openbaar vervoer en het (snel)fietsnetwerk zijn belangrijke speerpunten. De aanleg van de Vredenburglaan, de Bentwoudlaan, de Verlengde Bentwoudlaan en de Verlengde Beethovenlaan kan de bereikbaarheid per auto verbeteren en een bijdrage leveren aan het verminderen van het doorgaande verkeer in de gemeente. We hebben aandacht voor kwetsbare verkeersdeelnemers: fietsers, voetgangers, jonge bestuurders, ouderen en mensen met een lichamelijke beperking. We zijn bereid met de gemeente Alphen aan den Rijn mee te denken over de verkeersproblemen in Boskoop. Aanleg van een weg door het Gouwebos, Voorofsche polder of omgeving voor een nieuwe oeververbinding over of onder de Gouwe is onbespreekbaar. We gaan met de gemeente Bodegraven-Reeuwijk in gesprek om te kijken welke mogelijkheden er zijn om de verkeerssituatie aan de Brugweg te verbeteren.

De Duurzaamheidsvisie en de Regionale Energie Strategie Midden-Holland zijn de leidraad voor ons duurzaamheidsbeleid. We willen in 2025 een leefomgeving die gezondheid en welbevinden van mensen positief beïnvloedt. We willen in 2025 CO₂-neutraal zijn en minimaal 25% van de energie duurzaam opwekken. We zetten in op een circulaire economie. In 2025 zijn grondstofcycli voor 50% gesloten op een zo laag mogelijk schaalniveau. Om deze doelen te benaderen zetten we voortvarend in op de uitvoering van dit vastgestelde beleid.

Behoud en versterking van het cultureel en industrieel erfgoed, onder meer door het monumentenbeleid, blijven we nastreven. Het monumentenbeleid en de erfgoedverordening worden opgenomen in de Omgevingsvisie en het Omgevingsplan.

Wat gaan we daarvoor doen in 2020?

We werken verder aan het opstellen van de Omgevingsvisie Waddinxveen. Dit doen we samen met inwoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties. In de Omgevingsvisie geven we een integrale visie op de fysieke leefomgeving van Waddinxveen. De Toekomstvisie Waddinxveen 2030 is een belangrijk document bij de totstandkoming. De omgevingsvisie vervangt de huidige visies en beleidsnota's die betrekking hebben op de fysieke leefomgeving. Daarnaast werken we aan de uitvoering van de Gebiedsvisie.

We voeren de Woonvisie Waddinxveen 2018-2022 verder uit. Bij nieuwe projecten zetten we in op een woningbouwprogramma zoals genoemd in de Woonvisie. Jaarlijks actualiseren we het woningbouwprogramma en monitoren we de realisatie van nieuwbouwwoningen. We blijven inwoners bewust maken van hun woonsituatie en mogelijkheden van doorstroming. We geven verder uitvoering aan het woonwagengebeleid.

We blijven inzetten op het zijn van een ondernemersvriendelijke gemeente. Daarnaast stellen we een gezamenlijke economische lange termijn visie op in de vorm van een Economische agenda. Dit moet leiden tot een versterking van het economisch klimaat. Met ingang van 1 januari 2020 stoppen we de bijdrage aan de Stichting Citymarketing. We laten dit over aan de andere stakeholders.

De vaste formatie voor economie wordt structureel verminderd met 1Fte. Deze wordt omgezet naar tijdelijke formatie voor het opstellen en aanjagen van de Economische Agenda voor een periode van 3 jaar (2020, 2021 en 2022). Vanaf 2023 realiseren we hiermee een bezuiniging van € 80.000 per jaar.

De gemeente draagt een evenredig deel bij aan de jaarlijkse inleg in het ondernemersfonds, inhoudende € 50.000. Het andere deel van het ondernemersfonds wordt gevuld door extra ozb-niet woningen. Met ingang van 2023 stopt de gemeentelijke bijdrage voor het Ondernemersfonds. Het gedeelte dat gevuld wordt door de ozb blijft in stand. Dit zorgt voor een structurele besparing van € 50.000 vanaf 2023.

We werken met 12 partijen, waaronder de provincie Zuid-Holland, VNO-NCW West en zes gemeenten aan de uitvoering van de 'samenwerkingsovereenkomst logistieke hotspot A12 corridor'. De samenwerking heeft als doel de A12-corridor tussen Gouda en Den Haag te versterken door de vestiging van logistieke bedrijven. In samenwerking met het Groene Hart Werkt en de provincie Zuid-Holland werken we aan een stimuleringsprogramma voor sociaal ondernemers. Het doel hiervan is het creëren van werkgelegenheid en een bijdrage leveren aan maatschappelijke opgaven in de regio.

We werken de mogelijkheden voor een betere fiets- en wandelverbinding vanuit Park Triangel naar sporthal de Dreef, het Coenecoopcollege en het Gouweplein verder uit. We voeren het mobiliteitsplan en het parkeerbeleid verder uit en brengen bestaande situaties in lijn met dit beleid. Verder werken we met buurgemeenten, de regio en de provincie aan een betere afhandeling van verkeer op de A20 en de A12. Ook nemen we deel aan het programma Beter Bereikbaar Gouwe. Dit is een gezamenlijke opgave van de gemeenten in het gebied (Gouda, Waddinxveen, Alphen aan den Rijn, Bodegraven-Reeuwijk), het hoogheemraadschap Rijnland, de Regio Midden-Holland en de Provincie Zuid-Holland. Samen werken we aan een betere bereikbaarheid en leefbaarheid op en rond de Gouwe.

We voeren de prioriteiten uit de Duurzaamheidsvisie verder uit. We onderzoeken welke locaties in Waddinxveen geschikt zijn voor duurzame energieopwekking. Deze ruimtelijke verkenning is ook noodzakelijk voor de

Regionale Energie Strategie. Jaarlijks informeren we de raad over de voortgang van de duurzaamheidsvisie en worden vervolgstappen besproken. We stellen een Transitievisie Warmte op. De Transitievisie Warmte en de Regionale Energiestrategie hebben een grote ruimtelijke én maatschappelijke impact en kunnen daarmee ook grotere financiële consequenties hebben. Hier wordt intensief aan gewerkt met onder andere regiogemeenten, bedrijven, inwoners en maatschappelijke organisaties. Ook de Omgevingsdienst Midden-Holland (ODMH) heeft een belangrijke rol bij het halen van de duurzaamheidsdoelstellingen. We intensiveren de inzet van de ODMH op dit onderwerp structureel.

In het verleden opgestarte projecten zijn volop in ontwikkeling. We blijven inzetten op deze projecten, zoals de realisatie van Coenecoop III, Glasparel+, Park Triangel en Noordpunt Triangel, de tweede fase van 't Suyt en tweede fase van het Centrumplan. Ook zetten we in op de transformatie van het gebied van Sleutelkwartier, voor deze grondexploitatie is een taakstelling van € 1 miljoen opgenomen als gevolg van de kaderbrief. Op het gebied van bereikbaarheid gaat het om de aanleg van de provinciale wegen Vredenburglaan, Bentwoudlaan en Verlengde Bentwoudlaan en de lokale weg Verlengde Beethovenlaan. Ook werken we aan de uitvoering van de Gebiedsvisie Dreef-Oude Dreef. Hiervoor hebben we een incidenteel budget opgenomen als voorbereidingskrediet. De verwachting is dat dit uiteindelijk landt in een grondexploitatie voor de ontwikkeling van het gebied. Ook zal het niet in één jaar worden uitgegeven, maar uitgespreid over meerdere jaren.

BELEIDSINDICATOREN

Economie

Indicator	Jaar	Eenheid	W'veen	Midden-H.	Zuid-H.
Funciemenging	2018	Verhouding tussen banen en woningen, en varieert tussen 0 (alleen wonen) en 100 (alleen werken).	52,7	51,0	51,1
Vestigingen (van bedrijven)	2018	Aantal per 1.000 inwoners 15-65 jaar	133,9	146,2	129,0

Grondbeleid

Indicator	Jaar	Eenheid	W'veen	Midden-H.	Zuid-H.
Nieuw gebouwde woningen	2016	Aantal nieuwbouwwoningen per 1.000 woningen	7,5	10,0	6,7

Milieu en duurzaamheid

Indicator	Jaar	Eenheid	W'veen	Midden-H.	Zuid-H.
Hernieuwbare elektriciteit	2017	% elektriciteit afkomstig van natuurlijke bronnen die constant worden aangevuld	8,4	3,4	8,8

Ruimtelijke ordening

Indicator	Jaar	Eenheid	W'veen	Midden-H.	Zuid-H.
Demografische druk	2019	% personen van 0 tot 20 jaar en 65 jaar of ouder in verhouding tot de personen van 20 tot 65 jaar	76,5	76,2	67,8

VERBONDEN PARTIJEN

De volgende verbonden partijen leveren een bijdrage aan het programma Dorp in ontwikkeling.

Omgevingsdienst Midden-Holland

De Omgevingsdienst Midden-Holland (ODMH) draagt bij aan een veilige, duurzame en gezonde leefomgeving. Dit doet de ODMH door milieutaken en bouw- en woningtoezichttaken uit te voeren die zijn vastgelegd in haar jaarprogramma. Hieronder vallen in ieder geval vergunningen die aangevraagd worden op grond van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht en diverse milieuwetgeving. Ook het toezicht en de handhaving op die vergunningen voert de ODMH uit. Daarnaast voert de ODMH nog taken uit als milieuadviseur in ruimtelijke procedures en voert zij taken uit binnen het duurzaamheidsveld. In de jaren 2020-2023 werkt de ODMH, net als wij, aan de implementatie van de Omgevingswet en de Wet private kwaliteitsborging.

Grondbank RZG Zuidplas

De Grondbank is per 1 januari 2011 een zogenaamd stallingbedrijf. Deze loopt tot 1 januari 2025. De Grondbank beheert de (strategisch) verworven eigendommen en verkoopt deze te zijner tijd aan bestaande organisaties of aan, in de Zuidplaspolder op te richten, nieuwe organisaties. Deze organisaties zullen de ontwikkeling risicodragend op zich nemen. Door de inbreng van de eigendommen draagt de Grondbank bij aan een effectieve realisatie van de ruimtelijke en sectorale doelstellingen, die geformuleerd staan in de Herijkingsstudie en de Visie Ruimte en Mobiliteit met betrekking tot de ontwikkeling van de Zuidplaspolder.

Bedrijvenschap Regio Gouda (Gouwepark)

Het bedrijvenschap richt zich op het ontwikkelen van vestigingsmogelijkheden, primair voor bedrijven uit de regio Midden - Holland. Als locatie daarvoor wordt het bedrijventerrein Gouwe Park gerealiseerd. Het terrein zal in de eindfase een bruto oppervlakte hebben van circa 65 ha. Het eigendom, beheer en onderhoud van de openbare ruimte is overgedragen aan de gemeente Zuidplas. Aan de gemeenschappelijke regeling nemen deel: de gemeenten Gouda, Waddinxveen en Zuidplas, ieder voor een derde deel. De gemeenschappelijke regeling is door vertragingen in het verleden verlengd tot 31 december 2021. De kavels op het Gouwepark zijn op dit moment weer in trek. Er resteert nog 3,4 ha aan uitgeefbare kavels, deze moeten voor de afsluiting van de grondexploitatie worden verkocht.

GEM CV Park Triangel

Voor de ontwikkeling van de wijk Park Triangel is een Gemeenschappelijke Exploitatiemaatschappij opgericht (GEM). Na een rustig begin in 2014/2015, is het project goed op stoom gekomen. We verwachten de komende jaren ongeveer 300 woningen per jaar te kunnen bouwen. De werkzaamheden aan het project zijn in verschillende stadia inmiddels door een groot deel van het projectgebied zichtbaar. De afronding van de gehele bouwlocatie staat gepland voor het jaar 2028. Bij aanhoudende marktomstandigheden wordt dit (fors) vervroegd.

Stichting Greenport regio Boskoop

De stichting heeft ten doel:

- a. het versterken van de boomteeltsector en de daarmee aanverwante bedrijven in de regio Boskoop;
- b. het bevorderen dat deze sector en regio, zowel nationaal als internationaal, worden (h)erkend als een aantrekkelijke markt- en vestigingsplaats en kennisbron;
- c. het verantwoord inpassen van de boomteeltsector in de regio, waarbij optimaal rekening wordt gehouden met andere functies, zoals wonen, water, natuur, recreatie en landschap en
- d. het verrichten van alle verdere handelingen, die met het vorenstaande in de ruimste zin verband houden of daartoe bevorderlijk kunnen zijn.

De gemeenten Alphen aan den Rijn, Bodegraven-Reeuwijk en Waddinxveen en het Hoogheemraadschap van Rijnland, wijzen vertegenwoordigers aan voor de publieke sector. De Kamer van Koophandel en het Platform Sierteelt Regio Boskoop wijzen vertegenwoordigers aan uit de private sector.

Wat gaat het kosten

Financieel overzicht programma met toelichting

Programma 3	Rekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Lasten	-33.901	-26.679	-23.000	-23.488	-16.041	-17.199
Baten	35.223	18.626	20.349	21.904	14.746	15.845
Nieuw beleid						
Lasten			-592	-292	-47	-47
Baten						
Saldo voor bestemming	1.322	-8.053	-3.243	-1.876	-1.343	-1.401
Stortingen	-7.934	-3.768	-3.230	-5.628	-5.716	-2.258
Onttrekkingen	4.061	8.341	3.115	4.662	4.541	1.386
Saldo na bestemming	-2.551	-3.480	-3.359	-2.842	-2.517	-2.273

Bedragen x € 1.000

Waarvan grondexploitatie:

Programma 3	Rekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Lasten	-28.213	-19.812	-18.507	-19.295	-11.876	-13.116
Baten	31.207	15.807	18.763	20.384	13.226	14.325
Nieuw beleid						
Lasten						
Baten						
Saldo voor bestemming	2.993	-4.004	256	1.089	1.349	1.208
Stortingen	-5.365	-2.172	-2.069	-1.200	-1.877	-1.319
Onttrekkingen	2.272	6.115	1.753	50	467	50
Saldo na bestemming	-100	-61	-61	-61	-61	-61

Bedragen x € 1.000

Waarvan overige beleidsproducten:

Programma 3	Rekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Lasten	-5.688	-6.868	-4.493	-4.193	-4.165	-4.082
Baten	4.016	2.819	1.586	1.520	1.520	1.520
Nieuw beleid						
Lasten			-592	-292	-47	-47
Baten						
Saldo voor bestemming	-1.671	-4.049	-3.499	-2.964	-2.693	-2.609

Stortingen	-2.569	-1.596	-1.161	-4.428	-3.839	-939
Onttrekkingen	1.789	2.226	1.362	4.612	4.074	1.336
Saldo na bestemming	-2.451	-3.420	-3.298	-2.780	-2.458	-2.212

Bedragen x € 1.000

Toelichting

Grondbedrijfsfunctie

In bovenstaand overzicht zijn opgenomen grondexploitaties, facilitaire projecten en bovenwijkse voorzieningen (deze drie zaken vormen de grondbedrijfsfunctie). De eerste twee zaken worden toegelicht in paragraaf 7 (grondbeleid) en zijn bovenstaand weergegeven in een aparte tabel. De bovenwijkse voorzieningen maken onderdeel uit van het investeringsprogramma 2020-2023.

Gebiedsvisie Oude Dreef

Voor de uitvoering Gebiedsvisie gebied Oude Dreef (waaronder het Coenecoop College) wordt in 2020 als nieuw beleid incidenteel € 300.000 beschikbaar gesteld.

Transitievisie Warmte

In 2020 en 2021 zal de transitievisie warmte tot stand komen, die elke gemeente in 2021 moet hebben. Hiervoor is in beide jaren als nieuw beleid € 245.000 beschikbaar.

Projecten 2019

In de begroting 2019 zijn voor de uitvoering van diverse ruimtelijke projecten budgetten opgenomen van ongeveer € 0,9 miljoen. Het betreft o.a. invoering van de Omgevingswet, voorbereidingskrediet 't Suyt fase II en woonwagens openbare ruimte. Gedeeltelijk vindt hiervoor dekking plaats vanuit reserves (€ 0,4 miljoen)

In 2019 is het pand Passage 53 verkocht. De opbrengst bedroeg € 112.000.

Toerekening apparaatslasten

Als gevolg van het definitieve akkoord CAO gemeenten 2019 nemen de apparaatslasten (zoals salariskosten) in 2020 en volgende jaren toe ten opzichte van 2019. De toerekening van de apparaatslasten in dit programma valt € 173.000 hoger uit ten opzichte van 2019.

Sleutelkwartier

In 2019 is het financieel kader voor het project Sleutelkwartier in de begroting verwerkt. De inbreng van de activa zorgt voor een toename van de baten en lasten in 2019 van € 1.080.000. Dit betreft het voormalige ABN AMRO bank kantoor en de voormalige Spijsfabriek.

Programma: Leefbaar dorp

4 Leefbaar dorp

Maatschappelijk vraagstuk

Waddinxveen is een aantrekkelijke gemeente waar het prettig is om te wonen, werken en recreëren. Een schone en veilige openbare ruimte draagt bij aan de leefbaarheid van Waddinxveen waarbij een beroep gedaan wordt op de verantwoordelijkheid van inwoners, ondernemers en andere betrokkenen om samen de leefomgeving te onderhouden.

Wat willen we bereiken?

We geven uitvoering aan de Deltawet, we willen dit bereiken door de openbare ruimte klimaatbestendig in te richten waarbij we streven naar minimale wateroverlast of watertekort.

We beheren de openbare leefomgeving volgens gedifferentieerde kwaliteitsniveaus, waarmee we inspelen op de behoefte van onze partners en voldoen aan de zorgplicht. We hanteren de onderhoudsniveaus zoals vastgesteld in de Visie Beheer Openbare Ruimte. We zetten in op een goede aanleg en onderhoud van wegen. We richten de openbare ruimte samen met de belanghebbenden in volgens de richtlijnen van Duurzaam Veilig.

We willen de groene uitstraling van ons dorp behouden en de relatie met het water versterken. We willen de bekendheid met en de mogelijkheden van recreatie, die voornamelijk liggen op het gebied van groen-, natuur- en waterrecreatie, verbeteren. We gaan op een innovatieve manier om met groen en water waarbij tevens een bijdrage geleverd wordt aan de duurzaamheidsdoelstellingen en de klimaatbestendigheid van de openbare ruimte. Voor de openbare verlichting willen we minimaal voldoen aan de doelstellingen die zijn vastgelegd in de duurzaamheidsvisie.

We willen het afvalbeleid aanpassen zodat de aandachtspunten die uit de evaluatie van het afvalbeleid naar voren zijn gekomen worden verbeterd. In nieuwe woonwijken plaatsen we bij voorkeur ondergrondse afvalcontainers voor restafval. We blijven inzetten op de preventie en aanpak van zwerfafval.

Wat gaan we daarvoor doen in 2020?

We voeren conform de beheerplannen de projecten groot onderhoud uit. We delen de planning hiervan met onze partners en stemmen de werkzaamheden af om waar mogelijk werken te combineren. We betrekken belanghebbenden bij de realisatie, middels participatietrajecten krijgen we inzicht in de wensen van belanghebbenden, waar mogelijk verwerken we die wensen in de ontwerpen. De beheerplannen van de gemeente hebben we kritisch bekeken. Uitgangspunt daarbij voor ons is een gelijkblijvende beeldkwaliteit en het voorkomen van het risico op verpaupering. We zijn daarom terughoudend als het gaat om harde ingrepen. In 2020 maken we pas op de plaats wat betreft een aantal projecten grootonderhoud. Dit doen we om het restant van het besteedbaar krediet voldoende te spreiden over de gehele beheerperiode. In het eerste deel van de beheerperiode hebben een aantal projecten groot onderhoud versneld plaatsgevonden. We actualiseren de beheerplannen financieel, als voorschot hierop zijn reeds een aantal investeringsbedragen en afschrijvingstermijnen geactualiseerd. Van de Voorziening onderhoud openbare ruimte valt circa € 0,5 miljoen vrij in 2020.

Van de groei van de algemene uitkering woningen en inwoners reserveren we vanaf 2019 jaarlijks 50%, onder andere voor de actualisatie van de beheerplannen. In samenhang hiermee is de structurele stelpost 'meer groen' komen te vervallen.

We voeren het beheer van de kinderboerderij met ingang van 2021 niet meer uit. Het beheer van de kinderboerderij is geen gemeentelijke taak. Dit levert een structurele besparing op van € 31.000 vanaf 2021.

Voor het behoud van de groene uitstraling van Waddinxveen voeren we het beleidsplan "Groenbeleid en Groenstructuur Waddinxveen" uit. Ons bomenbestand willen we laten toenemen.

In de samenwerkingsregio Groene Hart werken we met acht partijen samen in de waterketen. De waterketen bestaat uit zes gemeenten, het hoogheemraadschap en het drinkwaterbedrijf. In deze samenwerkingsregio worden data en kennis gedeeld en waar mogelijk samenwerking gezocht. De resultaten uit de klimaatstresstest, die we in 2019 hebben uitgevoerd, nemen we mee in de projecten grootonderhoud.

We realiseren een nieuw afvalbrengstation op het terrein achter de huidige gemeentewerf. Hiervoor ronden we begin 2020 eerst nog het definitief ontwerp en de bestekfase af die we in 2019 zijn gestart. Ook verwijderen we het huidige afvalbrengstation aan de Zuidelijke Rondweg.

De duurzaamheidsdoelstellingen voor huishoudelijk afval zijn bijna, maar nog niet helemaal gehaald. Daarom bekijken we samen met Cyclus N.V. welke maatregelen we kunnen nemen om de doelstellingen te behalen en tegelijkertijd de aandachtspunten aan te pakken die wij hebben benoemd naar aanleiding van de evaluatie van het afvalbeleid. Cyclus rekent een aantal mogelijke aanpassingen van de inzameling van huishoudelijk afval voor ons door. De uitkomsten van de doorrekeningen vormt input voor het bepalen van verdere verbetermaatregelen.

Om aan de duurzaamheidsdoelstellingen te voldoen voor de openbare verlichting passen we LED toe, dimmen we de verlichting in de nachtelijke uren en geven we bij vervangingen prioriteit aan de oudere en meest energie verbruikende armaturen.

BELEIDSINDICATOREN

Afval

Indicator	Jaar	Eenheid	W'veen	Midden-H.
Huishoudelijk restafval	2018	Kg per inwoner	118	136
Scheidingspercentage	2018	Percentage van het huishoudelijk afval dat gescheiden wordt ingezameld	70	71

VERBONDEN PARTIJEN

De volgende verbonden partijen leveren een bijdrage aan het programma Leefbaar dorp.

Cyclus N.V.

Cyclus is verantwoordelijk voor de afvalinzameling en -verwerking. Daarnaast verzorgt Cyclus ook het klantencontact en de communicatie rondom afvalinzameling. Cyclus levert hiermee een substantiële bijdrage aan een schoon, heel en veilig leefmilieu, tegen maatschappelijk verantwoorde kosten. Tot slot adviseert Cyclus de gemeente over de inrichting van de afvalinzameling om de gemeentelijke doelstellingen om in 2020 nog slechts gemiddeld 100 kg huishoudelijk restafval per persoon te produceren en 75% van het huishoudelijk afval gescheiden in te zamelen.

Met de uitputting van de Voorziening afvalstoffenheffing in 2019 als gevolg van onverwachte sterke kostenstijgingen in 2019 is het tarief voor de afvalstoffenheffing sterk onder druk komen te staan. Voor 2020 zullen de kosten naar verwachting verder stijgen doordat verwerkingscontracten voor verschillende afvalstromen opnieuw zullen moeten worden aanbesteed. Ook het nieuwe afvalbrengstation zal hogere kosten met zich meebrengen. Het tarief zal hierdoor kritisch moeten worden bekeken. Hiervoor wordt verwezen naar de Paragraaf 1 – Lokale heffingen in deze begroting.

Groenalliantie Midden-Holland en omstreken

De Groenalliantie heeft tot doel behartiging van de (boven)gemeentelijke belangen inzake het beheer en de ontwikkeling van groengebieden binnen het werkgebied van de Groenalliantie. Binnen de gemeente Waddinxveen is de Groenalliantie verantwoordelijk voor het beheer en de ontwikkeling van het Gouwebos en natuurgebied 't Weegje. Daarnaast heeft de Groenalliantie de versterking en het behoud van groene en recreatieve verbindingen, de leefbaarheid en de toeristische aantrekkingskracht, de landschappelijke kwaliteiten en de biodiversiteit binnen de groengebieden tot doel.

De provincie Zuid-Holland is per 1 januari 2018 uit de Groenalliantie gestapt. Het uittreden van de provincie leidt in combinatie met het uittreden van de gemeente Alphen tot een inkomstenverlies. De begrotingssubsidie van de provincie van afgerond € 1.8 miljoen neemt vanaf 2022 met 10% af. Naar verwachting is de begroting tot en met 2025 nog in evenwicht. Vanaf 2026 is de (hoogte van de) provinciale subsidie onzeker. De verwachting is dat door de meerjarige samenwerking met Staatsbosbeheer, efficiëncyslagen en keuzes in het niveau van het onderhoud de lasten structureel kunnen worden verlaagd. We blijven de ontwikkelingen kritisch volgen.

Wat gaat het kosten

Financieel overzicht programma met toelichting

Programma 4	Rekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Lasten	-11.003	-12.243	-11.648	-11.443	-11.600	-11.803
Baten	8.094	8.579	8.628	8.033	7.488	7.458
Nieuw beleid						
Lasten			0			
Baten			0			
Saldo voor bestemming	-2.909	-3.664	-3.020	-3.409	-4.111	-4.346
Stortingen	-138	-1.281	-1.843	-1.394	-1.112	
Onttrekkingen		1.150	1.259	1.119	1.409	328
Saldo na bestemming	-3.047	-3.796	-3.605	-3.684	-3.814	-4.018

Bedragen x € 1.000

Toelichting

Beheerplannen openbare ruimte

De ombuigingen vanuit de Kaderbrief 2020 – 2023 op de openbare ruimte resulteren in 2020 onder andere in een éénmalige vrijval van de Voorziening onderhoud openbare ruimte van € 506.000. Dit bedrag wordt toegevoegd aan de Algemene bedrijfsreserve algemene dienst.

De kapitaallasten beheerplan wegen nemen met € 139.000 toe ten opzichte van 2019.

Diverse projecten 2019

In de begroting 2019 zijn voor de uitvoering van diverse groen- en verkeersprojecten in de openbare ruimte incidentele budgetten opgenomen van € 223.000.

Afval

De exploitatie afvalinzameling is in de begroting opgenomen met een voordelig saldo van € 51.000. Dit komt omdat bij berekening van de kostendekkendheid ook rekening mag worden gehouden met de toerekening van BTW en overhead. In 2020 wordt € 140.000 ten laste van de Algemene bedrijfsreserve algemene dienst gebracht. Dit betreft het afboeken van de boekwaarde van het oude afvalbrengstation.

Toerekening apparaatslasten

Als gevolg van het definitieve akkoord CAO gemeenten 2019 nemen de apparaatslasten (zoals salariskosten) in 2020 en volgende jaren toe ten opzichte van 2019. De toerekening van de apparaatslasten in dit programma valt € 97.000 hoger uit ten opzichte van 2019.

Programma: Bestuur in samenhang

5 Bestuur in samenhang

Maatschappelijk vraagstuk

De Waddinxveense samenleving krijgt de komende periode te maken met een aantal grote opgaven:

- De veranderende verhouding tussen inwoners en overheid vergt een herbezinning op de rol van de raad, het college en de gemeentelijke organisatie.
- Digitalisering wordt steeds belangrijker. Dat heeft gevolgen voor onze dienstverlening.
- Om Waddinxveen veilig te houden, is meer aandacht voor preventie een voorwaarde.
- Het uitoefenen van sturing en grip op samenwerkingsverbanden wordt steeds belangrijker, omdat we ook steeds meer samenwerken.

Inwoners, ondernemers, organisaties en verenigingen willen steeds meer invloed door mee te denken, mee te doen en mee te creëren. Dit gaat zich bijvoorbeeld voordoen bij de komst van de Omgevingswet in 2021. Als gemeente willen we hier op een positieve manier gebruik van maken. De vraag is hoe we dat het beste kunnen doen en wat dit betekent voor de rol van het college, de raad en de gemeentelijke organisatie.

De veranderende verhouding met inwoners, ondernemers, organisaties en verenigingen werkt ook door in de Waddinxveense manier van wijkgericht werken. We zien dat de individualisering zich doorzet, wat leidt tot verlies van sociale samenhang en vermindering van de binding met de buurt. Minder binding met de buurt raakt daarmee de leefbaarheid op het thema schoon, heel en veilig. Een thema dat de inwoners dagelijks en direct raakt. De Waddinxveense samenleving vindt, volgens de meest recente burgerpeiling Waarstaatjegemeente, dat zij onvoldoende betrokken wordt bij de aanpak van leefbaarheid en dat we te weinig een beroep doen op onze inwoners om zelf een bijdrage te leveren aan leefbaarheid.

Niet alleen willen inwoners meer invloed, ze leven en werken meer en meer digitaal. Digitalisering wordt steeds belangrijker. Daar spelen we met onze dienstverlening op in. Maar ook minder digitaal vaardige mensen hebben recht op goede dienstverlening. De gemeente is er immers voor iedereen.

We zien daarbij dat dienstverlening steeds meer gaat om de hulpvraag van mensen en niet alleen om het product dat wordt aangevraagd. Ook verwachten steeds meer mensen een dienstverlening waarin hun leefwereld centraal staat. En dat zonder administratieve rompslomp.

Veiligheid blijft een basisvoorwaarde voor het welzijn van onze inwoners. Om Waddinxveen veilig te houden, werken we samen met onze (keten)partners en inwoners. We zetten daarbij nog meer in op preventie. Zo willen we bijvoorbeeld woninginbraken voorkomen. Handhaving zien we daarbij in het veiligheidsproces als laatste middel.

Regionale samenwerking is voor Waddinxveen van groot belang. Het uitoefenen van grip en sturing op samenwerkingsverbanden is daarom een blijvend aandachtspunt. De uitdaging is om Waddinxveen hierbij goed te positioneren in de regio. Daarmee leveren we actief een bijdrage aan het realiseren van eigen ambities op bijvoorbeeld het gebied van zorg, bereikbaarheid, duurzaamheid, wonen en economie.

Wat willen we bereiken?

Een goede relatie tussen gemeente en inwoners staat voorop. We maken werk van een moderne bestuurscultuur. Zo worden we zichtbaarder in de Waddinxveense samenleving en zijn we laagdrempelig aanspreekbaar voor inwoners en ondernemers. Onze besluiten komen zoveel mogelijk transparant tot stand, zodat inwoners weten hoe we tot die besluiten zijn gekomen. We hechten aan voortzetting en verbetering van de goede samenwerking met de provincie Zuid-Holland, de gemeenten, de waterschappen en alle andere belanghebbenden in onze regio in diverse verbanden en op diverse terreinen.

We willen dat de samenleving participeert bij het beleid dat de gemeente opstelt en uitvoert (burgerparticipatie). We faciliteren en stimuleren initiatieven vanuit de samenleving (overheidsparticipatie). Waddinxveen bouwt op de kracht en initiatieven van inwoners, ondernemers, organisaties en verenigingen.

We verwachten dat als we enkele jaren ervaring hebben opgedaan met samenlevingsparticipatie, we niet meer het gehele bedrag nodig hebben. Daarom verlagen we dit budget vanaf 2023 structureel met € 10.000 zijnde 25%.

We willen de basis van onze dienstverlening op orde houden en staan open voor experimenten en innovatie. We houden aansluiting op de landelijke digitale trends op het gebied van dienstverlening, zodat onze inwoners en

bedrijven hiervan gebruik kunnen maken. We willen dat onze inwoners tevreden zijn over onze dienstverlening en de administratieve lasten voor inwoners en bedrijven verder beperken.

We waarborgen de veiligheid en leefbaarheid in Waddinxveen. Daarbij maken we gebruik van het geactualiseerde Beleidsplan Veiligheid en Handhaving en reeds vastgestelde Uitvoeringsprogramma Veiligheid en Handhaving 2019-2020.

We willen ook dat inwoners verantwoordelijkheid nemen voor de leefbaarheid van hun eigen woonomgeving. Door wijkgericht te werken focussen we ons op het bevorderen van de sociale samenhang in buurten en straten, het vergroten van de binding met de buurt en het thema schoon, heel en veilig. Uitgangspunt is hierbij dat de inwoners als eerste aan zet zijn. Hoe sterker inwoners worden betrokken bij het wijkgericht werken en hoe vaker zij zullen vinden dat resultaten bereikt zijn, hoe meer het vertrouwen in de gemeente toeneemt.

Wat gaan we daarvoor doen in 2020?

Vanuit de Leidraad Samenlevingsparticipatie 2019-2022 gaan we aan de slag met de volgende veranderthema's en uitvoeringsacties op het gebied van samenlevingsparticipatie:

- *Doorontwikkelen cultuur*: we gaan meer naar buiten om netwerken te ontwikkelen en beter te weten wat er in de samenleving speelt.
- *Verbeteren structuur*: we ontwikkelen nieuwe vormen van participatie en passen die toe, met nadrukkelijke aandacht voor online participatie.
- *Communiceren op nieuwe manieren*: we creëren een online participatieplatform, we tillen bij participatietrajecten de communicatie naar een hoger plan en communiceren over participatie op taalniveau B1.
- *Experimenteren met (overheids)participatie*: we gaan aan de slag met pilots om inwoners en partners samen met de gemeenteraad te laten beslissen en bereiden ons voor op meer burgerinitiatieven.

We voeren ons beleid rondom dienstverlening uit. Daarbij maken wij gebruik van het Uitvoeringsprogramma Dienstverlening 2019-2021.

We stellen een Leidraad Leefbaarheid op en richten ons daarbij op het verbeteren van de leefbaarheid in wijken, buurten en straten en de zelforganisatie van onze inwoners.

We bezoeken de wijken periodiek en zijn aanwezig in de buurt. Tijdens wijkbezoeken maken we persoonlijk kennis met inwoners en laten we ons informeren over zaken die leven in de samenleving. Hiermee laten we zien dat we ons inzetten voor de wijken, buurten en straten en dat de buurt/straat ertoe doet. We handelen meldingen van bewoners snel en goed af, zodat inwoners zich serieus genomen voelen. We verlagen de wijkbudgetten structureel met 25%.

Om de veiligheid en leefbaarheid in Waddinxveen te waarborgen voeren we een actief preventiebeleid en een stringent handhavingsbeleid op basis van het Beleidsplan Veiligheid en Handhaving en het Uitvoeringsprogramma Veiligheid en Handhaving 2019-2020. We dragen bij aan het opstellen van het nieuwe Regionaal Beleidsplan 2020-2023 (RBP) van de Veiligheidsregio Hollands-Midden (VRHM). Daarnaast dragen we bij aan de invoering van de Wet verplichte GGZ (Wvvgz), zoals benoemd in Programma 1 – Participatie en samenhang, en borgen daarbij de veiligheidscomponent. Ook bereiden we ons wat betreft de handhavingscomponent voor op de komst van de Omgevingswet.

We zetten de regionale samenwerking voort. Per opgave zoeken we naar de passende schaal en de benodigde strategische allianties. We maken de verbinding met deze partijen op regionaal niveau. Een passende schaal kan ook betekenen dat sommige opgaven vragen om een aanpak die de grenzen van de Regio Midden-Holland overstijgt. Dat kan bijvoorbeeld zijn in het netwerk van de samenwerking Alphen-Gouda-Woerden, de Metropoolregio Rotterdam Den Haag of op provinciaal niveau.

BELEIDSINDICATOREN

Openbare orde en veiligheid

Indicator	Jaar	Eenheid	W'veen	Midden-H.	Zuid-H.
Verwijzingen Halt	2018	Per 10.000 jongeren	155	111	120
Winkeldiefstallen	2018	Per 1.000 inwoners	0,4	1,0	2,4

Indicator	Jaar	Eenheid	W'veen	Midden-H.	Zuid-H.
Geweldsmisdrijven	2018	Per 1.000 inwoners	2,5	3,3	5,6
Diefstallen uit woningen	2018	Per 1.000 inwoners	2,5	2,7	2,4
Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte)	2018	Per 1.000 inwoners	4,0	3,9	5,6

VERBONDEN PARTIJEN

De volgende verbonden partijen leveren een bijdrage aan het programma Bestuur in samenhang.

Regio Midden-Holland

In de Regio Midden-Holland werken de gemeente Bodegraven-Reeuwijk, Gouda, Krimpenerwaard, Waddinxveen en Zuidplas samen. Daar ligt een formele gemeenschappelijke regeling aan ten grondslag, maar in de praktijk heeft de samenwerking een netwerk-karakter. Inhoudelijk is het netwerk binnen de Regio Midden-Holland georganiseerd langs vijf tafels, namelijk (1) economie, onderwijs en arbeidsmarkt, (2) ruimte en wonen, (3) verkeer en vervoer, (4) sociaal domein en (5) duurzaamheid. In toenemende mate doen zich echter opgaven voor die de grenzen van elk van de tafels overstijgen en die vragen om een bredere aanpak en een stevigere verbinding tussen de tafels. In 2020 zal hier, op basis van de (op moment van opstellen van deze programmabegroting nog concept) strategische agenda 'De kracht van Midden-Holland: regio van verbinding' verder invulling aan worden gegeven.

Veiligheidsregio Hollands-Midden (VRHM)

De VRHM is ingesteld om de multidisciplinaire crisisbeheersing in de regio te versterken, zodat burgers beter beschermd worden tegen de risico's van rampen en crises. De kernactiviteit van de VRHM is het bevorderen van een veilige samenleving. Het jaar 2020 is de start van de nieuwe regionale beleidsplanperiode 2020-2023. Het daarvoor nieuw op te stellen Regionale Beleidsplan (RBP) omvat alle taken van de veiligheidsregio, namelijk: (multidisciplinaire) risico- en crisisbeheersing, GHOR, bevolkingszorg, meldkamer en brandweer. Tegelijkertijd wordt gewerkt aan een nieuw korpsbeleidsplan van de Brandweer Hollands-Midden (BHM) voor dezelfde periode. Het RBP, korpsbeleidsplan BHM, de bestuurlijke uitgangspunten voor het kostenniveau van de BHM en de financieringssysteematiek van de gemeentelijke bijdragen vanaf 2019 bepalen in grote mate de beleidsmatige en financiële kaders van de VRHM in de komende jaren. Dit resulteert in stijgende gemeentelijke bijdragen.

Wat gaat het kosten

Financieel overzicht programma met toelichting

Programma 5	Rekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Lasten	-5.258	-4.992	-5.104	-5.152	-5.135	-5.178
Baten	749	508	474	488	462	462
Nieuw beleid						
Lasten			0	0	0	0
Baten						
Saldo voor bestemming	-4.509	-4.484	-4.630	-4.664	-4.674	-4.716
Stortingen						
Onttrekkingen	22					
Saldo na bestemming	-4.488	-4.484	-4.630	-4.664	-4.674	-4.716

Bedragen x € 1.000

Toelichting

Bijdrage VRHM

In 2020 stijgt de bijdrage aan de Veiligheidsregio Hollands Midden met € 84.000 ten opzichte van 2019.

Verkiezingen

In 2019 zijn er verkiezingen gehouden voor Provinciale Staten, Waterschapsverkiezingen en Europees Parlement. In de begroting was hiervoor € 82.000 opgenomen. In 2020 worden geen verkiezingen verwacht.

Leges reisdocumenten

De opbrengst leges reisdocumenten daalt in 2020 ten opzichte van 2019 met € 33.000. Dit hangt samen met de verlenging van de geldigheid van paspoorten/identiteitskaarten met ingang van 2014 van 5 naar 10 jaar.

Toerekening apparaatslasten

Als gevolg van het definitieve akkoord CAO gemeenten 2019 nemen de apparaatslasten (zoals salariskosten) in 2020 en volgende jaren toe ten opzichte van 2019. De toerekening van de apparaatslasten in dit programma valt € 108.000 hoger uit ten opzichte van 2019.

Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien

6 Ov. Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien

Inleiding

Dit onderdeel van de programmabegroting heeft betrekking op de onderwerpen die niet direct aan de andere programma's zijn toe te rekenen.

1 Lokale heffingen

In dit onderdeel van de begroting zijn opgenomen de lokale heffingen waarvan de besteding niet gebonden is. Dit betreft de onroerende zaakbelastingen en de toeristenbelasting. Voor een toelichting op deze heffingen en de gevolgen voor het dekkingsplan van deze begroting verwijzen we naar de in deze begroting opgenomen Paragraaf 1 - Lokale heffingen.

BELEIDSINDICATOREN

Indicator	Jaar	Eenheid	W'veen	Midden-H.	Zuid-H.
Gemiddelde WOZ waarde	2018	* 1.000 euro	€ 214	€ 232	€ 214
Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishouden	2019	euro	€ 739	€ 809	€ 663
Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden	2019	euro	€ 787	€ 880	€ 740

VERBONDEN PARTIJEN

De volgende verbonden partij levert een bijdrage aan dit onderdeel van de begroting.

Belastingsamenwerking Gouwe Rijnland

De Belastingamenwerking Gouwe Rijnland (BSGR) is verantwoordelijk voor de heffing en invordering van alle belastingen en de meeste retributies voor de gemeente Waddinxveen. De BSGR bevindt zich in een transitiefase van een vrij arbeidsintensief werkproces naar een zo veel mogelijk geautomatiseerde uitvoering van de belastingtaken. Daarnaast wordt ingezet op informele afhandeling van bezwaren en het voorkomen van juridisering hierbij. Het streven bij deze ontwikkelingen is een hoge kwaliteit en service tegen lage heffings- en inningskosten.

Financieel overzicht met toelichting

Programma 6.1	Rekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Lasten	-333	-310	-349	-349	-349	-349
Baten	7.448	7.188	7.312	7.312	7.312	7.312
Nieuw beleid						
Lasten						
Baten						
Saldo voor bestemming	7.115	6.878	6.963	6.963	6.963	6.963
Stortingen						

Onttrekkingen						
Saldo na bestemming	7.115	6.878	6.963	6.963	6.963	6.963

Bedragen x € 1.000

Toelichting

In de begroting is rekening gehouden met een inflatiecorrectie (1,5%) van de OZB met ingang van 2020.

2 Algemene uitkering

In deze begroting zijn de gevolgen van de Meicirculaire 2019 verwerkt. De circulaire informeert gemeenten over de ontwikkelingen in de gemeentefondsuitkeringen. Het gemeentefonds is de grootste inkomstenbron van de gemeenten. De ontwikkeling ervan bepaalt daarom in belangrijke mate de financiële ruimte van gemeenten.

Gemeenten ontvangen op drie tijdstippen in het jaar informatie over de gemeentefondsuitkeringen in de vorm van circulaires: in mei op basis van de Voorjaarsnota, in september op basis van de Miljoenennota en in december, ter afronding van het lopende jaar, op basis van de Najaarsnota. De circulaires bevatten ook actuele informatie die op een later tijdstip in de rijksbegroting wordt verwerkt. De mededelingen in de circulaires zijn steeds onder het voorbehoud van parlementaire goedkeuring.

Vanaf het uitkeringsjaar 2019 is de integratie-uitkering Sociaal domein opgehouden te bestaan. Deze integratie-uitkering is grotendeels overgeheveld naar de algemene uitkering. Voor onderdelen die nog niet konden worden overgeheveld, Participatie en Voogdij/18+, zijn aparte integratie-uitkeringen gemaakt.

Het kabinet heeft besloten om in 2019 € 400 miljoen en in 2020 en 2021 jaarlijks € 300 miljoen toe te voegen aan het jeugdhulpbudget. Volgens de toezichthouder, de provincie Zuid-Holland, moet dit worden gezien als een structureel dekkingsmiddel voor deze jaren. Dit is conform in deze begroting verwerkt. Door het kabinet wordt aanvullend onderzoek verricht om te kunnen bepalen of, en zo ja in welke mate, gemeenten "structureel" extra middelen nodig hebben.

Financieel overzicht met toelichting

Programma 6.2	Rekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Lasten						
Baten	33.924	38.216	39.652	39.674	39.293	39.618
Nieuw beleid						
Lasten						
Baten						
Saldo voor bestemming	33.924	38.216	39.652	39.674	39.293	39.618
Stortingen						
Onttrekkingen						
Saldo na bestemming	33.924	38.216	39.652	39.674	39.293	39.618

Bedragen x € 1.000

Toelichting

De ramingen 2020 – 2023 zijn gebaseerd op de Meicirculaire 2019 bijgesteld voor de actuele gemeentegegevens september 2019.

3 Treasury inclusief aandelen en dividend

In Paragraaf 4 - Financiering wordt ingegaan op het rentebeleid op basis van de Notities Grondexploitaties 2016 en Rente 2017 van de commissie BBV. Het hierbij behorende rentebeleid voor de gemeente Waddinxveen is vastgelegd in de Financiële verordening gemeente Waddinxveen 2017 die op 5 juli 2017 door de raad is vastgesteld. Met ingang van 2017 komt in de gemeente Waddinxveen alleen nog maar het saldo rentelasten dat samenhangt met het vreemd vermogen tot uitdrukking in de exploitatie. Een goed beeld met betrekking tot de

ontwikkeling van de financieringsbehoefte is hierbij noodzakelijk. Dit beeld wordt niet verkregen uit de ontwikkeling van de baten en lasten en het verloop van de financieringspositie zoals opgenomen in deze begroting, maar uit de ontwikkeling van de uitgaande en inkomende kasstromen in meerjarenperspectief. Daarom hebben wij met ingang van deze begroting informatie over de ontwikkeling van de financieringsbehoefte toegevoegd aan de Paragraaf 4 - Financiering.

De renteomslag zoals deze in paragraaf 4.2. van de Paragraaf 4 - Financiering is opgenomen heeft in dit onderdeel van de begroting zijn weerslag. Het saldo van dit onderdeel van de begroting heeft betrekking op het 'Renteresultaat op het taakveld Treasury' inclusief aandelen en dividend.

We bezitten aandelen in de BNG Bank N.V., Oasen N.V. en Cyclus N.V. Tevens is er sprake van deelnemingen in de Commanditair BV Triangel, de GEM Triangel Beheer BV en de GEM CV Park Triangel.

VERBONDEN PARTIJEN

De volgende verbonden partijen leveren een bijdrage aan dit onderdeel van de begroting.

BNG Bank N.V.

De BNG is de bank van en voor overheden en voor instellingen met een maatschappelijk belang. Het eigenaarschap van gemeenten, provincies en de Staat, alsmede het door de statuten beperkte werkterrein van de bank, bieden financiers het vertrouwen dat het risico van kredietverlening aan dit instituut zeer beperkt is. De BNG bundelt de uiteenlopende vraag van klanten tot een beroep op de financiële markten dat aansluit op de behoefte van beleggers wat betreft volume, liquiditeit en looptijd. Door de combinatie van beide elementen heeft de bank een uitstekende toegang tot financieringsmiddelen tegen zeer scherpe prijzen, die weer worden doorgegeven aan decentrale overheden en aan instellingen voor het maatschappelijk belang. Dat leidt voor de burger uiteindelijk tot lagere kosten voor tal van voorzieningen. De BNG heeft een credit rating Aaa van Moody's, AAA van Standard & Poor's en AA+ van Fitch.

De positieve ontwikkeling van de hoogte van de leverage ratio was in 2018 aanleiding voor BNG Bank een hoger dividendpercentage van 50% voor te stellen (was: 37,5%). De ontwikkeling van de kapitalisatie van de bank maakte dit mogelijk. De bank verwacht dat de kapitalisatie afdoende zal blijven om ook in de nabije toekomst aan de kapitaalvereisten te kunnen voldoen. In 2019 zal naar verwachting zekerheid verkregen worden over de relevante regelgeving. Vervolgens zal BNG Bank haar kapitalisatie- en dividendbeleid evalueren.

Oasen N.V.

Oasen N.V. is een drinkwaterbedrijf met een maatschappelijke taak. Door sterk in te zetten op verbetering en innovatie, wil het bedrijf een sprong op kwalitatief gebied maken. Nog beter drinkwater, een nog beter transportsysteem en nog betere klantinteractie. Vanuit de overtuiging dat dit goed haalbaar is: Beter is Mogelijk (2016 – 2020). Dat wordt gedaan door de verantwoordelijkheid en het vakmanschap van hun medewerkers centraal te stellen, te benutten en te stimuleren. Met zijn allen vormen ze een autoriteit op het gebied van drinkwater. Samen met anderen ontwikkelen ze die kennis verder en bouwen ze collectief aan een betere maatschappij. Schoon drinkwater is in het belang van onze inwoners.

Cyclus N.V.

Voor een toelichting op deze verbonden partij wordt verwezen naar Programma Leefbaar Dorp.

GEM CV Park Triangel

Voor een toelichting op deze verbonden partij wordt verwezen naar Programma Dorp in ontwikkeling.

Financieel overzicht met toelichting

Programma 6.3	Rekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Lasten	-2.364	-2.323	-2.000	-1.924	-2.095	-2.094
Baten	2.560	1.993	1.957	1.886	1.897	2.107
Nieuw beleid						
Lasten						
Baten						
Saldo voor bestemming	196	-330	-44	-38	-199	13
Stortingen						

Onttrekkingen						
Saldo na bestemming	196	-330	-44	-38	-199	13

Bedragen x € 1.000

Toelichting

De renteomslag zoals deze in paragraaf 4.2. van de Paragraaf 4 - Financiering is opgenomen heeft in dit onderdeel van de begroting zijn weerslag. De grote toename van het investeringsvolume (o.a. IHP) zorgt ervoor dat de toerekening van rente toeneemt en het renteresultaat daalt.

Daarnaast zijn de lasten en baten samenhangend met aandelen en dividend opgenomen.

4 Overige algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien

Financieel overzicht met toelichting

Programma 6.4	Rekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Lasten	-141	-739	-733	-754	-752	-752
Baten	176					
Nieuw beleid						
Lasten						
Baten						
Saldo voor bestemming	35	-739	-733	-754	-752	-752
Stortingen	-25	-25	-25	-25	-25	-25
Onttrekkingen	172	144	50		50	
Saldo na bestemming	182	-620	-709	-779	-727	-777

Bedragen x € 1.000

Toelichting

Voor een toelichting op het nieuw beleid en beleidskeuzes, inclusief financiële gevolgen, verwijzen we naar de betreffende onderdelen van de begroting. De toelichting op het bestaand beleid is hieronder opgenomen. Hierbij worden de lasten 2020 specifiek toegelicht omdat vergeleken met 2019 geen informatieve waarde heeft.

Stelpost prijspeil kosten derden (incl. subsidies)

Er resteert een stelpost prijspeil kosten derden van circa € 466.000 structureel na het opstellen van voorliggende begroting. In het kader van de ombuigingen is van deze stelpost in het begrotingsproces een structureel bedrag van € 100.000 vrijgevallen.

Stelpost loonstijgingen

In de begroting 2020-2023 is deze stelpost volledig ingezet voor de nieuwe CAO gemeentebestuurders met een looptijd van 1-1-2019 tot 1-1-2021.

Stelpost onvoorzien

In het kader van de ombuigingen is deze stelpost m.i.v. 2020 gesteld op € 1 per jaar voor de gehele gemeente.

Stelpost structurele gevolgen enveloppengelden en structureel nieuw beleid

In het kader van de ombuigingen is deze stelpost met een structureel bedrag van € 250.000 per jaar volledig komen te vervallen.

Stelpost garantiebanen

De middelen die beschikbaar zijn in 2020 voor garantiebanen zijn € 150.000.

Mutaties reserves

Structureel wordt € 25.000 gestort in en tweejaarlijks € 50.000 onttrokken aan de Reserve decentrale gelden personeel.

In 2019 is een bedrag van € 144.000 onttrokken aan de reserve Onderuitputting algemene uitkering. Dit door de meicirculaire 2019.

5 Overhead

Inleiding

Het besluit begroting en verantwoording (BBV) is vanaf het begrotingsjaar 2017 op een aantal punten aanzienlijk gewijzigd. Een belangrijke wijziging heeft betrekking op de overhead. In het verleden werd overhead door middel van een verdeelsleutel aan de verschillende producten en dus aan de verschillende programma's toegerekend. Voor de vergelijkbaarheid en transparantie is ervoor gekozen dat de overhead in het vervolg afzonderlijk in beeld moet worden gebracht.

Daarnaast is de definitie van overhead duidelijker gemaakt. Onder overhead wordt verstaan "het geheel van functies gericht op de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces". Naast personeelskosten zijn dit ook kosten voor huisvesting, ICT en verbonden partijen die overheadtaken uitvoeren.

Alle bedrijfskosten die niet direct betrekking hebben op een programma worden verzameld op het taakveld overhead en worden verantwoord in een apart hoofdstuk van de begroting en jaarrekening.

De totale kosten voor overhead in de jaren 2020-2023 zijn begroot op:

	2020	2021	2022	2023
Totale overhead	-9.798	-9.875	-9.939	-9.876

Bedragen x € 1.000

Investerings, grondbedrijf en groot onderhoud

Wanneer overhead niet kan worden doorbelast aan investeringen, het grondbedrijf, groot onderhoud en producten met een kostendekkende heffing ontstaan er dekkingsproblemen in de begroting. Daarnaast zouden de kosten niet meer op de genoemde producten verhaald mogen worden, terwijl ze er wel voor worden gemaakt. Het is daarom mogelijk gebleven om de kosten van overhead toe te rekenen aan investeringen, het grondbedrijf en groot onderhoud dat ten laste komt van een voorziening. Producten met een kostendekkende heffing bespreken we later. De overhead die aan deze producten wordt toegerekend, en de wijze waarop, dient apart inzichtelijk te worden gemaakt in dit hoofdstuk. Voor de toerekening van overhead wordt gebruik gemaakt van een overheadtoeslag op het aantal direct productieve uren dat aan de producten besteed wordt. Hierbij worden de totale begrote kosten van overhead, die in voorgaande jaren ook bij de tariefsbepaling werden gebruikt, gedeeld door het totaal aantal begrote productieve uren voor besteding aan externe producten. Het tarief dat uit deze berekening komt wordt vermenigvuldigd met het aantal begrote uren voor de specifieke producten waarvoor toerekening nog mogelijk is. Hieruit komen bedragen die aan de producten worden toegerekend.

Het gaat hierbij om de volgende bedragen:

Overhead toegerekend aan beheerplannen, investeringen en het grondbedrijf	2020	2021	2022	2023
- Groot onderhoud ten laste van de voorziening	-378	-378	-378	-378
- Investerings	-	-	-	-
- Grondbedrijf	-273	-273	-273	-273
Totaal	-651	-651	-651	-651

Bedragen x € 1.000

Na aftrek van de overhead, die wordt toegerekend aan de hierboven genoemde producten, blijven onderstaande begrote bedragen over op het taakveld overhead. Dit is de overhead die in de betreffende jaren ten laste komt van de exploitatie van de algemene dienst.

	2020	2021	2022	2023
Saldo overhead op taakveld overhead	-9.147	-9.224	-9.288	-9.225

Bedragen x € 1.000

Producten met een kostendekkende heffing

Ook wanneer overhead niet meer aan producten met een kostendekkend tarief - zoals de rioolheffing, afvalstoffenheffing, en begraafrechten - mogen worden toegerekend ontstaan dekkingsproblemen in de begroting. Dit werkt echter op een andere manier dan bij de eerder besproken producten. De inkomsten uit de rioolheffing, afvalstoffenheffing en begraafrechten mogen de kosten die voor deze producten gemaakt worden maximaal voor honderd procent dekken. Wanneer geen overhead meer mag worden toegerekend aan deze producten, betekent dit dat we niet alle kosten kunnen doorrekenen die we maken. De tarieven zouden dan naar beneden moeten worden bijgesteld. Omdat dit niet wenselijk was is ook hier een uitzondering voor gemaakt. De overhead mag in de begroting niet aan de producten worden toegerekend en blijft dus op het taakveld overhead staan. De kosten van overhead mogen bij de berekening van de kostendekkendheid wel meegenomen worden. Voor de berekening van overhead die wordt meegerekend als kosten van de genoemde producten gebruiken we dezelfde methodiek als eerder is beschreven voor investeringen, het grondbedrijf en groot onderhoud.

Dit geeft de volgende kosten van overhead voor kostendekkende producten:

Overheadkosten kostendekkende producten	2020	2021	2022	2023
- Rioolheffing	-335	-335	-335	-335
- Afvalstoffenheffing	-211	-211	-211	-211
- Begraafrechten	-100	-100	-100	-100
Totaal	-646	-646	-646	-646

Bedragen x € 1.000

BELEIDSINDICATOREN

Indicator	Jaar	Eenheid	W'veen	Trend meerjarig
Formatie	2019	fte per 1.000 inwoners	6,8	2020: 6,6
Bezetting	2019	fte per 1.000 inwoners	6,8	2020: 6,6
Apparaatskosten	2019	kosten per inwoner	€ 642	2020: € 631
Externe Inhuur	2019	% van totale kosten personeel	2,9%	2020: 2,7%
Overhead	2019	% van totale lasten	9,8%	2020: 9,9%

VERBONDEN PARTIJEN

De volgende verbonden partij levert een bijdrage aan dit onderdeel van de begroting.

Streekarchief Midden-Holland (SAMH)

Het Streekarchief Midden-Holland is werkzaam als het historisch documentatiecentrum voor de aangesloten gemeenten en vloeit voort uit de eisen van de Archiefwet. Door informatie van gemeentelijke overheden toegankelijk te maken voor de burger zorgt het Streekarchief voor één van de voorwaarden van democratie. Daarnaast verleent het streekarchief aan inwoners en andere belangstellenden een complete dienst bij het opvragen van informatie. De programmabegroting 2020-2023 van Streekarchief Midden Holland is voor wat betreft de beleidskaders gebaseerd op de nog niet vastgestelde beleidsvisie "Naar een 3-dimensionaal verleden" en is voor het eerst ingedeeld naar de producten en diensten uit de catalogus van het streekarchief.

Financieel overzicht met toelichting

Programma 6.5	Rekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Lasten	-9.655	-9.859	-8.997	-9.074	-9.138	-9.075
Baten	314	549				
Nieuw beleid						
Lasten			-150	-150	-150	-150
Baten						
Saldo voor bestemming	-9.341	-9.310	-9.147	-9.224	-9.288	-9.225
Stortingen						
Onttrekkingen		135				
Saldo na bestemming	-9.341	-9.175	-9.147	-9.224	-9.288	-9.225

Bedragen x € 1.000

Toelichting

De kosten van overhead zijn nagenoeg gelijk aan de kosten van 2019.

6 Wet Venootschapsbelasting (Vpb)

De invoering per 1 januari 2016 van de Venootschapsbelastingplicht (Vpb) voor overheden betreft een wettelijke verplichting. Alle overheden waaronder gemeenten moeten voldoen aan deze verplichting. De Vpb-last wordt verwacht vanuit de grondbedrijfsfunctie.

Financieel overzicht met toelichting

Programma 6.6	Rekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Lasten	-188					
Baten						
Nieuw beleid						
Lasten						
Baten						
Saldo voor bestemming	-188	0	0	0	0	0
Stortingen						
Onttrekkingen						
Saldo na bestemming	-188	0	0	0	0	0

Bedragen x € 1.000

Toelichting

Op basis van de huidige berekeningen zal er naar verwachting in de jaren 2020-2023 geen vennootschapsbelasting behoeven te worden betaald.

Paragrafen

Paragraaf 1 Lokale heffingen

1.1. Inleiding

In het Europees Handvest voor Lokale autonomie, waaraan ook Nederland zich heeft gebonden, is bepaald, dat lokale overheden ten minste voor een deel van hun inkomsten dienen te beschikken over een eigen belastinggebied. Dit belastinggebied wordt gevormd door heffingen die een belangrijk onderdeel vormen van de algemene dekkingsmiddelen van de gemeente (onroerende-zaakbelasting en toeristenbelasting) en heffingen die een belangrijk onderdeel vormen van de specifieke dekkingsmiddelen van de gemeente (afvalstoffenheffing, rioolheffing en leges).

De “Paragraaf lokale heffingen” bevat de beleidsvoornemens voor de lokale heffingen en een overzicht in hoofdlijnen van de diverse belastingen en heffingen, een toelichting op de opbouw van heffingen die maximaal kostendekkend mogen zijn, een duiding van de lokale lastendruk en een beschrijving van het kwijtscheldingsbeleid.

1.2. Beleidskaders

In het kader van het beleid voor lokale heffingen zijn onder andere de volgende onderwerpen van belang:

- druk van de lokale belastingen en heffingen.
- kostendekkendheid.
- kwijtscheldingsbeleid.

1.3. Overzicht op hoofdlijnen van de diverse heffingen

In dit onderdeel wordt de ontwikkeling van de geraamde opbrengsten van de onroerende-zaakbelastingen, de toeristenbelasting, de precariobelasting, de afvalstoffenheffing, de rioolheffing en de begraafrechten nader toegelicht. Daarnaast wordt gekeken naar de kostendekkendheid van de heffingen en leges waarop dit van toepassing is, dit als gevolg van de vernieuwing van het BBV.

Kostendekkendheid leges

Vanaf 1 januari 2013 wordt gestreefd naar een kostendekkingsgraad van 99% per leges titel. Uit de tabellen bij onderdeel 1.3.4. blijkt dat dit uitgangspunt in deze begroting niet volledig wordt gerealiseerd.

Toerekening kosten straatreiniging

Straatreiniging dient twee doelen: het schoonhouden van de openbare ruimte en het zorgen dat het straatvuil niet in de riolering terecht komt. Van de kosten van straatreiniging komt 60% ten laste van de rioolheffing en 40% ten laste van de afvalstoffenheffing.

1.3.1. Precariobelasting

Precariobelasting op ondergrondse kabels en leidingen

De precariobelasting op ondergrondse kabels en leidingen van nutsbedrijven is per 1 juli 2017 afgeschaft.

Voor gemeenten die op 10 februari 2016 een verordening met tarief hadden vastgesteld voor de precariobelasting op kabels en leidingen geldt een overgangstermijn tot 1 januari 2022, zodat gemeenten in deze periode de effecten van de inkomstenderiving kunnen opvangen. De gemeente Waddinxveen voldoet hieraan. Onder de overgangsregeling van 5 jaar kan een gemeente maximaal heffen naar het tarief zoals dat gold op 10 februari 2016, de datum waarop het wetsvoorstel voor afschaffing van de precariobelasting is aangekondigd.

De gemeente Waddinxveen heft deze precariobelasting in volledige vorm tot en met het begrotingsjaar 2021. Met ingang van 2017 wordt van de opbrengst jaarlijks cumulatief 10% gestort in een Reserve afbouw precariobelasting. Dus 2017 10% oplopend naar 50% in 2021. Deze reservering valt in de periode 2022 – 2026 cumulatief dalen met 10% vrij, dus 2022 50% aflopend naar 10% in 2026. Hiermee wordt toch een overgangstermijn van 10 jaar gerealiseerd in de begroting.

1.3.2. Onroerende zaakbelastingen en toeristenbelasting

Het volgende overzicht geeft inzicht in de ontwikkeling van de opbrengsten onroerende zaakbelastingen:

	2019	2020	2021	2022	2023
Woningen eigenaren	3.658	3.713	3.713	3.713	3.713
Niet-woningen gebruikers	1.401	1.422	1.422	1.422	1.422
Niet-woningen eigenaren	2.111	2.143	2.143	2.143	2.143
Totaal	7.170	7.278	7.278	7.278	7.278

Bedragen x € 1.000

De Waddinxveense ondernemersverenigingen hebben zich eind 2014 bereid verklaard mee te werken aan het oprichten van een ondernemersfonds. Ondernemers dragen hier zelf aan bij door middel van een financiële inbreng van jaarlijks in totaal € 50.000.

De Onroerende zaakbelastingen blijft gelijk maar wordt gecorrigeerd met de inflatiecorrectie.

We verhogen het tarief voor de toeristenbelasting in Waddinxveen met ingang van 2020 van € 0,50 naar € 1,00 per persoon per overnachting. We blijven daarmee onder het landelijk gemiddelde van € 2,70 en blijven in de regio de gemeente met het laagste tarief.

De bovenstaande ramingen zijn gebaseerd op een statische begroting. Dit betekent dat hierin voor de jaren 2021 tot en met 2023 nog geen rekening is gehouden met opbrengsten uit areaaluitbreidingen.

1.3.3. Heffingen die onderdeel vormen van de specifieke dekkingsmiddelen

De gemeente Waddinxveen heeft als uitgangspunt dat de tarieven voor afvalstoffenheffing, rioolheffing en begraafrechten 100% kostendekkend dienen te zijn. Indien deze tarieven al 100% kostendekkend zijn, worden de tarieven niet automatisch gecorrigeerd voor inflatie. Dit is op grond van de Gemeentewet niet toegestaan. De tarieven afvalstoffenheffing en rioolheffing zijn inclusief compensabele BTW op de kosten van derden.

Om schoksgewijze tariefsaanpassing over de jaren te voorkomen zijn voor de heffingen die onderdeel uitmaken van de specifieke dekkingsmiddelen egalisatievoorzieningen in het leven geroepen. Overhead wordt door de vernieuwing van het Besluit begroting en verantwoording (BBV) met ingang van 2017 niet meer doorbelast naar externe producten, maar mag voor de heffingen nog wel extracomptabel als last worden meegerekend bij de berekening van de kostendekkendheid.

1.3.3.1 Afvalstoffenheffing

Voor het begrotingsjaar 2020 worden de opbrengsten/tarieven van de afvalstoffenheffing verhoogd.

Het volgende overzicht geeft inzicht in de ontwikkeling van de begrote opbrengsten:

	2019	2020	2021	2022	2023
Afvalstoffenheffing	3.081	3.708	3.708	3.686	3.688
Totaal	3.081	3.708	3.708	3.686	3.688

Bedragen x € 1.000

De berekening van de kostendekkendheid van de afvalstoffenheffing ziet er voor 2020 als volgt uit:

Berekening van kostendekkendheid van de afvalstoffenheffing	

Kosten afvalverwerking inclusief omslagrente	-3.390
Inkomsten afvalverwerking exclusief heffingen	317
Netto kosten afvalverwerking	-3.073
Toe te rekenen kosten afvalverwerking:	
Overhead	-211
BTW	-564
Totale kosten afvalverwerking	-3.848
Opbrengst afvalstoffenheffing afvalstoffenheffing	
	3.708
Onttrekking aan de egalisatievoorziening tarieven afvalstoffenheffing	0
Totale opbrengst afvalverwerking	3.708
Dekkingspercentage	96%

Bedragen x € 1.000

Omdat de egalisatievoorziening eind 2019 geen saldo meer heeft, wordt in 2020 een bedrag van € 140.000 t.l.v. de Algemene bedrijfsreserve algemene dienst gebracht, dit betreft het afboeken van de boekwaarde van het oude afvalbrengstation. Het verwachte verloop van de egalisatievoorziening is als volgt begroot:

	2019	2020	2021	2022	2023
Verwachte stand Egalisatievoorziening afvalstoffenheffing per 31-12	0	0	0	0	0

Bedragen x € 1.000

1.3.3.2 Rioolheffing

De raad heeft in 2017 het Gemeentelijk Rioleringsplan 2017 – 2020 vastgesteld. Voor het begrotingsjaar 2020 worden de opbrengsten/tarieven voor de rioolheffing gehandhaafd op het niveau van 2019.

Het volgende overzicht geeft inzicht in de ontwikkeling van de begrote opbrengsten:

	2019	2020	2021	2022	2023
Rioolheffing	2.374	2.374	2.374	2.374	2.374
Totaal	2.374	2.374	2.374	2.374	2.374

Bedragen x € 1.000

De berekening van de kostendekkendheid van de rioolheffing ziet er voor 2020 als volgt uit:

Berekening van kostendekkendheid van de rioolheffing	
Kosten rioleringstaak inclusief omslagrente	-2.315
Inkomsten rioleringstaak exclusief heffingen	1
Netto kosten rioleringstaak	-2.314
Toe te rekenen kosten rioleringstaak:	
Overhead	-335
BTW	-209
Totale kosten rioleringstaak	-2.858

Rioolheffing	2.374
Onttrekking aan de egalisatievoorziening tarieven rioolrechten	484
Totale opbrengst rioolheffing	2.858
Dekkingspercentage	100%

Bedragen x € 1.000

In het in 2017 vastgestelde GRP zijn structureel hogere lasten geraamd voor riolering. Ook wordt riolering zwaarder belast door een relatief groter aandeel in de kosten van straatreiniging. Zie hiervoor de toelichting op de baten en lasten van programma Leefbaar dorp. Het bedrag in de voorziening vormt een voldoende buffer en zal verder worden getoetst in de eerstvolgende actualisatie van het Gemeentelijk Rioleringsplan. Het verwachte verloop van de egalisatievoorziening is als volgt begroot:

	2019	2020	2021	2022	2023
Verwachte stand Egalisatievoorziening tarieven rioolrechten per 31-12	2.757	2.273	1.743	1.199	639

Bedragen x € 1.000

1.3.3.3 Begraafrechten

De opbrengsten/tarieven van de begraafrechten worden in 2020 gehandhaafd op het niveau van 2019.

Het volgende overzicht geeft inzicht in de ontwikkeling van de begrote opbrengsten:

	2019	2020	2021	2022	2023
Begraafrechten	284	300	300	300	300
Totaal	284	300	300	300	300

Bedragen x € 1.000

De berekening van de kostendekkendheid van de begraafrechten ziet er voor 2019 als volgt uit:

Berekening van kostendekkendheid van de begraafrechten	
Kosten begraafplaats inclusief omslagrente	-228
Inkomsten begraafplaats exclusief heffingen	-
Netto kosten begraafplaats	-228
Toe te rekenen kosten begraafplaats:	
Overhead	-100
BTW	-
Totale kosten begraafplaats	-328
Begraafrechten	300
Onttrekking aan de egalisatievoorziening begraafplaatsen	28
Totale opbrengst begraafplaats	328
Dekkingspercentage	100%

Bedragen x € 1.000

De opbrengsten begraafrechten vertonen nacalculatorisch een jaarlijks wisselend karakter. Voor de komende jaren zijn onttrekkingen in de Egalisatievoorziening begraafplaatsen begroot. Het verloop van de egalisatievoorziening ziet er als volgt uit:

	2019	2020	2021	2022	2023
Verwachte stand Egalisatievoorziening begraafplaatsen per 31-12	322	294	250	177	152

Bedragen x € 1.000

1.3.4. Leges

De begrote kostendekkendheid van de leges is als volgt:

Kostendekkendheid van leges Titel I			
Hoofdstuk	Lasten	Baten	Kostendekking %
Huwelijk	-17.905	15.396	85,99%
Persoonsdocumenten	-259.304	237.785	91,70%
Verstrekingen en Nasporingen	-16.454	13.518	82,15%
Huisvesting	-271	255	94,10%
Handel en (APV-)vergunningen	-3.525	2.088	59,25%
Telecommunicatie	-14.043	28.805	205,12%
Verkeer en vervoer	-1.951	-	0,00%
Rioolaansluiting	- 1.109	1.107	99,84%
Totaal	-314.562	298.954	95,04%

Kostendekkendheid van leges Titel II			
Hoofdstuk	Lasten	Baten	Kostendekking %
Bouwvergunningen	-1.376.000	1.376.000	100,00%
Totaal	-1.376.000	1.376.000	100,00%

Kostendekkendheid van leges Titel III			
Hoofdstuk	Lasten	Baten	Kostendekking %
Horeca	-3.604	2.889	80,16%
Organiseren evenementen of markten	-8.221	5.286	64,30%
Brandbeveiligingsverordening	-	-	-
Totaal	-11.825	8.175	69,13%

1.4. Kwijtscheldingsbeleid

Bij de beoordeling van een verzoek tot kwijtschelding is de betalingscapaciteit bepalend. Onder betalingscapaciteit wordt verstaan het positieve verschil tussen het netto-besteedbare inkomen en de door het Rijk genormeerde kosten van bestaan. Het netto-besteedbare inkomen is het inkomen dat resteert na de betaling van de huur (na aftrek van huursubsidie) en de premie voor de ziektekostenverzekering. De genormeerde kosten van bestaan bedragen, aldus het rijk, 90% van de bijstandsuitkering. Het staat de gemeente echter vrij dit percentage te verhogen tot 100%, waarbij ervan uitgegaan wordt, dat van een bijstandsuitkering geen

gemeentelijke belastingen betaald kunnen worden. In Waddinxveen is dit, net als in het overgrote deel van de andere gemeenten in Nederland, dan ook gebeurd.

Indien bij de beoordeling van een kwijtscheldingsverzoek blijkt dat belastingplichtige niet beschikt over betalingscapaciteit, wordt kwijtschelding verleend. Kwijtschelding kan worden aangevraagd voor afvalstoffenheffing. Voor kwijtscheldingen hebben we in deze begroting een structureel bedrag van € 142.000 opgenomen.

1.5. Lokale lastendruk

Onderstaande tabellen geven inzicht in de belastingdruk in 2019 in de gemeente Waddinxveen ten opzichte van omliggende gemeenten in de regio.

Gemeente	Gemiddelde taxatiewaarde	Tarief OZB woningen eigenaren	Tarief afvalstoffenheffing	Tarief rioolheffing
Waddinxveen	233.000	0,1315%	299	182
Bodegraven - Reeuwijk	306.000	0,1366%	283	311
Gouda	206.000	0,1081%	262	488
Zuidplas	262.000	0,1154%	245	247
Gemiddelde	252.000	0,1229%	272	307

Totale belastingdruk bij regiogemeenten in 2019:

Gemeente	Totale belastingdruk	Waarde 200.000	Waarde 225.000	Waarde 250.000
Waddinxveen	787	744	810	876
Bodegraven - Reeuwijk	1.011	867	936	1.004
Gouda	973	966	1.020	1.074
Zuidplas	794	723	781	838
Gemiddelde	891	825	887	948

Bron: Coelo Atlas van de lokale lasten 2019 en Waarderingskamer

De totale belastingdruk voor een meerpersoonshuishouden met een eigen woning is in Waddinxveen op basis van de gemiddelde taxatiewaarde lager dan in genoemde omliggende gemeenten.

Paragraaf 2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

2.1. Inleiding

In 2017 is de Nota Risicomanagement en Weerstandsvermogen door de raad vastgesteld. In deze nota zijn de kaders neergelegd voor het risicomanagement.

Ambities (wat willen we bereiken)

Er moet worden gezorgd dat het optreden van risico's zo weinig mogelijk effect heeft op de uitvoering van het bestaande beleid. Daarbij beoordeelt de gemeente het weerstandsvermogen. Het weerstandsvermogen is de mate waarin de gemeente mogelijke risico's op kan vangen zonder dat de continuïteit van beleid of bedrijfsvoering in gevaar komt.

Onze inzet (wat hebben we daarvoor gedaan)

Risicomanagement is een dynamisch proces. Gedurende het jaar worden de risico's en beheersmaatregelen geactualiseerd. Hierover wordt gerapporteerd in de jaarstukken en in de programmabegroting. Risico's met financiële effecten nemen we mee bij de bepaling van het weerstandsvermogen. Deze risico-inventarisatie heeft ook plaatsgevonden tijdens het opstellen van de begroting. De resultaten zijn opgenomen in deze paragraaf.

Volgens het beleid zijn risico's van het grondbedrijf niet in deze paragraaf opgenomen wegens de geheel eigen methodiek. Hiervoor wordt verwezen naar paragraaf 7 Grondbeleid. Wel is het weerstandsvermogen van het grondbedrijf gecorrigeerd op de beschikbare weerstandscapaciteit van de algemene dienst, zodat het beschikbare weerstandsvermogen, opgenomen in deze paragraaf, een totaalbeeld geeft.

Wat doen we In deze paragraaf

Allereerst rapporteren we over de risico-inventarisatie (§ 2.2). Op basis hiervan wordt de benodigde weerstandscapaciteit berekend (§ 2.3). Daarnaast hebben we de beschikbare weerstandscapaciteit in kaart gebracht (§ 2.4). Op basis van de benodigde en beschikbare weerstandscapaciteit wordt het weerstandsvermogen berekend (§ 2.5). Tenslotte worden de kengetallen over de financiële positie van de gemeente weergegeven (§ 2.6).

2.2. Risico-inventarisatie

Het risicoprofiel omvat nu 44 risico's, 1 meer dan bij de vorige inventarisatie bij de Jaarrekening 2018. Hieronder staan de financiële risico's met een gewogen risico vanaf € 100.000. Daarbij hebben we ook – conform de nota – de beheersmaatregel weergegeven.

Voor de risico's in het sociale domein is een risicobedrag opgenomen, nu de Egalisatiereserve sociaal domein geen dekking meer biedt voor risico's. Dit risicobedrag is een gewogen risico op verschillende deelgebieden die onderling veelal vergelijkbare risico's hebben. De deelgebieden vanuit de doelstelling van de egalisatiereserve, die apart zijn geanalyseerd, zijn Jeugd, WMO, bijstand, WSW en leerlingenvervoer.

Het risico ten aanzien van het Integraal Huisvestingsplan Primair Onderwijs is geactualiseerd en is lager dan bij de Jaarrekening 2018. De bij dit risico genoemde investeringsbedragen betreffen – conform de afgesproken systematiek - de kalenderjaren 2020 en 2021. De hierna genoemde risico's lopen voor de meeste IHP - projecten na 2021 door.

Het risicobedrag voor "Mogelijk beroep op gemeentegarantie bij de ingebrekestelling terugbetaling € 15 miljoen (kredietfaciliteit) door C.V. Triangel aan BNG." is verhoogd van € 3.750.000 naar € 5.000.000. Het risicobedrag is geactualiseerd aan de hand van het werkelijk opgenomen bedrag van de (maximale) kredietfaciliteit.

Het 'gewogen risicobedrag' geeft de vermenigvuldiging van kans en financieel gevolg weer. Dit is het bedrag waar in de berekening van de benodigde weerstandscapaciteit rekening mee wordt gehouden.

Positie	Risico	Kans (in %)	Financieel gevolg (in €)	Gewogen risicobedrag	Programma risico
1	Hogere uitgaven dan geraamd voor het sociale domein	20%	2.700.000	554.000	Participatie in samenhang
	Beheersmaatregelen - Een behoudende raming in de begroting dekt een deel van de risico's al af. - Bestuurlijke invloed verbonden partijen - Heldere contractafspraken met uitvoerders - Interne beheer op uitgaven sociale domein - Zo nodig beleidskader en/of regelingen aanpassen				
2	Deelneming van € 4.900.000 via Commandiet Triangel B.V. in C.V. Triangel.	10	4.900.000	490.000	Algemeen (Treasury)
	Beheersmaatregel: - Invloed via Deelneming Triangel GEM beheer BV. - Resultaten vanuit gemeente nauwlettend gevolgd.				
3	Mogelijk beroep op gemeentegaranties bij de ingebrekestelling terugbetaling € 15 miljoen (geldleningen) door C.V. Triangel aan BNG.	4	7.500.000	300.000	Algemeen (Treasury)
	Beheersmaatregel: - 50% contragarantie BPD. - Invloed via Deelneming Triangel GEM beheer BV. - Resultaten vanuit gemeente nauwlettend gevolgd.				
4	De uitvoering van het Integraal Huisvestingsplan Primair Onderwijs (IHP) 2016 loopt anders dan verwacht.	33	750.000	250.000	Mens in ontwikkeling
	Beheersmaatregel: - Vóór aanbestedingen worden de te verwachten kosten berekend en indien noodzakelijk wordt het ontwerp aangepast (versoering e.d.). - Risico's worden vooraf goed onderzocht (technisch, projectrisico's e.d.) - De gemeente kan invloed uitoefenen door vertegenwoordiging in stuurgroep/projectgroep en/of bouwteam. - De gemeente neemt het bouwheerschap op zich indien zinvol.				
5	Mogelijk beroep op gemeentegarantie bij de ingebrekestelling terugbetaling € 15 miljoen (kredietfaciliteit) door C.V. Triangel aan BNG.	4	5.000.000	200.000	Algemeen (Treasury)
	Beheersmaatregel: - 50% contragarantie BPD. - Invloed via Deelneming Triangel GEM beheer BV. - Resultaten vanuit gemeente nauwlettend gevolgd.				
6	De nieuwe basisschool "De Nieuwe School (voorheen Het Perspectief)" beëindigt zelf de instandhouding (bijvoorbeeld onvoldoende leerlingen of andere overwegingen van het schoolbestuur).	30	500.000	150.000	Mens in ontwikkeling

Beheersmaatregel:

De neutraliteit van de gemeente sluit elke poging om het leerlingenaantal te beïnvloeden uiteraard volledig uit. Desondanks wordt het verloop van het aantal leerlingen nauwlettend gemonitord en de huisvesting kwalitatief goed ingevuld.

De 6 risico's vanaf € 100.000 bepalen gezamenlijk voor 86% het gewogen risico van alle risico's totaal.

Risico's verbonden partijen

In de Paragraaf verbonden partijen worden ook de risico's voor de verbonden partijen weergegeven. Deze analyse leidt niet tot de opnemings van gewogen risico-bedragen van meer dan € 100.000 in de risico-inventarisatie.

Er is een aantal onderwerpen waarvoor (nog) geen *financieel* gevolg bij de risico-inventarisatie is meegenomen, maar die wel van belang zijn om als risico te herkennen.

1. **Afvalstoffenheffing.** Vanuit de Egalisatievoorziening afvalstoffenheffing is op dit moment geen dekking meer mogelijk bij tekorten. Dat betekent dat eventuele tekorten in de algemene dienst opgevangen moeten worden. In december worden de tarieven voor de afvalstoffenheffing vastgesteld. Op dat moment zijn ook de kosten voor de afvalinzameling en –verwerking voor 2020 bekend. Dan is ook duidelijk of er voor afval een financieel risico voor de algemene dienst opgenomen dient te worden.
2. **Beheerplannen openbare ruimte.** Voor het jaar 2019 is met de 1^e Burap extra budget toegekend, vanwege prijsstijgingen. Dit is gedekt vanuit de stelpost Prijsstijgingen 2019. In 2020 worden de beheerplannen financieel geactualiseerd aan de hand van de prijsstijgingen van afgelopen jaren en de areaaluitbreidingen. Dit wordt in samenhang gezien met extra inkomsten samenhangend met areaaluitbreiding in de algemene uitkering. Er is een risico dat de stelpost Prijsstijging 2020 en de (mogelijk) extra algemene uitkering onvoldoende is om de prijs- en areaaluitbreiding te dekken. Dit is op dit moment financieel nog niet in te schatten.
3. **Warmtetransitie.** Bij programma 3 is vermeld:
"We voeren de prioriteiten uit de Duurzaamheidsvisie verder uit. We onderzoeken welke locaties in Waddinxveen geschikt zijn voor duurzame energieopwekking. Deze ruimtelijke verkenning is ook noodzakelijk voor de Regionale Energie Strategie. Jaarlijks informeren we de raad over de voortgang van de duurzaamheidsvisie en worden vervolgstappen besproken. We stellen een transitievisie Warmte op. De Transitievisie Warmte en de Regionale Energiestrategie hebben een grote ruimtelijke én maatschappelijke impact en kunnen daarmee ook grotere financiële consequenties hebben."
Hier speelt enerzijds dat wettelijk verplichtingen geen risico zullen zijn, maar in de begroting opgenomen dienen te worden. Dit zal dan verwerkt worden in een Burap of, de begroting voor 2021 – 2024. Voor niet-wettelijk verplichte zaken kan de raad zelf beslissen wat het ambitieniveau is. Derhalve is er nog geen financieel risico meegenomen in deze risico-inventarisatie.

2.3. Benodigde weerstandscapaciteit

Financieel gevolg

De ontwikkeling van het aantal risico's en het totaal aan maximaal financieel gevolg is als volgt.

	Begroting 2019-2022	Jaarrekening 2018	Begroting 2020-2023
Aantal geïnventariseerde risico's	43	43	44
Maximaal financieel gevolg alle risico's	€ 21.042.000	€ 20.807.000	€ 24.608.000

Risicosimulatie

Natuurlijk zullen de risico's zich niet allemaal tegelijk voordoen. Van alle risico's is de kans bepaald dat het risico zich zal voordoen. Volgens een statistische berekening kan vervolgens bepaald worden welk bedrag nodig is om de risico's af te dekken. Met een zekerheid van 90% kunnen de risico's worden afgedekt met een bedrag van € 3.362.000 (benodigde weerstandscapaciteit). Dit was bij inventarisatie voor de Jaarstukken 2018 € 2.806.000.

	Begroting 2019-2022	Jaarrekening 2018	Begroting 2020- 2023
Benodigde weerstandscapaciteit	€ 2.831.000	€ 2.806.000	€ 3.362.000

2.4 Beschikbare weerstandscapaciteit

Incidentele en structurele weerstandscapaciteit

De beschikbare weerstandscapaciteit kan worden onderscheiden in incidentele weerstandscapaciteit (vermogen om eenmalige financiële gevolgen van risico's op te vangen) en structurele weerstandscapaciteit (vermogen om structureel de financiële gevolgen van risico's op te vangen). We gebruiken in eerste instantie de incidentele weerstandscapaciteit om zowel incidentele als structurele tegenvallers te dekken. Indien zich gedurende een jaar structurele tegenvallers voordoen, zonder dat daar meevallers tegenover staan, dan worden deze eerst incidenteel afgedekt vanuit de incidentele weerstandscapaciteit. Vervolgens wordt hiervoor bij de samenstelling van de eerstvolgende begroting structurele dekking gezocht binnen de structurele begrotingsruimte. Indien dit niet lukt dan kan de structurele weerstandscapaciteit ingezet worden als dekkingsmiddel.

Incidentele weerstandscapaciteit

De beschikbare incidentele weerstandscapaciteit bestaat uit het geheel aan incidentele middelen van de algemene dienst vermeerderd met het saldo in de incidentele weerstandscapaciteit van het grondbedrijf. Dit wordt hieronder weergegeven.

De vrije algemene bedrijfsreserve algemene dienst is als volgt:

	Begroting 2020-2023
Algemene bedrijfsreserve algemene dienst, saldo 1-1-2020	€ 18.715.000
Af: nieuw beleid	€ 0
Vrije algemene bedrijfsreserve algemene dienst	€ 18.715.000

Elementen incidentele weerstandscapaciteit	Begroting 2019-2022	Jaarrekening 2018	Begroting 2020-2023
Vrije algemene bedrijfsreserve algemene dienst	€ 17.357.000	€ 18.229.000	€ 18.715.000
Algemene bedrijfsreserve Zwembad	€ 320.000	€ 320.000	€ 252.000
Post onvoorzien (met ingang van 2020 € 1)	€ 13.000	€ 13.000	0
Stille reserve	€ 145.000	€ 45.000	€ 20.000
Totale incidentele weerstandscapaciteit algemene dienst	€ 17.835.000	€ 18.607.000	€ 18.987.000
Saldo weerstandscapaciteit Grondbedrijf, zie Par. 7 – Grondbeleid	€ 2.751.000	€ 5.183.000	€ -1.894.000
Beschikbare incidentele weerstandscapaciteit	€ 20.586.000	€ 23.790.000	€ 17.093.000

In de Nota Risicomanagement en Weerstandsvermogen is opgenomen dat ook stille reserves in de beschikbare weerstandscapaciteit wordt meegenomen. De stille reserves betreffen het positieve verschil tussen de directe verkoopwaarde (actuele waarde) en de boekwaarde (waardering). Het kan hierbij gaan om materiële bezittingen en/of financiële bezittingen (deelnemingen). Van een stille reserve in materiële bezittingen kan pas worden uitgegaan als de bijbehorende activa niet duurzaam aan de bedrijfsuitoefening zijn verbonden en dat de activa vrij verhandelbaar zijn. Voor de gemeente doet dat zich alleen voor bij onroerende zaken die in eigendom zijn van de gemeente en niet meer benodigd zijn voor de bedrijfsuitoefening.

Structurele weerstandscapaciteit

De structurele weerstandscapaciteit van onze gemeente wordt toegelicht in § 2.6. Kengetallen.

2.5 Benodigde versus beschikbare weerstandscapaciteit

Om te bepalen of het weerstandsvermogen toereikend is, wordt een relatie gelegd tussen de financieel gekwantificeerde risico's en daarbij benodigde weerstandscapaciteit en de beschikbare weerstandscapaciteit. De uitkomst van die berekening maakt het mogelijk om een ratio voor het weerstandsvermogen te bepalen. Om de ratio van het weerstandsvermogen te beoordelen wordt gebruik gemaakt van normen die ontwikkeld zijn in samenwerking met de Universiteit Twente en bij meerdere gemeenten worden toegepast.

Ratio	>2.0	1.4-2.0	1.0-1.4	0.8-1.0	0.6-0.8	<0.6
Betekenis	uitstekend	ruim voldoende	Voldoende	matig	onvoldoende	ruim onvoldoende

	Begroting 2019-2022	Jaarrekening 2018	Begroting 2020-2023
Beschikbare incidentele weerstandscapaciteit	€ 20.586.000	€ 23.790.000	€ 17.093.000
Benodigde weerstandscapaciteit	€ 2.831.000	€ 2.806.000	€ 3.362.000
Ratio weerstandsvermogen	7,3	8,5	5,1
Ratio betekenis	uitstekend	uitstekend	uitstekend

De ratio daalt met name door een lager saldo weerstandscapaciteit Grondbedrijf. Maar de ratio is nog steeds uitstekend.

2.6 Kengetallen financiële positie

De kengetallen moeten worden opgenomen in deze paragraaf om de raad in onderlinge samenhang eenvoudig inzicht te verschaffen in de financiële positie van de gemeente en daarmee een bijdrage te leveren aan de (verdere) invulling van de kaderstellende en controlerende rollen van de raad. Ze moeten inzichtelijker maken over hoeveel (financiële) ruimte een gemeente beschikt om structurele en incidentele lasten te kunnen dekken of opvangen.

De website 'staatvan.zuid-holland.nl' van de provincie Zuid-Holland maakt het mogelijk door middel van een dashboard deze kengetallen te vergelijken met andere gemeenten in de provincie Zuid-Holland. Tevens zijn hierbij normen gedefinieerd, die in het vervolg als referentie worden gebruikt.

Het verloop van de kengetallen kan als volgt worden samengevat:

Kengetallen	Begroting 2019	JR 2018	B 2020	B 2021	B 2022	B 2023
Netto schuldquote	99%	65%	99%	94%	124%	115%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle leningen	98%	64%	93%	93%	123%	114%
Solvabiliteitsratio	30%	30%	30%	30%	27%	28%
Grondexploitatie ratio	59%	40%	21%	12%	6%	-1%
Structurele exploitatieruimte	2%	4%	1%	1%	0%	1%
Belastingcapaciteit	107%	106%	112%	112%	112%	112%

Toelichting:

Netto schuldquote

Kengetal dat een indicatie geeft van de hoogte van de schuld. Daarmee kan een oordeel worden gevormd over de mate waarin de baten, exclusief reservemutaties, van de gemeente toereikend zijn om de schuldverplichtingen te voldoen. De netto schuldquote geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de

exploitatie. Het percentage komt tot stand door de aangetrokken gelden minus de uitgezette gelden te delen door de jaarinkomsten. Volgens de website 'staatvan.zuid-holland.nl' is de kleur bij een ratio van < 90% groen, bij 90% - 130% oranje (volgens website geel) en bij > 130% rood (volgens website oranje). De netto schuldquote stijgt de komende jaren. Dit komt omdat vanwege aan te trekken financiering voor investeringen. Zie hiervoor paragraaf 4: financiering.

Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen

Bij dit kengetal worden de doorgeleende gelden van de financiële activa gecorrigeerd op de netto schuldquote. Verder is de toelichting op de netto schuldquote van toepassing, inclusief referentiewaarden.

Solvabiliteitsratio

Kengetal dat weergeeft in hoeverre het totaal van de activa is gefinancierd vanuit het eigen vermogen. De ratio wordt berekend door het eigen Vermogen (de reserves) te delen door het balanstotaal. Volgens de website "staatvan.zuid-holland.nl" is de kleur bij een ratio van > 50% groen, bij 20% - 50% oranje (volgens website geel) en bij < 20% rood (volgens website oranje).

De solvabiliteit daalt iets met ingang van 2023. Dit komt doordat het eigen vermogen licht daalt, en het vreemd vermogen toeneemt.

Grondexploitatie ratio

Kengetal dat een indicatie geeft van de hoogte van de voorraad bouwgrond en de stand van het onderhanden werk bouwgrondexploitatie. De balanswaarde hiervan minus de voorzieningen voor negatieve grondexploitaties wordt gedeeld door de jaarinkomsten om tot deze ratio te komen. De hoogte van dit kengetal geeft aan wat het terugverdienrisico is op de grondexploitaties ten opzichte van de totale inkomsten van de gemeente. Volgens de website 'staatvan.zuid-holland.nl' is de kleur bij een ratio van < 20% groen, bij 20% - 35% oranje (volgens website geel) en bij > 35% rood (volgens website oranje). Volgens de eerdergenoemde website is de bandbreedte van deze ratio bij de diverse gemeenten groot. Of een gemeente een beheers- of een ontwikkelgemeente is heeft een grote invloed op deze ratio. De gemeente Waddinxveen heeft ten opzichte van de baten een relatief grote grondpositie, die vanaf 2020 en verder de komende jaren echter fors afneemt. Met ingang van het jaar 2020 is de ratio voor het eerst groen.

Structurele exploitatieruimte

Het financiële kengetal structurele exploitatieruimte geeft aan hoe groot de structurele vrije ruimte binnen de begroting/jaarrekening is, afgezet tegen de inkomsten. Dit kengetal brengt de structurele weerstandscapaciteit of robuustheid van de meerjarenbegroting tot uitdrukking. De structurele exploitatieruimte heeft een positieve invloed op de solvabiliteit als hiermee het eigen vermogen wordt versterkt. Volgens de website 'staatvan.zuid-holland.nl' is de kleur bij een ratio van > 0% groen, 0% oranje (volgens website geel) en bij < 0% rood (volgens website oranje).

Deze ratio is bij de gemeente Waddinxveen voor de komende jaren (licht) positief.

Belastingcapaciteit

De belastingcapaciteit geeft inzicht hoe de belastingdruk (jaar t) in de gemeente zich verhoudt ten opzichte van het landelijk gemiddelde (jaar t-1). Volgens de website 'staatvan.zuid-holland.nl' is de kleur bij een ratio van < 95% groen, bij 95% - 105% oranje (volgens website geel) en bij > 105% rood (volgens website oranje).

De tarieven zijn bij de gemeente Waddinxveen iets hoger dan gemiddeld in Nederland. Door stijging van met name het tarief voor de afvalstoffenheffing lijkt het verschil met het landelijke gemiddelde groter te worden. Echter een stijging de tarieven zal naar verwachting ook bij andere gemeenten aan de orde zijn. Hierdoor zal het landelijk vergelijkingsgetal hoger worden.

Financiële kengetallen begroting 2020 – 2023 in samenhang

De gemeente Waddinxveen is een ontwikkelgemeente. Dit betekent dat de financiële omvang van de begroting jaarlijks wisselt. Dit is van invloed op het verloop van de Netto schuldquote, de Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen, de Solvabiliteit en de Grondexploitatie ratio, die hierdoor een grillig karakter kunnen vertonen.

Bij deze begroting is de liquiditeitsprognose geactualiseerd. Het is verwachting dat eerst in 2022 nieuwe financiering aangetrokken dient te worden.

De komende jaren daalt de omvang van het eigen vermogen licht. Hierdoor zal de Solvabiliteitsratio naar verwachting verder iets verslechteren. Daar staat tegenover dat de grondexploitatie ratio sterk zal verbeteren. De Belastingcapaciteit is met de huidige landelijke vergelijking ongunstig. Naar verwachting zal het landelijke vergelijkingstarief ook toenemen.

Paragraaf 3 Onderhoud kapitaalgoederen

3.1. Inleiding

In de openbare ruimte van onze gemeente vinden allerlei activiteiten plaats, zoals wonen, werken en recreëren. Aan deze activiteiten is een veelheid aan kapitaalgoederen dienstbaar. Te denken valt aan wegen, riolering, water, openbaar groen en gemeentelijke gebouwen. De gemeente heeft de taak deze kapitaalgoederen te onderhouden. De kwaliteit van de kapitaalgoederen c.q. de openbare ruimte en het onderhoud hiervan is bepalend voor de (jaarlijkse) lasten. Voor de verschillende kapitaalgoederen stellen we beheerplannen op. De raad heeft op basis van de Visie Beheer Openbare Ruimte 2017 het beheerniveau vastgesteld en de daaraan gekoppelde financiële gevolgen. Vanaf 2017 hebben we geactualiseerde beheerplannen met een doorlooptijd van 2017 – 2020.

Het beheerniveau – vastgelegd in de Visie Beheer Openbare Ruimte 2017 – is als volgt onderverdeeld.

	Centra	Hoofdwegen	Woonwijk	Bedrijven	Buitengebied
Groot onderhoud	A	B	B	B	C
Klein onderhoud	A	B	B	B	C
Vervanging	A	B	B	B	C

Deze beheerniveaus kunnen als volgt worden toegelicht:

Code	Kwaliteit	Technische staat	Verzorging
A	Hoog	Weinig op aan te merken	Schoon
B	Basis	Lichte schade, een en ander op aan te merken	Matig schoon, niet storend
C	Laag	Duidelijke schade, veel op aan te merken	Vuil, storend

Bij het in stand houden van de kapitaalgoederen maken we een onderscheid tussen (jaarlijks) klein onderhoud, (cyclisch) groot onderhoud en (vervangings-)investeringen. De budgetten voor klein onderhoud zijn jaarlijks op een gelijkblijvend niveau opgenomen binnen de exploitatiebegroting van het programma. Deze paragraaf richt zich op het groot onderhoud en (vervangings-)investeringen. Groot onderhoud vindt cyclisch plaats. Om het groot onderhoud zonder fluctuaties te bekostigen treffen we voorzieningen. Jaarlijks wordt een evenredig bedrag gestort in de voorzieningen vanuit de exploitatie. De uitgaven voor groot onderhoud in een bepaald jaar onttrekken we uit de voorzieningen. Als kapitaalgoederen aan het eind van de levensduur zijn dan vindt een vervangingsinvestering plaats. De kosten van de (vervangings-)investeringen worden geactiveerd en afgeschreven met ingang van het jaar na realisatie op basis van de levensduur van het nieuwe kapitaalgoed.

Binnen de kapitaalgoederen zijn onze beheerdisciplines onderverdeeld in Wegen, Groen, Riolering, en Gebouwen. De disciplines – met uitzondering van de gebouwen – hebben we verwerkt in een integraal beheerplan openbare ruimte.

We maken jaarlijks inzichtelijk welke nieuwe kapitaalgoederen toegevoegd zijn aan ons areaal – door gebiedsontwikkeling – en wat de financiële gevolgen zijn.

3.2. Wegen

Beleidskader

Het beheer en onderhoud van de verharding, openbare verlichting, verkeersregelininstallaties en civieltechnische kunstwerken is opgenomen in het integrale beheerplan openbare ruimte. We beheren deze disciplines zoals aangegeven in § 3.1. Bij de herinrichting hanteren we de richtlijnen van Duurzaam Veilig en de eisen zoals vastgelegd in onze LIOR (Leidraad Inrichting Openbare Ruimte), tevens kiezen we bij het vervangen van de openbare verlichting voor LED. Overige beleidskaders zijn de Parkeernota, het Mobiliteitsplan, de Visie Beheer Openbare Ruimte en de Duurzaamheidsvisie. Naast de wettelijke en beleidsmatige eisen volgen we voor onze

projecten een uitgebreid participatietraject met belanghebbenden om voor onze projecten draagvlak te creëren en – waar mogelijk – de wensen van de gebruikers te verwerken in de nieuwe inrichting.

Wegen (x € 1.000)	2019	2020	2021	2022	2023
Groot onderhoud ¹	835	905	835	835	835
Investeringskrediet	2.132	1.041	1.980	1.980	1.980
Totaal Wegen	2.967	1.946	2.815	2.815	2.815

3.3. Groen

Beleidskader

Het beheer en onderhoud van de disciplines openbaar groen, spelen, buitensport, water, baggeren, beschoeiing en culturele kunstwerken is opgenomen in het integrale beheerplan openbare ruimte. Het beleid voor groen is vastgelegd in het “Groenstructuur en Groenbeleid Waddinxveen” en het beleid met betrekking tot het spelen is vastgelegd in het “Speelruimteplan: kwaliteit door buitenspel! 2016 – 2025”.

We beheren deze disciplines zoals aangegeven in § 3.1., daarnaast hanteren we voor onze speeltoestellen de eisen van het Warenbesluit Attractie- en speeltoestellen. Voor spelen geldt dat veiligheid leidend is en niet de beeldkwaliteit. Voor buitensport gelden de normen van NOC-NSF met betrekking tot de velden.

Het beleid voor water is door de raad neergelegd in het Gemeentelijk Rioleringsplan 2017 – 2020 (GRP). In het integrale beheerplan openbare ruimte is het beheer en onderhoud voor de disciplines baggeren en beschoeiingen opgenomen. Om inzicht te krijgen in de kwetsbaarheid voor gevolgen van klimaatverandering volgen we de planning van het Deltaplan en hebben we een stresstest uitgevoerd. De resultaten hieruit nemen we mee bij de projecten grootonderhoud.

Aan de hand van een baggerplan en periodieke peilingen baggeren we de watergangen structureel en systematisch. Het uitvoeren van de maatregelen vindt waar mogelijk plaats in combinatie met de werkzaamheden van de hoogheemraadschappen. Ons uitgangspunt met betrekking tot beschoeiing is waar mogelijk omvormen tot natuurvriendelijke oevers.

Groen (x € 1.000)	2019	2020	2021	2022	2023
Groot onderhoud	431	-145	431	431	431
Investeringskrediet	218	0	313	313	313
Totaal Groen	649	-145	744	744	744

Voetnoot:

Het negatieve bedrag wordt veroorzaakt door een vrijval vanwege ombuigingen uit de Kaderbrief

3.4. Riolering

Beleidskader

Het beleid met betrekking tot de riolering is vastgelegd in het eerdergenoemde GRP 2017 - 2020. Hierin staat hoe we invulling geven aan onze zorgplichten voor afval-, hemel- en grondwater. In het GRP is tevens op hoofdlijnen beschreven hoe we ons rioolstelsel in stand houden. Het beheer van ons rioolstelsel is verder geconcretiseerd en vastgelegd in het integrale beheerplan openbare ruimte.

Bij riolering is het beheerniveau zoals aangegeven in § 3.1. niet aan de orde. We sturen bij riolering op twee aspecten, de technische staat en de afvoercapaciteit.

Riolering (x € 1.000)	2019	2020	2021	2022	2023
Groot onderhoud	-	-	-	-	-
Investeringskrediet	1.135	1.135	1.135	1.135	1.135
Totaal GRP	1.135	1.135	1.135	1.135	1.135

¹ De bedragen voor groot onderhoud en investeringskredieten zijn inclusief de overhevelingen vanuit 2018.

3.5. Gebouwen

Beleidskader

Voor de begroting 2020 is het Meerjaren Onderhoudsplan Gebouwen (MJOP) 2016-2020 opgenomen. Het zwembad is volledig in dit MJOP opgenomen. In dat kader zijn de gebouwen geïnspecteerd en de gegevens ingevoerd in het onderhoudsprogramma. Er is geen sprake van achterstallig onderhoud.

Financiële consequenties

In 2020 wordt € 270.000 gestort in de voorziening onderhoud gemeentelijke gebouwen. De uitgaven voor groot onderhoud van de gemeentelijke gebouwen dekken we uit deze voorziening. In 2020 is € 337.000 begroot voor groot onderhoud aan de gemeentelijke gebouwen, inclusief het zwembad.

3.6. Verloop voorzieningen

Voorziening onderhoud openbare ruimte

Om de uitgaven voor het groot onderhoud, opgenomen in het Integrale beheerplan openbare ruimte, te egaliseren is de Voorziening onderhoud openbare ruimte ingesteld. Tijdens het opstellen van deze begroting is het uitvoeringsprogramma voor projecten groot onderhoud openbare ruimte tot en met 2020 gereed. Het verloop van deze voorziening is als volgt:

Voorziening onderhoud openbare ruimte (x € 1.000)	2019	2020	2021	2022	2023
Beginsaldo	2.597	2.597	2.597	2.597	2.597
Storting	1.266	760	1.266	1.266	1.266
Onttrekking	1.266	760	1.266	1.266	1.266
Eindsaldo	2.597	2.597	2.597	2.597	2.597

Voorziening onderhoud gemeentelijke gebouwen

Om de uitgaven voor het groot onderhoud opgenomen in het MJOP 2020 - 2023 te egaliseren is de Voorziening onderhoud gemeentelijke gebouwen ingesteld. Het verloop van deze voorziening is als volgt:

Voorziening onderhoud gemeentelijke gebouwen (x € 1.000)	2019	2020	2021	2022	2023
Beginsaldo	770	839	772	646	754
Storting	270	270	270	270	270
Onttrekking gebouwen	-117	-279	-317	-151	-202
Onttrekking zwembad	-84	-58	-79	-11	-11
Eindsaldo	839	772	646	754	811

Paragraaf 4 Financiering

4.1. Inleiding

In deze paragraaf wordt ingegaan op het rentebeleid op basis van de Notities Grondexploitatie 2019 en Rente 2017 van de commissie BBV. Het hierbij behorende rentebeleid voor de gemeente Waddinxveen is vastgelegd in de Financiële verordening gemeente Waddinxveen 2017 die op 5 juli 2017 door de raad is vastgesteld. Met ingang van 2017 komt in de gemeente Waddinxveen alleen nog maar het saldo rentelasten dat samenhangt met het vreemd vermogen tot uitdrukking in de exploitatie. Een goed beeld met betrekking tot de ontwikkeling van de financieringsbehoefte is hierbij noodzakelijk. Dit beeld wordt niet verkregen uit de ontwikkeling van de baten en lasten en het verloop van de financieringspositie zoals opgenomen in deze begroting, maar uit de ontwikkeling van de uitgaande en inkomende kasstromen in meerjarenperspectief. Daarom hebben we met ingang van deze begroting informatie over de ontwikkeling van de financieringsbehoefte toegevoegd aan deze paragraaf.

4.2. Renteomslag 2020-2023

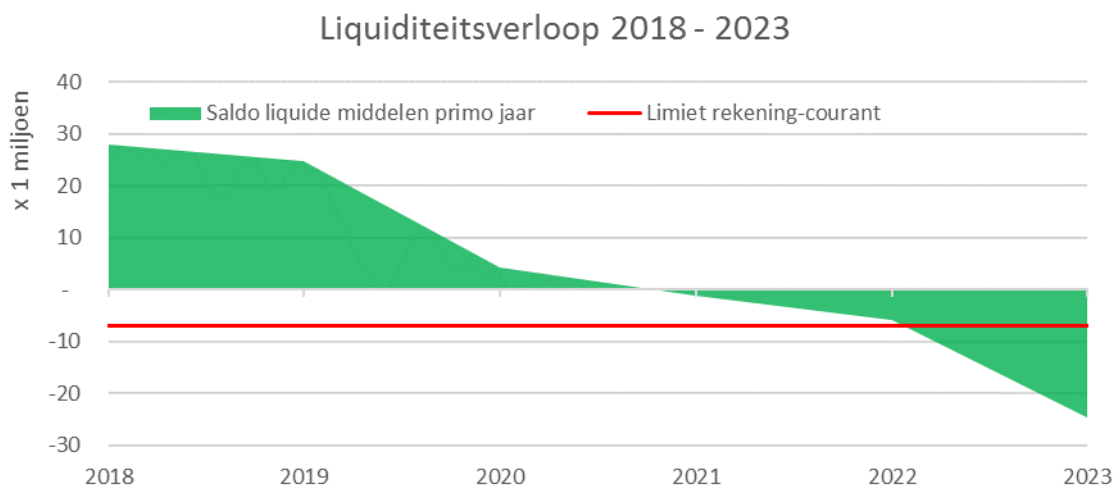
De renteomslag kan voor de begrotingsjaren 2020 – 2023 als volgt worden samengevat:

	2020	2021	2022	2023
Rentelasten kort- en langlopende geldleningen	-1.962	-1.890	-2.070	-2.007
Rentebaten kort- en langlopende vorderingen	-	-	-	-
Saldo rentelasten en baten	-1.962	-1.890	-2.070	-2.007
Doorberekende rente aan grondexploitatie	531	385	279	235
Aan taakvelden toe te rekenen externe rente	-1.431	-1.505	-1.791	-1.772
Rente over eigen vermogen	-	-	-	-
Rente over voorzieningen	-	-	-	-
Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente	-1.431	-1.505	-1.791	-1.772
De aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)	1.391	1.467	1.583	1.838
Renteresultaat op het taakveld Treasury	-40	-38	-208	66

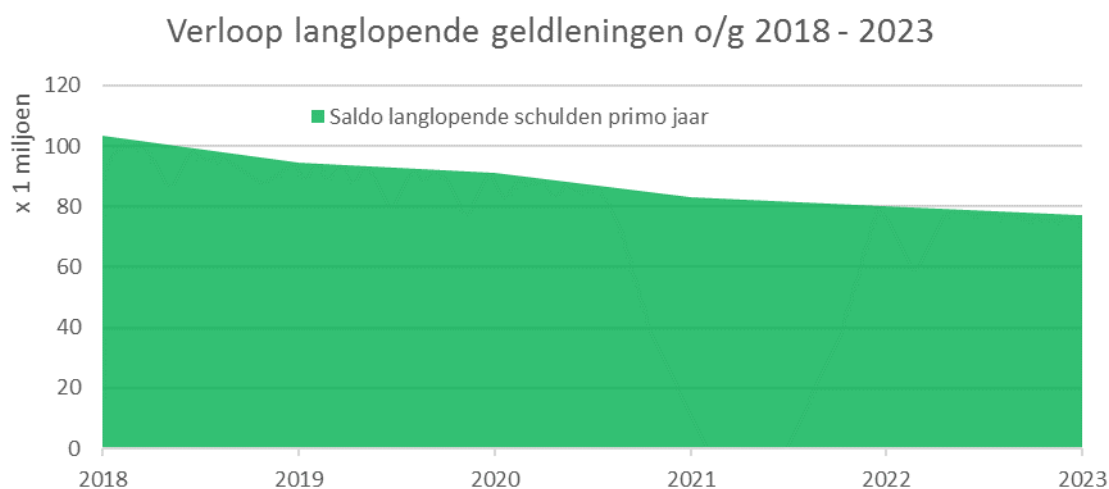
Bedragen x € 1.000

- Saldo rentelasten en baten

Bij het opstellen van deze begroting 2020-2023 heeft er een actualisatie plaatsgevonden van de liquiditeitsprognose op basis van het investeringsvolume en de ontwikkelingen van de grondexploitatieprojecten. Op basis van deze cijfers luidt de verwachting dat in de loop van 2022 nieuwe financieringsmiddelen aangetrokken dienen te worden. In de begroting is er (voorzichtigheidshalve) rekening mee gehouden dat in 2022 € 20 miljoen tegen een rentepercentage van 1,25% aangetrokken dient te worden. Vanwege het grote volume aan investeringen –en de huidige achterstand in de uitvoering daarvan- is op dit moment lastig in te schatten wanneer daadwerkelijk financiering nodig zal zijn.

In samenhang hiermee ziet de ontwikkeling van de langlopende geldleningen er als volgt uit:

Bovenstaande ontwikkeling van de langlopende geldleningen is gebaseerd op de huidige bestaande leningenportefeuille. Het schuldrestant van € 76 miljoen ultimo 2023 bestaat uit 11 langlopende vastrentende fixe-geldleningen en 1 langlopende geldlening met jaarlijkse aflossing bij de BNG bank. Daarvan is € 32 miljoen het restant van de herfinanciering van € 64 miljoen uit 2015. De huidige leningenportefeuille is een zogenaamde 'dakpanconstructie' (looptijd geldleningen afgestemd op liquiditeitsbehoefte in meerjarenperspectief) waardoor het renterisico 'gespreid' is in de tijd. In bovenstaand overzicht is nog geen rekening gehouden met het aantrekken van financieringsmiddelen in 2022 (zie boven).

Bij de grondaankopen Bouwfonds Property Development (BPD) in het kader van het actief grondbeleid gemeentelijke grondexploitatie Triangel is er sprake van 'projectfinanciering' door een langlopende geldlening van BPD voor hetzelfde bedrag. Hiervoor wordt met ingang van 2020 een rentepercentage gehanteerd van 1,80%. Deze rentelast wordt doorberekend aan de gemeentelijke grondexploitatie Triangel. Bij de overige langlopende geldleningen is er sprake van 'integrale financiering'. Bij deze vorm van financiering worden alle activa van de gemeente beschouwd bij het aantrekken van een langlopende geldlening.

- Doorberekende rente aan grondexploitatie

Het in de grondexploitatie actief grondbeleid te hanteren rentepercentage wordt bij 'integrale financiering' bepaald uit het gewogen gemiddelde rentepercentage van de bestaande leningenportefeuille van de gemeente, naar verhouding vreemd vermogen/totaal vermogen. Hierbij blijven de eerdergenoemde langlopende geldlening BPD en de uitgestelde betalingsregeling Centrum dus buiten beschouwing.

De rente aan een grondexploitatie actief grondbeleid wordt toegerekend over de boekwaarde van de actieve grondexploitatie per 1 januari van het betreffende boekjaar, waarbij rente tijdens het boekjaar met ingang van de begroting 2017 – 2020 is komen te vervallen. Er wordt gekozen voor een stabiel rentepercentage in de meerjarenprognose actief grondbeleid. Bij een afwijking van 0,5% van dit rentepercentage moet volgens de Notitie Grondexploitatie 2019 het percentage worden bijgesteld. Het doorberekende rentepercentage aan actief grondbeleid is met ingang van 2020 berekend op 1,50%.

- Rente over eigen vermogen

Met ingang van 2017 komt in de gemeente Waddinxveen alleen nog maar het saldo rentelasten dat samenhangt met het vreemd vermogen tot uitdrukking in de exploitatie. Er wordt dus geen rente vergoed voor het belegde eigen vermogen.

- Rente over voorzieningen

Voor de (contant gewaardeerde) voorzieningen actief grondbeleid van het grondbedrijf is de disconteringsvoet voor alle gemeenten structureel gelijkgesteld aan het maximaal meerjarig streefpercentage van de Europese Centrale Bank voor de inflatie binnen de Eurozone, zijnde 2%.

- Doorberekende rente aan taakvelden

De aan de taakvelden (programma's en overzicht Overhead), als onderdeel van de kapitaallasten (Staat van vaste activa) toe te rekenen rente is met ingang van de begroting 2017 – 2020 de sluitpost van de renteomslag. Er mag in de renteomslag sprake zijn van een renteresultaat maar dit is maximaal een afwijking van 0,5% van de aan de taakvelden toegerekende rente. Dit saldo blijft achter op Onderdeel 6.3. Treasury inclusief aandelen en dividend van deze begroting. Met deze maximale afwijking van 0,5% wordt de mogelijkheid geboden om de toegerekende rente aan de taakvelden op basis van de Staat van activa in de (meerjaren)begroting te stabiliseren. De rente van de vaste activa blijft gehandhaafd op een structureel percentage van 1,25% voor de jaren 2020 – 2023. Voor alle genoemde jaren wordt binnen de bandbreedte van 0,5% gebleven.

4.3. Wet financiering decentrale overheden (Wet fido)

In de Wet financiering decentrale overheden (Wet fido) zijn de kaders gesteld voor een verantwoorde, prudente en professionele inrichting en uitvoering van de treasuryfunctie van decentrale overheden. De Wet fido heeft een gezonde financiering van openbare lichamen, waaronder gemeenten, als centrale bedrijfseconomische doelstelling. Mede naar aanleiding van de kredietcrisis zijn begin 2009 de eisen verscherpt en is de Ruddo (Regeling uitzettingen en derivaten decentrale overheden) aangepast, waarbij voor de renterisiconorm en de kasgeldlimiet nieuwe normeringen zijn bepaald.

Naast het beheersen van de financieringsrisico's kent de Wet fido ook een macro-budgettaire doelstelling. Dit betreft de beheersing van de grenswaarde van het zogenoemde EMU-tekort van 3% van het Bruto Binnenlands Product (BBP).

4.4. Wet Houdbare overheidsfinanciën

De Wet Houdbare overheidsfinanciën (Hof) is op 15 december 2013 van kracht geworden. De wet Hof regelt in essentie twee zaken die voortvloeien uit Europese verplichtingen. De eerste is dat het nationale systeem van begrotingsvoorbereiding en de toepassing van vaste uitgavenkaders wettelijk worden vastgelegd. Ten tweede worden lagere overheden gebonden aan een maximaal begrotingstekort (macronorm) op kasbasis. Volgens het bestuursakkoord dat voormalig Minister Dijsselbloem heeft afgesloten met VNG, IPO en de Unie van waterschappen mogen de lagere overheden een tekort hebben van 0,3% in 2020. De intentie is een structureel percentage van 0,2%.

4.5. Risicobeheer

Voor het risicobeheer worden als risico's onderscheiden het renterisico van de korte termijnfinanciering, het renterisico voor de lange termijnfinanciering en het kredietrisico voor uitgezette gelden. In de Wet fido zijn voor het beperken en beheersen van de genoemde risico's concrete normen opgenomen, te weten de kasgeldlimiet en de renterisiconorm. Deze worden in het vervolg verder uitgewerkt.

- Kasgeldlimiet

Voor het bepalen van de liquiditeitspositie – dit is de mate waarin op korte termijn (ten hoogste 12 maanden) aan de opeisbare verplichtingen kan worden voldaan – is de kasgeldlimiet van belang. Dit is het bedrag dat maximaal als kasgeld mag worden opgenomen. Een belangrijk uitgangspunt van de Wet fido is het vermijden van grote fluctuaties in de rentelasten. Vooral bij kortlopende financiering geldt dat het renterisico aanzienlijk kan zijn, aangezien fluctuaties in de korte rente direct een relatief grote invloed op de rentelasten hebben. De Wet fido stelt daarom grenzen aan de omvang van korte financieringen. Voor 2020-2023 zien de verwachtingen voor de kasgeldlimiet er als volgt uit:

Kasgeldlimiet	Bedragen per jaar			
	2020	2021	2022	2023
Omvang begroting per 1 januari (=grondslag)	92.311	93.510	87.891	83.664
(1) Toegestane kasgeldlimiet				
- in procenten van de grondslag	8,5 %	8,5 %	8,5 %	8,5 %
- in bedrag	7.846	7.948	7.471	7.111
(2) Omvang vlottende korte schuld				
Opgenomen gelden < 1 jaar	8.282	8.282	8.282	8.282
Schuld in rekening-courant	1.333	5.997	4.959	817
Gestorte gelden door derden < 1 jaar	0	0	0	0
Overige geldeningen niet zijnde vaste schuld	0	0	0	0
(3) Vlottende middelen				
Contante gelden in kas	378	378	378	378
Tegoeden in rekening-courant	0	0	0	0
Overige uitstaande gelden < 1 jaar	11.572	11.572	11.572	11.572

Toets kasgeldlimiet				
(4) Totaal netto vlottende schuld (2) – (3)	-2.335	2.329	1.291	-2.851
Toegestane kasgeldlimiet (1)	7.846	7.948	7.471	7.111
Ruimte (+) / Overschrijding (-); (1) – (4)	10.181	5.619	6.180	9.962

Bedragen x € 1.000

- Renterisiconorm

De rentegevoeligheid – het renterisico – kan worden gedefinieerd als de mate waarin het saldo van de rentelasten en rentebaten verandert door wijzigingen in het rentepercentage op leningen en uitzettingen met een rente typische looptijd van een jaar of langer. Om de gevolgen van een stijgende kapitaalmarktrente op de rentelasten van de gemeente te beperken stelt de Wet fido een limiet aan dat deel van de vaste schuld waarover het rentepercentage in een zeker jaar moet worden aangepast aan de dan geldende markttarieven.

Dergelijke aanpassingen doen zich voor bij herfinanciering en renteherziening. De renterisiconorm volgens de Wet fido heeft als uitgangspunt om voldoende spreiding in de (rente-)looptijden van lange leningen aan te brengen. Zoals eerder beschreven is de huidige leningenportefeuille een zogenaamde 'dakpanconstructie' waardoor het renterisico 'gespreid' is in de tijd.

Voor de begroting 2020 – 2023 is de renterisiconorm voor Waddinxveen als volgt:

Renterisiconorm	2020	2021	2022	2023
1. Renteherziening op vaste schuld o/g	0	0	0	0
2. Te betalen aflossingen	8.409	3.409	3.052	1.446
3. Renterisico op vaste schuld (1 + 2)	8.409	3.409	3.052	1.446
4. Renterisiconorm (zie onderstaande berekening)	18.462	18.462	18.462	18.462
5a. Ruimte onder renterisiconorm (4>3)	10.053	15.053	15.410	17.016
5b. Overschrijding renterisiconorm (3>4)				

Bedragen x € 1.000

Berekening renterisiconorm 2020 (bedragen x € 1.000):

- 4a Begrotingstotaal (lasten) jaar 2020 → 92.311
- 4b Percentage regeling → 20%
- 4 Renterisiconorm o.b.v. 18.462 (4a x 4b/100)

De renterisiconorm kan worden gezien als een nuttig instrument bij het beheersen van lange termijn renterisico's. Dit betekent niet dat deze norm alle renterisico's van de organisatie bestrijkt. Bijvoorbeeld de risico's op nieuw af te sluiten leningen voor zover deze niet worden aangegaan om andere leningen af te lossen, maken geen deel uit van de berekening van de renterisiconorm. De renterisiconorm wordt in de begrotingsperiode 2020 – 2023 niet overschreden.

Paragraaf 5 Bedrijfsvoering

5.1. Inleiding

Vanuit bedrijfsvoering ondersteunen we de organisatie bij het realiseren van de doelstellingen in onze programma's. Bedrijfsvoering omvat traditioneel de processen op het terrein van organisatie, personeel, financiën, inkoop, facilitair, informatievoorziening, juridisch, huisvesting en communicatie. Opgaven in de gemeente vertalen zich naar doelstellingen voor de organisatie. Vanuit bedrijfsvoering ondersteunen we de organisatie bij het realiseren van die doelstellingen. Hoewel het college primair verantwoordelijk is voor de realisatie van de door de raad gestelde beleidskaders, is het voor de raad desalniettemin interessant om op hoofdlijnen kennis te nemen van onze voornemens op het terrein van bedrijfsvoering. Daartoe dient deze paragraaf.

5.2. Opgaven centraal

Steeds vaker zijn we slechts één van de partijen die werkt aan maatschappelijke doelen. Daarom werken we aan een andere manier van werken en sturen. Inwoners en ondernemers verwachten van ons als gemeente dat we in staat zijn om niet alleen rechtmatig, effectief en efficiënt te werken, maar ook de verbinding aan te gaan met andere partijen en met de samenleving. Op deze manier kunnen we nu en in de toekomst publieke waarde (blijven) realiseren.

Sturing heeft steeds vaker betrekking op domeinen waarin opgaven en transitiedoelen aan de orde zijn. Een netwerkende of opgave gestuurde aanpak is daar noodzakelijk. Per onderwerp of opgave bepalen we aan de voorkant wat de beste aanpak is. Daardoor kunnen we de juiste keuzen maken ten aanzien van passende combinaties van sturing om publieke waarde te realiseren. Dit vraagt om een heroriëntatie op de competenties en vaardigheden van onze medewerkers en onze organisatie in de zin van instrumenten, (beleids)regels, afspraken en organisatiesystemen. Deze verandering laten we organisch verlopen: vorm, tempo en aanpak van veranderingen sluiten aan bij de bedoeling ervan. Medewerkers die ermee te maken hebben werken samen aan veranderingen en maken samen afspraken over hoe ze dat doen.

5.3. Strategisch Human Resource Management

Medewerkers hebben om aan onze opgaven te werken alle kwaliteiten en talenten nodig die voorheen ook nodig waren, zoals betrouwbaarheid en legitimiteit. Maar ook kwaliteiten die voortvloeien uit nieuwe opgaven, zoals het kunnen samenwerken met onze inwoners, bedrijven en partners. We willen daarom gericht investeren in het nog beter inzichtelijk maken van het aanwezige talent. Strategische personeelsplanning is hierbij het belangrijkste instrument. We hebben nadrukkelijk aandacht voor de ontwikkeling van al onze medewerkers. Bijvoorbeeld over het functioneren in netwerkstructuren en opgaven en het goed adviseren van het bestuur ten behoeve van een betere belangenafweging en besluitvorming. Daarnaast werken we aan de ontwikkeling van competenties die nodig zijn om aan de veranderende werkzaamheden te kunnen blijven voldoen, de z.g. 21st Century skills.

5.4. Digitaal werken

We sluiten aan bij het Meerjarenprogramma Gezamenlijke Gemeentelijke Uitvoering 2020 – 2024 van de VNG om samen in te spelen op nieuwe wetgeving, nieuwe technologie en ontwikkelingen die alle gemeenten raken. Mede met landelijke en regionale samenwerkingsverbanden en landelijke digitale voorzieningen kunnen we meer data gedreven, innovatief en slimmer digitaal werken.

We inventariseren en analyseren voortdurend de informatiebehoefte en bieden laagdrempelige, optimale oplossingen. We hanteren daarbij open standaarden en hergebruiken zoveel mogelijk gegevens direct uit bronnen waar die gegevens enkelvoudig zijn opgeslagen. We monitoren en verbeteren voortdurend de kwaliteit, zodat iedereen kan vertrouwen op de volledigheid, integriteit, tijdigheid, actualiteit en helderheid van informatie. Bij gereede twijfel aan de kwaliteit kan iedereen dat eenvoudig melden bij de bronhouder.

We vergroten onze transparantie en legitimiteit door openbare gegevens te delen. Een gelijke informatiepositie kan daarbij meer maatschappelijke en economische voordelen bieden.

5.5. Borgen van privacy en informatieveiligheid

We geven voortdurend aandacht aan privacy en informatieveiligheid door te werken binnen de kaders van de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) en door te voldoen aan de normen van de Baseline Informatieveiligheid Overheid (BIO). Dat doen we met de uitvoering van het programma "AVG proof", het plan van aanpak

Informatieveiligheid en met de invoering van procesmanagement, waarmee we ons continue verbeteren. We verantwoorden ons over informatieveiligheid met de Eenduidige Normatiek Single Information Audit (ENSIA).

5.6 Meer open en transparante gemeente

In 2019 is de Wijzigingswet Wet Open Overheid (Woo) bij de Tweede Kamer ingediend. De kern van de wet is dat overheidsorganisaties verplicht zijn om meer categorieën documenten actief openbaar te maken: Wet- en regelgeving, organisatiegegevens, raadsstukken, bestuursstukken, stukken van adviescolleges, convenanten, jaarplannen en verslagen, Wob/Woo-verzoeken, onderzoeken, beschikkingen en klachten. Hiernaast geldt onder de Woo een inspanningsverplichting voor bestuursorganen om bij de uitvoering van hun taak uit eigen beweging documenten openbaar te maken. Daarbij gaat het in ieder geval om informatie over het beleid, inclusief de voorbereiding, uitvoering, naleving, handhaving en evaluatie. Uitgezonderd zijn situaties waarbij dit niet redelijkerwijs mogelijk is zonder evenredige inspanning of kosten of wanneer met openbaarmaking geen redelijk belang wordt gediend. Met behulp van het VNG programma Woo zullen we er naar toe werken om meer categorieën van Waddinxveense informatie openbaar te maken via de landelijke digitale voorziening.

5.7. Doelstellingen Bedrijfsvoering

Indicator	Toelichting	Doelstelling 2020
Personeel		
Verzuim	<i>Ons verzuim daalt. Waar het verzuim groter is dan onze doelstelling dringen we dit terug met specifieke acties. Deze acties zijn vooral gericht op voorkomen van (langdurige) uitval.</i>	<i>4,5% inclusief langdurig verzuim frequentie 0,9 (2018 verzuim 4,3% frequentie 0,95, landelijk beeld 2018 5,6%)</i>
Financiën		
Adequaat budgetbeheer	<i>We zijn en blijven in control. Afwijkingen zijn beperkt en worden tijdig in de bestuursrapportages (Burap) gemeld.</i>	<i>Maximale afwijking van € 500.000 tussen het geprognoseerd resultaat in de 2^e Burap en de verantwoording in de jaarrekening. (exclusief resultaat op opendeinde regelingen).</i>
Informatie		
Continuïteit en beschikbaarheid van ICT-systemen	<i>De ICT systemen zijn beschikbaar en de continuïteit is gewaarborgd</i>	<i>Beschikbaarheid: de ICT infrastructuur is voor 99,5% beschikbaar met uitzondering van vooraf geplande werkzaamheden. Continuïteit: de kritische systemen zijn 24/7 beschikbaar voor gebruik, met uitzondering van vooraf geplande werkzaamheden.</i>
Informatiebeveiliging	<i>Als norm voor informatiebeveiliging hanteren we de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO). We onderbouwen dit met de resultaten van de ENSIA-audits.</i>	<i>Voldoen aan de BIO. Aandachtspunten vanuit ENSIA worden opgevolgd.</i>
Juridische zaken		
Zorgvuldige juridische procedure	<i>Zorgvuldige procedures worden niet alleen verwacht van de gemeente, maar zorgen ook voor het voorkomen van aanvullende kosten.</i>	<i>We trachten zoveel mogelijk ingekomen bezwaren op te lossen met pre-mediation. Met een resultaat van minstens 25% van de ingekomen bezwaren.</i>
Inkoop	<i>Het professionaliseren omvat o.a. het digitaliseren van het inkoop- en aanbestedingsproces. Nieuwe beleidsaspecten worden verder vertaald in concrete uitvoeringsplannen zoals op het gebied van Social Return en het actieplan Maatschappelijk Verantwoord Inkopen. Tevens houden we oog voor de belangen van het lokale MKB door middel van het geven van voorlichting.</i>	<i>We gaan het inkoop- en aanbestedingsproces verder professionaliseren. De toepassing hiervan wordt in de gemeentelijke organisatie geborgd.</i>
Duurzaamheid	<i>We combineren dit zoveel mogelijk met het reguliere onderhoudsprogramma van de gebouwen.</i>	<i>We maken ons vastgoed CO2 neutraal.</i>
Vastgoed	<i>Er zijn een aantal samenhangende ontwikkelingen op het gebied van</i>	<i>We gaan verder met de voorbereiding en deels ook uitvoering van het</i>

Indicator	Toelichting	Doelstelling 2020
	<i>maatschappelijk vastgoed, die een integrale aanpak vereisen.</i>	<i>(versoberde) uitvoeringsprogramma maatschappelijk vastgoed,</i>

Paragraaf 6 Verbonden partijen

Inleiding

De gemeente is verantwoordelijk voor de taken die zij door verbonden partijen laat uitvoeren. Het is daarom van belang de bijdrage van verbonden partijen aan de realisatie van de programma's en daarmee gepaard gaande risico's te kunnen beoordelen. In de programma's is beschreven hoe de verbonden partijen bijdragen aan de realisatie van de programma's. Om te kunnen sturen op hoe verbonden partijen bijdragen aan de realisatie van de programma's is ook de financiële positie van belang. In deze paragraaf is per verbonden partij vermeld op welke wijze de gemeente financieel en bestuurlijk is verbonden. Ook is opgenomen of er sprake is van risico's voor de gemeente waarvoor geen maatregelen bij de verbonden partij zijn getroffen, maar die wel van materiële betekenis zijn voor de financiële positie.

Gemeenschappelijke regelingen	Soort regeling/rechtsvorm	Financieel belang (omvang deelnemersbijdrage)	Bestuurlijk belang (vertegenwoordiging en stemverhouding in AB)	Eigen vermogen aan begin en einde begrotingsjaar	Vreemd vermogen aan begin en einde begrotingsjaar	Verwachte omvang financiële resultaat	Omvang risico's (i.r.t. weerstandvermogen)
Veiligheidsregio Midden (Leiden)	Hollands College - Openbaar lichaam	€ 1.478.835	1 collegelid 1 van 19 stemmen	01-01-2020: € 5.537.000 31-12-2020: € 4.493.000	01-01-2020: € 21.660.000 31-12-2020: € 35.541.000	€ 752.000	De VHRM beschikt over een weerstandscapaciteit van ruim € 900.000 conform de gemaakte afspraken in het Algemeen Bestuur. Het weerstandvermogen is 78% van de geïnventariseerde risico's.
Regionale Dienst Openbare Gezondheidszorg (Leiden)	Gemengd - Openbaar lichaam	€ 1.557.000	1 collegelid 2 stemmen	01-01-2020: € 3.401.000 31-12-2020: € 3.533.000	01-01-2020: € 31.697.000 31-12-2020: € 29.983.000	€ 179.000	Er is een algemene reserve opgeteld tot € 3.500.000 en afgezet tegen de risico's is dit conform gemaakte afspraken hierover. Onlangs is besloten tot de inrichting van een programma RDOG 2024, dat tot doel heeft te komen tot een strategisch wendbare, data gedreven, robuuste organisatie.
Regio Midden-Holland (Gouda)	Gemengd - Openbaar lichaam	€ 1,76 per inwoner Totaal € 48.537	2 collegeleden 2 van de 10 stemmen	01-01-2020: € 430.000 31-12-2020: € 430.000	01-01-2020: € 0 31-12-2020: € 0	€ 0	De Regio Midden-Holland beschikt over een weerstandscapaciteit van € 100.000, conform de hierover in het Algemeen Bestuur gemaakte afspraak.
Omgevingsdienst Midden-Holland (Gouda)	College - Openbaar lichaam	€ 1.529.385	2 collegeleden stemverhouding 14/164e	01-01-2020: € 2.310.000 31-12-2020: € 2.170.000	01-01-2020: € 8.701.000 31-12-2020: € 8.609.000	€ 0	Het weerstandvermogen is 86,6% van de geïnventariseerde risico's.

Werkvoorzieningschap Promen (Gouda)	College - Openbaar lichaam	€ 2.293.000	1 collegelid	01-01-2020: € 1.752 31-12-2020: € 1.670	01-01-2020: € 8.024 31-12-2020: € 8.324	€ 0	1,5 mln / 1,8 mln = ratio 0,8
Streekarchief Midden-Holland (Gouda)	Gemengd - Openbaar lichaam	€ 133.682	2 collegeleden 2 van de 10 stemmen	01-01-2020: € 249.000 31-12-2020: € 288.000	01-01-2020: € 220.000 31-12-2020: € 194.000	€ 51.951	De ratio van de weerstandscapaciteit is licht gedaald van 0,69 in 2018 naar 0,67 in 2019. Een ratio van 0,67 betekent dat de weerstandscapaciteit die SAMH op dit moment heeft te laag is om de risico's in financiële zin op te kunnen vangen. De doelstelling is om de weerstandscapaciteit op voldoende niveau te brengen.
Grondbank RZG Zuidplas (Den Haag)	College - Openbaar lichaam	€ 112.750 (= 5% van de totale bijdrage)	2 collegeleden 2 van de 40 stemmen (= 5%)	01-01-2020: € 0 31-12-2020: € 0	01-01-2020: € 95.500.000 31-12-2020: € 95.500.000	€ 0	In 2018 zijn niet de benodigde beslissingen genomen om de verliesvoorziening in te lopen. Deze besluiten over de uitkomsten van de ontwikkelingsvisie Middengebied Zuidplaspolder moeten de betrokken bestuursorganen nog nemen. Hierdoor wordt naar verwachting de verliesvoorziening van € 21 miljoen in de loop van 2019 ingelopen. Deze begroting houdt geen rekening met een mogelijke afboeking. Indien de verliesvoorziening niet ingelopen wordt en er afgeboekt moet worden, dan zullen de gevolgen hiervan uiterlijk in de jaarrekening 2019 worden opgenomen. Opgenomen voorziening voor negatief vermogen € 1.050.000 (betreft aandeel gemeente Waddinxveen).
Bedrijvenschap Regio Gouda (Gouwe Park) (Gouda)	Gemengd - Openbaar lichaam	€ 0	2 collegeleden	01-01-2020: € 10.449.200 31-12-2020: € 11.860.692	01-01-2020: € 100.000 31-12-2020: € 0	€ 11.860.692	In de grondexploitatieberekening wordt rekening gehouden met beperkte onvoorziene risico's. Vanaf 1 januari 2020 is hier € 100.000 op eindwaarde voor beschikbaar gesteld. We hebben gezien de beperkte risico's geen eigen risicoreserve opgenomen.
Groenalliantie Midden-Holland en omstreken (Gouda)	Gemengd - Openbaar lichaam	€ 194.700	2 collegeleden 2 van de 10 stemmen	01-01-2020: € 5.074.000 31-12-2020: € 4.811.000	01-01-2020: € 4.032.000 31-12-2020: € 3.738.000	€ 0	De ratio weerstandsvermogen is niet goed te bepalen, aangezien een deel van de benoemde risico's op p.m. zijn geraamd. De geprognostiseerde stand van de Algemene Reserve per eind 2020 bedraagt ca. € 1.673.000, wat naar verwachting voldoende is.
Belastingssamenwerking Gouwe Rijnland (Leiden)	College - Openbaar lichaam	€ 413.768	1 collegelid 3,68% van het stemrecht	01-01-2020: € 1.036.000 31-12-2020: € 641.000	01-01-2020: € 5.257.000 31-12-2020: € 5.639.000	€ 0	De risico's zijn gekwantificeerd, het totaal aan risico's in geld bedraagt € 3.100.000. Het weerstandsvermogen is niet voldoende om al deze risico's, indien ze tegelijk voordoen, te kunnen afdekken.

Vennootschappen	Rechtsvorm	Financieel belang (omvang deelnemersbijdrage)	Bestuurlijk belang (vertegenwoordiging en stemverhouding in AB)			Verwachte omvang financiële resultaat	Risico's (i.r.t. weerstandsvermogen)
BNG Bank	N.V.	N.v.t.	1 collegelid in de AVA. 17.823 aandelen.			Gezien de aanhoudende onzekerheden doet de bank hier geen uitspraken over.	De bank heeft een laag risicoprofiel, hetgeen ook blijkt uit de ratings.
Oasen	N.V.	N.v.t.	1 collegelid in de AVA 27 van de 748 aandelen			²	De solvabiliteit blijft een discussiepunt in relatie tot aan te trekken financiering.
Cyclus	N.V.	€ 2.515.579	1 collegelid in de AVA 5,5% van de aandelen	01-01-2020: € 9.357.000 31-12-2020: € 9.617.000	01-01-2020: € 22.217.000 31-12-2020: € 22.562.000	€ 260.000	Cyclus heeft geen gekwantificeerd risicoprofiel. Wel kan gesteld worden dat Cyclus een reëel risico loopt op haar investeringen terwijl het resultaat op het geïnvesteerd vermogen beperkt is (1 a 2%). De huidige DVO's met de aandeelhouders hebben namelijk een looptijd van 2018 tot en met 2022. Gemeenten hebben de mogelijkheid om na 3 jaar op te zeggen. Echter Cyclus investeert in mensen en middelen voor de lange termijn (>5 jaar).
Triangel	C.V./B.V.		1 collegelid en 1 directielid in de AVA 50 % van de aandelen			Tussen € 0 – € 250.000	De GEM CV heeft zelf een uitgebreide risicoparaagraaf. Daarnaast zijn in de gemeentelijke grondexploitatie gekwantificeerde risico's opgenomen.
Stichtingen en Verenigingen	Rechtsvorm	Financieel belang (omvang deelnemersbijdrage)	Bestuurlijk belang (vertegenwoordiging en stemverhouding in AB)			Verwachte omvang financiële resultaat	Risico's (i.r.t. weerstandsvermogen)
Stichting Greenport regio Boskoop	Stichting	€ 3.000	1 collegelid 1 stem per lid			€ 0	Geen

^{2 2} Bij het opstellen van deze begroting waren de cijfers van Oasen nog niet beschikbaar.

Paragraaf 7 Grondbeleid

7.1. Inleiding

In deze paragraaf wordt een financieel stand van zaken gegeven van de portefeuille van de Grondbedrijfsfunctie (hierna te noemen GBf). Dit wordt gedaan op basis van de per 1 juli 2019 geactualiseerde actieve grondexploitaties en recente beoordelingen van de lopende facilitaire projecten. De effecten van deze actualisaties en recente beoordelingen hebben een directe invloed op de Algemene Bedrijfsreserve Grondbedrijfsfunctie (ABG), de voorzieningen en de weerstandscapaciteit.

In deze paragraaf Grondbeleid wordt een verdere toelichting gegeven op de mutaties.

Commissie BBV

Zoals reeds in voorgaande begrotingen en jaarstukken gemeld zijn vanuit de Commissie BBV (hierna te noemen BBV) per 1 januari 2016 nieuwe richtlijnen van kracht geworden. Deze richtlijnen zijn in juli 2019 nog verder aangescherpt en toegelicht.

Bovenwijkse voorzieningen

Eén van deze richtlijnen stelt dat het niet is toegestaan om tussentijds een bijdrage aan bovenwijkse voorzieningen ten laste te brengen van een lopende grondexploitatie. Dit behoudens die delen van bovenwijkse voorzieningen, welke direct conform de criteria Profijt, Toerekenbaarheid en Proportionaliteit (PTP) aan de actieve grondexploitatie zijn toe te rekenen. Bij de Jaarstukken 2016 is, op dat moment, de keus gemaakt om de toe te rekenen bijdragen in de grondexploitaties te verwerken. Gezien de zeer betrekkelijke hoogte van deze bedragen is de keus gemaakt om de toerekening niet te laten plaatsvinden, maar de gehele resterende bijdrage middels een resultaatbestemming bij afsluiting van de grondexploitatie te laten plaatsvinden. Hiermee is aansluiting gezocht met de door de Commissie BBV gestelde richtlijn welke is vastgelegd in een stellige uitspraak (zie NOTITIE Grondbeleid in begroting en jaarstukken (2019) van juli 2019 op bladzijde 40 in paragraaf 5.3.1.).

Tussentijds winstnemen

Conform de richtlijnen van de BBV is de gemeente verplicht naar rato van voortgang met toepassing van de "percentage of completion methode (POC)" winst te nemen. Indien aan de volgende drie voorwaarden is voldaan bestaat er voldoende zekerheid om winst te nemen volgens het realisatiebeginsel (zie de stellige uitspraak in voornoemde notitie van BBV op bladzijde 50):

1. het resultaat op de grondexploitatie kan betrouwbaar worden ingeschat; én
2. de grond (of het deelperceel) moet zijn verkocht; én
3. de kosten zijn gerealiseerd (winst wordt naar rato van de realisatie gerealiseerd).

Wanneer aan alle drie bovenstaande voorwaarden is voldaan, bestaat voldoende zekerheid om (verplicht) tussentijds winst te worden nemen. De stellige uitspraak is uitgewerkt en vervolgens verwerkt in en met gevolgen voor de grondexploitaties: Coenecoop III, 't Suyt fase 1 en Park Triangel. De financiële gevolgen zijn zichtbaar gemaakt in paragraaf 7.3.

De uitspraak van het BBV inzake tussentijds winstnemen door middel van het toepassen van de POC-methode heeft alleen betrekking op gemeentelijke actieve grondexploitaties, de zogenaamde "bouwgrond in exploitatie (BIE) complexen". BIE heeft in alle gevallen betrekking op grondexploitaties in de uitvoeringsfeer. De Commissie BBV geeft de volgende definitie voor BIE: "Die gronden in eigendom van de gemeente, waarvoor door de gemeenteraad een grondexploitatiecomplex met een grondexploitatiebegroting is vastgesteld". Door toepassing van de POC-methode bij actief grondbeleid BIE complexen, is aansluiting met de door de Commissie BBV gestelde richtlijn aanwezig. De POC-methode is niet van toepassing op faciliterend grondbeleid.

7.2. Visie en uitvoering grondbeleid in relatie tot doelstellingen uit programma's

Het grondbeleid van de gemeente Waddinxveen is geen doel op zich, maar een middel om ruimtelijke doelstellingen te bereiken. In de Structuurvisie Waddinxveen 2030, beleidsnota's en bestemmingsplannen heeft de gemeente vastgelegd hoe de ruimtelijke ontwikkeling er uit gaat zien.

Facilitair grondbeleid

In principe streeft de gemeente genoemde doelstellingen na door middel van het toepassen van facilitair grondbeleid. Bij facilitair grondbeleid wordt de ontwikkelende partij de ruimte gegeven om te ontwikkelen binnen gestelde kaders. Aankoop en uitgifte van gronden wordt bij facilitair grondbeleid uitgevoerd door andere partijen en ligt de grondeigendom bij die partijen en niet bij de gemeente Waddinxveen. De invloed van de gemeente Waddinxveen loopt bij toepassing van het facilitair grondbeleid niet via het grondeigendom, maar via bestemmingsplannen, overeenkomsten en/of een exploitatieplan.

De navolgende facilitaire projecten lopen dit moment binnen de gemeente Waddinxveen:

Tabel 1. Overzicht facilitaire projecten

Alblas Zuidkade	10. 6 ^e Tochtweg 5	19. Noordeinde 65
2. Onderweg 8-12	11. Zuidkade-Jan Dorrekenskade	20. Noordeinde 136-136a
Noordpark	12. GEM C.V. Triangel	21. Noordeinde 4, 46, 46bis, 46a
Glasparel+ fase 1	13. Esdoornlaan 26	22. Noordeinde 74, 122a en 134
Glasparel+ fase 2	14. Pluimveehouderij Zesde Tochtweg	23. Noordeinde 130
Noordpunt Triangel	15. Kanaalweg 2-4 Kameleon	24. Noordeinde 150a
Matrix Locatie Roskam	16. Middelburgseweg 8, 13, 16, 17	25. Plasweg 39-41
Exportweg 50	17. Kerkweg-Oost 214-216	26. Plasweg 4
Jan Dorrekenskade Oost 65-71a	18. Postkantoor (Kerkweg Oost 161)	27. Otweg 3

Actief grondbeleid

Actief grondbeleid wordt gevoerd indien sprake is van een strategisch belang voor de gemeente. In een dergelijk geval verwerft en ontwikkelt de gemeente Waddinxveen in eigen regie (100%) de gronden. Na verwerving van de benodigde gronden is de gemeente grondeigenaar en heeft zij in principe volle zeggenschap.

Op dit moment lopen er vijf actieve grondexploitaties (BIE):

het Centrum,
Coenecoop III,
't Suyt fase 1,
Park Triangel en het
Sleutelkwartier.

Verbonden partijen

Naast deze **actieve** grondexploitaties en facilitaire projecten maakt de gemeente Waddinxveen binnen haar GBf deel uit van drie Verbonden Partijen. Dit zijn organisaties waarin de gemeente een bestuurlijk en financieel belang heeft.

In het geval van de GBf betreft het:

de Grondbank RZG Zuidplas,
GEM CV Park Triangel en
het Bedrijvenschap Regio Gouda (Gouwe Park).

Nota kostenverhaal

Nieuwe ontwikkelingen brengen kosten met zich mee. Daarom heeft de gemeente de 'Nota Kostenverhaal 2019' opgesteld. In deze nota is uiteengezet hoe om wordt gegaan met:

Plankosten,
Bovenplanse kosten,
Bijdragen voor ruimtelijke ontwikkelingen en
Bijdragen aan bovenwijkse voorzieningen.

7.3. Prognose resultaten Grondbedrijfsfunctie

Portefeuillerisico

Voor de portefeuillebeheersing van de GBf is het noodzakelijk een inschatting te maken van de risico's die zich in de verschillende portefeuilleonderdelen en totale portefeuille kunnen voordoen. De risico's worden op het niveau van de gehele portefeuille alsmede op het niveau per onderdeel in beeld gebracht.

Prognoses per portefeuilleonderdeel

Bij het opstellen van de begroting en de jaarstukken worden de grondexploitatiebegrotingen geactualiseerd en de projecten facilitair grondbeleid tegen het licht gehouden, ook worden de resultaten en risico's bij de verbonden partijen beoordeeld. Hier wordt beoordeeld of de resultaten in financieel opzicht en qua voortgang moeten worden bijgesteld. In deze paragraaf worden de mutaties, voorzieningen en risico's per onderdeel beschreven.

Risico's

De belangrijkste overkoepelende risico's vloeien voort uit de woningbouwprogrammering versus de raming van de woningbehoefte. In de behoefte-raming van de provincie was tot voor kort alleen de lokale behoefte opgenomen. Hierdoor hadden wij als Waddinxveen een over-programmering.

Nu wordt er in de provinciale behoefte-ramingen ook rekening gehouden met bovenregionale groei. Ook is het mogelijk om meer te programmeren dan de behoefte door planuitval en planvertraging. Hierdoor hebben we lokaal geen over-programmering meer en lopen we voor de huidige lopende projecten geen risico. Echter maakt de bovenregionale opgave van de Zuidplaspolder onderdeel uit van de laatste behoefte-ramingen. Deze werd hier voorheen los van gezien. Doordat de Zuidplaspolderontwikkelingen nu getoetst moeten worden aan de behoefte-ramingen, brengt dit het risico met zich mee dat andere plannen in de regio Midden-Holland niet kunnen worden gerealiseerd. Dit geldt dus ook voor nieuwe Waddinxveense plannen, plannen die nog niet regionaal zijn afgestemd. Onze huidige grondexploitaties lopen hierdoor geen gevaar. Als Regio Midden-Holland gaan we het gesprek met de provincie aan om te kijken naar een passende oplossing.

Weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit geeft aan in welke mate de gemeente in staat is om nadelige gevolgen van niet-afgedekte risico's op te vangen en welke grootte de ABG moet hebben om risico's in de portefeuille te kunnen dekken. Hierbij wordt onderscheid gemaakt in en benodigde weerstandscapaciteit en beschikbare weerstandscapaciteit:

- Benodigde weerstandscapaciteit is het totaal van de financiële vertaling van alle projectspecifieke en conjuncturele of generieke risico's die voor deze begroting in beeld zijn gebracht;
- Beschikbare weerstandscapaciteit, de ABG, geeft aan in hoeverre de benodigde weerstandscapaciteit (risico's) hieruit gedekt kan worden.

In onderstaand schema is de geprognosticeerde weerstandscapaciteit van de GBf weergegeven. De stand van de ABG minus de risico's geeft het weerstandsvermogen weer.

Tabel 2 Stand weerstandscapaciteit

	01.01.2019	01.01.2020	01.01.2021	01.01.2022	01.01.2023	01.01.2024
ABG	8.127	1.951	251	242	90	356
Risico's	3.845	3.845	3.845	3.695	3.695	3.200
Weerstandscapaciteit	4.282	-1.894	-3.594	-3.453	-3.605	-2.844

Bedragen x € 1.000

Weerstandsvermogen

Ná vaststelling van de begroting 2020 - 2023 door de gemeenteraad bedraagt de geprognosticeerde beschikbare weerstandscapaciteit (het saldo van de Algemene Bedrijfsreserve Grondbedrijfsfunctie (ABG) ná aftrek van eventuele generieke en projectspecifieke risico's) per 1 januari 2020 circa +/- € 1,89 mln.

De ontwikkeling van het totale weerstandsvermogen, waar het ABG onderdeel van uit maakt, blijft de komende jaren voldoende om de ingeschatte risico's te kunnen afdekken.

Actief Grondbeleid

Parameters

De parameters, welke als input worden gehanteerd bij de actualisatie van BIE-grondexploitatiebegrotingen, worden jaarlijks getoetst op marktconformiteit. De volgende parameters zijn van toepassing (tenzij anders aangegeven):

- Kosten en opbrengsten
- Rente kosten en opbrengsten
- Discontovoet

Kosten en opbrengsten

Voor wat betreft de kostenindexatie geldt dat weer sprake is van een aantrekkende bouw waardoor, naar verwachting, voordelen met betrekking tot aanbesteding zullen afnemen. De verwachting is dat de inflatie en daarmee de stijging van de Grond-, Weg- en Waterbouw (GWW) kosten en de planontwikkelingskosten de komende jaren forser zal zijn dan voorheen in de grondexploitaties opgenomen. Voor het jaar 2019 wordt uitgegaan van een inflatie van 4%, voor 2020 en 2021 is dit 3% en de overige jaren gemiddeld 2,5%.

De woningmarkt draait op dit moment op volle toeren. De verkopen verlopen over het algemeen voorspoedig. De opbrengsten binnen de verschillende grondexploitaties worden jaarlijks getoetst en indien nodig aangepast.

Voor de BIE grondexploitaties Triangel en Centrum zijn contractueel vaste indexen afgesproken. Voor opbrengsten waar geen contractuele afspraken zijn gemaakt wordt uitgegaan van een index van 2%

Voor de grondexploitatie 't Suyt geldt, dat alle verkopen zijn afgerond. De grondexploitatie Coenecoop III ziet op de verkoop van bedrijfskavels omdat er wordt gewerkt met vaste verkoopprijzen en daarom wordt in deze grondexploitatie geen opbrengstenindex gehanteerd.

Rente grondexploitatie actief grondbeleid

De BBV zegt over de rente het volgende:

“De toegestane toe te rekenen rente aan de taakvelden 3.2. Fysieke bedrijfsinfrastructuur en 8.2. Grondexploitatie (die vervolgens mag worden toegevoegd aan de post voorraden, bouwgronden in Exploitatie (BIE)) moet worden gebaseerd op de daadwerkelijk betaalde rente over het vreemd vermogen. Het is niet toegestaan om rente over het eigen vermogen toe te rekenen aan de taakvelden 3.2. Fysieke bedrijfsinfrastructuur en 8.2. Grondexploitatie (BIE). Het percentage kan bestaan uit werkelijk betaalde rente op basis van projectfinanciering en indien geen sprake is van projectfinanciering wordt het gemiddelde percentage van de leningenportefeuille gehanteerd naar verhouding vreemd-/ totaal vermogen. Indien de gemeente geen externe financiering heeft, dan wordt ook geen rente toegerekend aan de taakvelden 3.2. Fysieke bedrijfsinfrastructuur en 8.2. Grondexploitatie (BIE).”

Rente tijdens het boekjaar is met ingang van de begroting 2017 – 2020 komen te vervallen. Destijds is gekozen voor het hanteren van een stabiel rentepercentage in de méérjarenprognose van ons actief grondbeleid. Hiermee wordt voorkomen dat de renteparameter in de méérjarenprognose van de grondexploitatie fluctueert. Dit uitgangspunt kan alleen worden gehanteerd indien de jaarlijkse afwijking niet meer dan 0,5% naar boven of naar beneden bedraagt. In de “NOTITIE Grondbeleid in begroting en jaarstukken (2019) van juli 2019 op bladzijde 44 in paragraaf 5.4. is een en ander nader toegelicht.

Het doorberekende rentepercentage van actief grondbeleid is gewijzigd van 1,20% naar 1,50%.

Rente grondexploitatie met contractuele afspraken

De BBV schrijft hierover het volgende:

De verplichte toerekening aan de genoemde taakvelden kan afwijken van de rente die is afgesproken met een derde (private) partij. Grondexploitatie die in samenwerking met marktpartijen worden uitgevoerd, kunnen diverse verschijningsvormen hebben. Het staat de gemeente vrij om in de verrekening met de samenwerkende partijen een andere – contractueel overeengekomen – rentetoerekening te hanteren dan in deze notitie is voorgeschreven.

Discontovoet

Discontovoet is een percentage dat wordt gehanteerd om de netto contante waarde (NCW) van het eindwaarderresultaat te bepalen. De eindwaarde is opgebouwd uit geprognosticeerde baten en lasten.

De NCW wordt bepaald door de eindwaarde terug te rekenen naar het moment waarop de (actualisatie van) de grondexploitatiebegroting wordt opgesteld. Om de contante waarde te bepalen wordt een vast percentage voorgeschreven door de BBV, zijnde 2% per jaar. Dit percentage is enerzijds gebaseerd op het in de afgelopen jaren méérjarig gemiddeld inflatiepercentage en anderzijds op de toekomstverwachting, welke objectief is vertaald in het streven van de Europese Centrale Bank (ECB) naar een percentage van onder, maar dichtbij, de 2%. Gaat het méérjarig inflatiepercentage noemenswaardig afwijken van 2% en/of het toekomstperspectief van de ECB wordt bijgesteld, dan zal dit voor het BBV aanleiding zijn om het percentage van 2% aan te passen.

Nadere toelichting actieve grondexploitatie

Op dit moment lopen er vijf actieve grondexploitatie (BIE):

1. het Centrum,
2. Coenecoop III,
3. 't Suyt fase 1,
4. Park Triangel en het
5. Sleutelkwartier.

1. Centrum

De gemeente heeft een realisatieovereenkomst met ASR gesloten waarin de resterende realisatie van het centrum is geregeld. Het centrum bestaat per heden uit 3 fases, te weten:

- Fase 1A (reeds gerealiseerd),
- Fase 1B welke ziet op 4.000 m² kantoor, 18 dekwoningen en 32 spoorwoningen en
- Fase 2 welke ziet op 64 woningen en 4.502 m² detailhandel.

In 2016 is ASR opgesplitst en is een deel verkocht/overgenomen door MRP. Dit deel betreft 30 spoorwoningen en 4.000 m² kantoorontwikkeling. Het overige deel is bij ASR achtergebleven. ASR heeft voor de detailhandel in fase 1A en fase 2 een overeenkomst gesloten met Altera die als belegger deze ruimten afneemt van ASR. Als gevolg van de inhoud van deze afspraken kan ASR pas verder met de realisatie van het centrum als in fase 1A de ruimten zijn verhuurd (98%).

Door de splitsing van ASR, de afspraken tussen ASR en Altera en de gewijzigde marktomstandigheden is het project Centrum na voltooiing van fase 1A stil komen te liggen.

Fase 1B

Voor fase 1B is MRP verantwoordelijk voor 23 spoorwoningen en 4.000 m² kantoor. ASR is verantwoordelijk voor de resterende spoorwoningen en 18 dekwoningen. De resterende spoorwoningen en dekwoningen kunnen niet meer worden gerealiseerd. Met ASR bestaat onenigheid over de vraag of zij nog wel de verplichting hebben om deze te realiseren.

Om de discussie te beslechten en duidelijkheid te geven over de resterende verplichtingen hebben partijen een vaststellingsovereenkomst opgesteld. In deze vaststellingsovereenkomst is afgesproken dat de 18 dekwoningen en de resterende spoorwoningen door ASR niet meer worden gerealiseerd. Hier staat tegenover dat de gemeente wordt gecompenseerd in geld en natura (levering van parkeerplaatsen en bergingen in de bestaande parkeergarage).

Fase 2

Voor fase 2 is afgesproken dat ASR een alternatief plan zal ontwikkelen waarbij zowel ASR als de gemeente dit alternatieve plan haalbaar en acceptabel dient te vinden. Detailhandel zal daar geen onderdeel meer van uitmaken.

Dit alternatieve plan dient uiterlijk 1 november 2019 te zijn opgesteld. Op het moment dat het niet lukt om tot een alternatief plan te komen zijn beide partijen ná 1 november 2019 vrij van elkaar.

Voordat het alternatief plan wordt vastgesteld is het van belang dat de financiële consequenties inzichtelijk worden gemaakt waarna bestuurlijke besluitvorming kan plaats vinden.

De financiële gevolgen van bovenstaande zijn bij de jaarrekening 2018 verwerkt in de grondexploitatie. Naast de directe financiële gevolgen is de grondexploitatie bij actualisatie per 1-7-2019 ten behoeve van de begroting 2020-2023 met 2 jaar verlengd. De extra benodigde en te verwachten plankosten zijn verwerkt in deze actualisaties.

Het totaal financieel resultaat van de grondexploitatie Centrum bedraagt circa € 4.585.000 (eindwaarde per 31-12-2023) negatief/ nadelig.

Bij de administratieve afsluiting (2023) van de grondexploitatie wordt de bijdrage aan de Reserve bovenwijkse voorzieningen, groot circa € 766.000, alsnog via een resultaatbestemming plaatsvinden. Gezien het feit dat er sprake is van een negatief resultaat, komt deze bijdrage aan de Reserve bovenwijkse voorzieningen ten laste van de ABG.

2. Coenecoop III

In 2018 is één kavel verkocht op het Coenecoop III. 'Het 'Campuskavel' is ook reeds verkocht, middels raadsbesluit tegen afwijkende voorwaarden. Deze kavel wordt naar verwachting in de tweede helft van 2019 geleverd en betaald.

Aangezien de civieltechnische werkzaamheden grotendeels gerelateerd zijn aan de uitgifte van bedrijfskavels, zijn weinig werkzaamheden verricht. Verder is en wordt ingezet op stimulering van kavelverkoop.

Begin 2019 is mede ten behoeve van de nog te verkopen kavels binnen het bedrijventerrein Coenecoop III door een daartoe deskundig bureau een grondprijzadvies opgesteld. De in dit rapport aangegeven grondprijzen zijn verwerkt in de grondexploitatie.

In de huidige situatie is vanuit de gebruikers aangegeven dat er mobiliteitsknelpunten zijn. Er wordt gekeken of er aanvullende maatregelen getroffen moeten worden voor het oplossen van deze knelpunten.

Het totaal financieel resultaat van de grondexploitatie Coenecoop III bedraagt circa € 459.000 (eindwaarde per 31-12-2022) positief. Bij administratieve afsluiting (2022) van de grondexploitatie wordt ten laste van het resultaat de bijdrage ten gunste van de Reserve bovenwijkse voorzieningen, groot circa € 304.000, via een resultaatbestemming geboekt.

3. 't Suyt (fase 1)

De verkoop van de bouwkavels verloopt, net als in het voorgaande jaar, volgens verwachting. Op het moment van actualiseren zijn alle kavels verkocht. De laatste kavels worden naar verwachting in de jaarschijf 2019 geleverd.

Het woonrijp maken van het overige gebied wordt gefaseerd uitgevoerd wanneer de aansluitende kavels bebouwd zijn. De raming van de uitvoeringskosten voor het woonrijpmaakwerkzaamheden is geactualiseerd en zorgt voor een verbetering van het eindwaarderresultaat van circa € 200.000 per 31 december 2021.

De verwachting is dat de uitvoering van het woonrijp maken van het gebied over het jaar 2020 heen zal gaan. Daarom is de looptijd van deze grondexploitatie met één jaar verlengd naar 2021.

Het financieel resultaat van de grondexploitatie van project 't Suyt fase 1 bedraagt circa € 1.994.000 positief (eindwaarde per 31 december 2021). Bij administratieve afsluiting (2021) van de grondexploitatie wordt de bijdrage aan de Reserve bovenwijkse voorzieningen, groot circa € 311.000 ten laste van dit financieel resultaat, alsnog via een resultaatbestemming geboekt.

4. Gemeentelijk deel Triangel

De ontwikkeling van Park Triangel vordert nog steeds gestaag. De bouwproductie in 2019 is met circa 300 woningen fors. Daarnaast is in het voorjaar van 2019 gestart met de bouw van de scholen en kinderopvang in het plangebied.

De voorbereidende werkzaamheden voor de eerste deelplannen ten zuiden van de Maaltocht, de tweede fase van Park Triangel, zijn inmiddels ook in volle gang en eind 2019 worden hier de eerste bouwactiviteiten verwacht.

Voor 2020 is de vraag of het huidige bouwtempo gehandhaafd kan blijven, gezien de stijgende vrij op naam prijzen (VON-prijzen) van de woningen en de afzetbaarheid daarvan. In de grondexploitatie is vanuit het voorzichtigheidsbeginsel reeds een genuanceerder bouwtempo opgenomen, waarbij de afronding van de gehele bouwlocatie wordt voorzien in het jaar 2028.

Door verdere aanpassingen van de rente over de in te brengen gronden en een aangepaste fasering is het resultaat op eindwaarde ten opzichte van de jaarrekening 2018 afgenomen tot circa € 14,6 mln. (op eindwaarde 31-12-2028).

5. Sleutelkwartier

De grondexploitatie van het Sleutelkwartier is in het eerste kwartaal van 2019 vastgesteld met een nadelig financieel resultaat van circa € 6.067.000 op eindwaarde 31 december 2024.

Binnen de exploitatie zijn ca. 125 nieuw te bouwen woningen voorzien. De grondexploitatie bestaat uit zeven deelexploitaties:

- Overall (plankosten en hoofdinfrastructuur)
- Locatie 3 Oude gemeentehuis
- Locatie 4 Kerkweg oost 221
- Locatie 6 Beukenhof
- Locatie 7 Passage noordzijde
- Locatie 8 Voormalige Spijsfabriek
- Locatie 9 Passage zuidzijde

Tijdens de actualisatie ten behoeve van de begroting 2020-2023 zijn diverse inbrengwaardes voor de locaties 3, 6 en 7 aangepast. Voor de locaties 3 en 6 betreft dit een correctie van de boekwaarde en voor de locaties 7 is de werkelijke verwervingsprijs lager dan vooraf begroot. Daarnaast zijn de te verwachten exploitatiekosten c.q. opbrengsten voor de locaties opgenomen.

De aanpassing van de inbrengwaardes en exploitatiekosten c.q. opbrengsten heeft een financieel nominaal effect van circa € 141.000. Daarnaast is in de kaderbrief van 10-7-2019 besloten dat binnen het Sleutelkwartier nog een nader te detailleren bezuiniging wordt opgenomen van € 800.000. Deze taakstelling is opgenomen in de geactualiseerde grondexploitatiebegroting per 1-7-2019 en wordt in het komende half jaar vorm gegeven.

Het financieel resultaat van de grondexploitatie van project Sleutelkwartier bedraagt circa € 5.138.000 negatief (op eindwaarde per 31 december 2024). Bij administratieve afsluiting (2024) van de grondexploitatie wordt de bijdrage aan de Reserve bovenwijkse voorzieningen, groot circa € 107.000 ten laste van dit financieel resultaat, alsnog via een resultaatbestemming geboekt.

Boekwaarde en resultaat

Tabel 3: Boekwaarde grexen

Overzicht boekwaarde mutaties/ contante waarde per 31-12-2018 (x € 1.000) exclusief tussentijdse winstneming

Project	boekwaarde per 1-1-2019 in €	V/N
Centrum	-10.016	N
Coenecoop III	- 2.152	N
't Suyt	1.979	V
Triangel gemeente	-26.912	N
Sleutelkwartier	0	n.v.t.
Totaal	-37.101	N

Tabel 4 Resultaat grexen

Samenvattend overzicht resultaat contant en op eindwaarde grexen (x € 1.000)

Project	Begroting 2020 – 2023			Jaarrekening 2018			Verschil		Eindwaarde	
	Saldo contante waarde per 01-01-2019	V/N	Eind datum	Saldo contante waarde per 01-01-2019	V/N	Eind datum	Saldo contante waarde per 31-12-2019	V/N	Resultaat op eindwaarde	V/N
Centrum	-4.153	N	2023	-3.989	N	2021	-164	N	-4.585	N
Coenecoop III	424	V	2022	467	V	2022	-43	N	459	V
t Suyt	1.879	V	2021	1.734	V	2020	145	V	1.993	V
Triangel gemeente	12.567	V	2028	13.498	V	2028	-931	N	14.586	V
Sleutelkwartier	-4.361	N	2024	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	-4.361	N	-5.138	N
Totaal	6.356	V		11.713	V		-5.354	N	7.315	V

Het in tabel gepresenteerde eindwaarde resultaat per grondexploitatie is exclusief de correctie van de boekhoudkundige tussentijdse winstnemingen. De tussentijdse winstnemingen worden bepaald op basis van het saldo

per jaar in relatie tot de procentuele voortgang van het project. Vanzelfsprekend maken de tussentijdse winstnemingen gedurende de looptijd de winst aan het einde van de grondexploitatie, zoals hierboven in tabel 4 weergegeven, kleiner.

Tussentijdse winstneming

In de Notitie Grondexploitatie 2016 en nog eens aangescherpt in de notitie van het BBV in juli 2019 is aangegeven op welke wijze rekening gehouden moet worden met tussentijds winst nemen bij positieve grondexploitatiecomplexen. Het voorzichtigheidsbeginsel leidt ertoe dat realisatie van winst moet worden uitgesteld tot daarover voldoende zekerheid bestaat (drie criteria). Dit betekent echter niet dat pas winst moet worden genomen bij het afsluiten van het grondexploitatiecomplex.

Voor het berekenen van de tussentijdse winstneming geldt de "percentage of completion methode" (POC-methode): voor zover gronden zijn verkocht en opbrengsten zijn gerealiseerd moet tussentijds naar rato van de voortgang van de grondexploitatie winst worden genomen. Hiervoor moet het resultaat op de grondexploitatie wel op betrouwbare wijze kunnen worden ingeschat. Dit is mogelijk wanneer het waarschijnlijk is dat de economische voordelen die aan het project zijn verbonden naar de gemeente zullen toevloeien. Indien aan de volgende voorwaarden is voldaan, bestaat er voldoende zekerheid om winst te kunnen nemen:

1. Het resultaat op de grondexploitatie kan betrouwbaar worden ingeschat; én
2. De grond (of het deelperceel) moet zijn verkocht; én
3. De kosten zijn gerealiseerd (winst wordt naar rato van de realisatie gerealiseerd).

Volgens het realisatiebeginsel dient in die gevallen de winst ook te worden genomen. Voor de grondexploitaties binnen de gemeente Waddinxveen geldt dat de navolgende tussentijdse winstneming worden geprognosticeerd bij de jaarrekening 2019:

Tabel 5 Tussentijdse winstneming (bedragen x € 1.000)

Project	Cumulatieve winstneming tot en met 31/12/2018	Vermeerdering winstneming in 2019	Cumulatieve winstneming t/m 31/12/2019
Centrum	0	0	0
Coenecoop III	149	66	215
't Suyt	1.587	248	1.835
Triangel gemeente	3.886	-137	3.749
Sleutelkwartier	0	0	0
Totaal	5.622	177	5.799

Bij bepaling van de hoogte van tussentijdse winstneming is de eindwaarde gebruikt waarbij tevens rekening is gehouden met de tussentijdse winstneming in voorgaande jaren. Bij Triangel is in het verleden te veel winst genomen waardoor nu een negatieve winstneming ontstaat van -€ 137.000. De BBV-richtlijnen (bladzijde 50 van de NOTITIE Grondbeleid in begroting en jaarstukken (2019) van juli 2019 op bladzijde 44 in paragraaf 6.2.) geeft aanwijzingen hoe hier mee om te gaan.

Voorzieningen en risico's

Voorzieningen

Vanuit het BBV bestaat de verplichting om voorzieningen te treffen voor grondexploitaties met een geprognosticeerd verlies. Bij de projecten van de gemeente Waddinxveen geldt dit voor de grondexploitaties Centrum en Sleutelkwartier.

De verliesvoorziening voor de grondexploitatie Centrum is ten opzichte van 1-1-2019 met 0,4 mln. toegenomen tot € 4,6 mln. Voor de grondexploitatie Sleutelkwartier is een verliesvoorziening gevormd van € 5,1 mln. In tabel 4 "Resultaat grexen" is een en ander weergegeven. Na actualisatie voor de Begroting 2020-2023 bedraagt het totaal van de verliesvoorzieningen (op eindwaarde) € 9,7 mln.

Risico's

Bij de BIE complexen die worden ontwikkeld via het actief grondbeleid maken we onderscheid in conjuncturele of generieke risico's en projectspecifieke risico's. De risico's in de grondexploitaties Coenecoop III en Centrum zijn gehandhaafd ten opzichte van de jaarrekening 2018. Voor 't Suyt zijn geen risico's opgenomen. Dit is geen wijziging ten opzichte van de jaarrekening 2018. Het Sleutelkwartier is een nieuwe grondexploitatie die is opgenomen in de cyclus. Hiervoor zijn een negental risico's opgenomen. Voor een specificatie van de risico's wordt verwezen naar de geheime risicobijlage.

Vennootschapsbelasting (Vpb)

Algemeen

Vanaf 1 januari 2016 zijn overheidsondernemingen in principe belastingplichtig voor de vennootschapsbelasting (hierna te noemen Vpb). Dit is geregeld in de wet "Modernisering Vpb-plicht overheidsondernemingen". Gemeenten worden hierbij aangemerkt als overheidsonderneming.

Voor de fiscale winstbepaling is ten aanzien van het begrip "grondexploitaties" aangesloten bij de definitie zoals deze voor bouwgrond in exploitatie (BIE) vanaf 2016 is gaan gelden. Het gaat hierbij om lopende actieve (operationele) complexen waarbij grond en eventueel aanwezige opstallen worden omgevormd naar bouwgrond die wordt verkocht of in erfpacht uitgegeven. Alle daarmee samenhangende kosten en opbrengsten worden in de fiscale winstbepaling betrokken (bron: Notitie Grondbeleid begroting en jaarstukken (2019) van de Commissie BBV juli 2019).

Toepassing Vpb gemeente Waddinxveen

De gemeente Waddinxveen is Vpb-plichtig. Voor de begroting 2020-2023 is in de berekening voor fiscale winstbepaling uitgegaan van de per 1-7-2019 geactualiseerde grondexploitaties. Op basis van deze resultaten is de verwachting dat voor de periode tot en met 2023 geen fiscale Vpb-last ontstaat op basis van de gecalculerde grondexploitatieresultaten. Vpb-betaling blijft dan ook achterwege. Mocht in de toekomst wel een fiscale Vpb-druk ontstaan dan wordt deze gedekt uit de ABG. In tabel 6 "Vpb-last" is aangegeven met welke Vpb-last de gemeente Waddinxveen te maken krijgt in de periode 2019 tot en met 2023. Voor de volledigheid is ook 2018 meegenomen in dit overzicht.

Tabel 6 Vpb-last

Boekjaar	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Vpb	0	0	0	0	0	0

Bedragen x € 1.000

Vpb-aangifte 2016 en 2017

Inmiddels is over het boekjaar 2016 de Vpb definitief aangegeven en wordt in 2019 de Vpb over het boekjaar 2017 definitief bepaald. Voor de aangifte heeft de Belastingdienst uitstel aan de gemeente Waddinxveen verleend tot 1-12-2019.

Verrekening van verliezen

Verliezen kunnen worden verrekend met belastbare winsten van het voorafgaande jaar en de negen volgende jaren. De verliezen en winsten die daarvoor in aanmerking komen, dienen wel te zijn ontstaan in een belastingplichtige periode. Voor overheidsorganen, waar de gemeente dus ook onder valt, die per 1-1-2016 vennootschapsbelastingplichtig zijn geldt derhalve dat zij met verliezen uit voorgaande jaren van vóór 2016 geen rekening houden.

Facilitair Grondbeleid

Mutaties

Conform de richtlijnen van de commissie BBV dienen alle kosten die bij facilitaire projecten worden gemaakt en welke niet kunnen worden verhaald direct te worden afgeboekt. Op het moment dat er aanvullende kosten gemaakt worden, dienen deze in het jaar dat ze worden gemaakt ten laste te worden gebracht van de ABG.

Er wordt in het begrotingsjaar 2019 een positief saldo verwacht van € 75.000 welke ten gunste komt van de ABG. Dit is het saldo van projectverliezen en voordelige projectresultaten (af te sluiten projecten na jaarschijf 2019).

Verbonden partijen

In deze paragraaf is slechts beperkt ingegaan op de financiële resultaten van de drie verbonden partijen die betrekking hebben op het gemeentelijke grondbeleid. Verdere informatie is opgenomen in Programma 4 – Dorp in ontwikkeling en Paragraaf 6 – Verbonden Partijen.

7.4 Cijfermatige samenvatting voorzieningen en risico's

In dit hoofdstuk worden de totalen weergegeven van de voorzieningen zoals opgenomen in tabel 7 en de risico's conform tabel 8. Eventuele mutaties zijn eerder in de paragraaf toegelicht.

Tabel 7 Voorzieningen

Portefeuilleonderdeel	Jaarrekening 2018	Begroting 2020 - 2023
Actief Grondbeleid	4.230	9.723
Verbonden Partijen (Grondbank)	1.100	1.050
Totaal	5.330	10.773

Bedragen x € 1.000

Tabel 8 Risico's

Portefeuilleonderdeel	Jaarrekening 2018	Begroting 2020 - 2023	Vershil
Actief Grondbeleid	645	1.395	750
Verbonden Partijen (Grondbank)	2.300	2.450	150
Totaal	2.945	3.845	900

Bedragen x € 1.000

Voor de samenstelling van de bovengenoemde risico's wordt verwezen naar de geheime bijlage.

Een aanvulling op bovenstaande risico's is de uitspraak van de Raad van State (RvS) inzake het stikstofbesluit dat op 20 mei 2019 is genomen. De uitspraak van de RvS, die is genomen in beroepzaken tegen Natura 2000-vergunningen, geeft aan dat onderzoek dient plaats te vinden naar projecten die in aanmerking komen om nader te worden beoordeeld ten aanzien van mogelijke negatieve effecten als gevolg van de gedane uitspraak. De focus ligt op het inzichtelijk maken van mogelijke ruimtelijke en financiële consequenties voor de diverse, nog nader te benoemen, projecten. Thans wordt onderzocht of en wat mogelijke consequenties van dit besluit kunnen zijn voor de grondexploitatiebegrotingen van de BIE-complexen. Omdat het onderzoek nog niet is afgerond is een en ander nog niet uitgedrukt in geld.

Financiële begroting

Staat van baten en lasten

Staat van baten en lasten																		
	Lasten						Baten						Saldo					
	Rekening 2018	Begroting 2019 (na wijz.)	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Rekening 2018	Begroting 2019 (na wijz.)	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Rekening 2018	Begroting 2019 (na wijz.)	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
<i>Programma's</i>																		
1 Participatie in samenhang	-24.891	-24.790	-25.104	-24.608	-24.507	-24.355	5.900	5.874	5.705	5.461	5.484	5.484	-18.991	-18.915	-19.399	-19.148	-19.023	-18.872
2 Mens in ontwikkeling	-6.949	-8.217	-8.872	-9.230	-9.369	-10.379	1.924	2.880	2.316	2.316	2.316	2.316	-5.025	-5.338	-6.556	-6.914	-7.053	-8.063
3 Dorp in ontwikkeling	-33.901	-26.679	-23.592	-23.780	-16.088	-17.246	35.223	18.626	20.349	21.904	14.746	15.845	1.322	-8.053	-3.243	-1.876	-1.343	-1.401
4 Leefbaar dorp	-11.003	-12.243	-11.648	-11.443	-11.600	-11.803	8.094	8.579	8.628	8.033	7.488	7.458	-2.909	-3.664	-3.020	-3.409	-4.111	-4.346
5 Besturen in samenhang	-5.258	-4.992	-5.104	-5.152	-5.135	-5.178	749	508	474	488	462	462	-4.509	-4.484	-4.630	-4.664	-4.674	-4.716
Totaal van de programma's	-82.002	-76.921	-74.321	-74.212	-66.699	-68.961	51.890	36.467	37.472	38.201	30.495	31.563	-30.112	-40.454	-36.849	-36.011	-36.203	-37.398
<i>Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien</i>																		
6.1 Lokale heffingen:	-333	-310	-349	-349	-349	-349	7.448	7.188	7.312	7.312	7.312	7.312	7.115	6.878	6.963	6.963	6.963	6.963
6.2 Algemene uitkering	0	0	0	0	0	0	33.924	38.216	39.652	39.674	39.293	39.618	33.924	38.216	39.652	39.674	39.293	39.618
6.3 Treasury, aandelen en dividend	-2.364	-2.323	-2.000	-1.924	-2.095	-2.094	2.560	1.993	1.957	1.886	1.897	2.107	196	-330	-44	-38	-199	13
6.4 Overalg dekkingsmiddelen en onvoorzien	-141	-739	-733	-754	-752	-752	176	0	0	0	0	0	35	-739	-733	-754	-752	-752
6.5 Overhead	-9.655	-9.859	-9.147	-9.224	-9.288	-9.225	314	549	0	0	0	0	-9.341	-9.310	-9.147	-9.224	-9.288	-9.225
6.6 Vennootschapsbelasting	-188	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-188	0	0	0	0	0
Totaal Alg. dekkingsmidd/onvoorz	-12.681	-13.231	-12.230	-12.251	-12.484	-12.420	44.422	47.946	48.921	48.872	48.502	49.037	31.741	34.715	36.691	36.621	36.017	36.616
Totaal (vóór winstbestemming)	-94.683	-90.152	-86.551	-86.463	-79.183	-81.381	96.312	84.413	86.393	87.073	78.997	80.600	1.629	-5.739	-158	610	-186	-781
<i>Mutaties in reserves:</i>																		
	stortingen						onttrekkingen						Saldo					
1 Participatie in samenhang	-250	-50	0	0	0	0	2.947	255	10	10	10	1	2.697	205	10	10	10	1
2 Mens in ontwikkeling	-10.197	-293	-661	0	-1.855	0	10.225	630	1.686	1.200	3.021	1.631	28	338	1.026	1.200	1.166	1.631
3 Dorp in ontwikkeling	-7.934	-3.768	-3.230	-5.628	-5.716	-2.258	4.061	8.341	3.115	4.662	4.541	1.386	-3.873	4.573	-115	-966	-1.175	-872
4 Leefbaar dorp	-138	-1.281	-1.843	-1.394	-1.112	0	0	1.150	1.259	1.119	1.409	328	-138	-131	-585	-275	297	328
5 Besturen in samenhang	0	0	0	0	0	0	22	0	0	0	0	0	22	0	0	0	0	0
6.4 Overalg dekkingsmiddelen en onvoorzien	-25	-25	-25	-25	-25	-25	65	144	50	0	50	0	147	119	25	-25	25	-25
6.5 Overhead	0	0	0	0	0	0	107	135	0	0	0	0	0	135	0	0	0	0
6.6 Vennootschapsbelasting	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal mutaties in reserves	-18.544	-5.417	-5.760	-7.047	-8.708	-2.283	17.427	10.655	6.120	6.992	9.031	3.346	-1.118	5.238	361	-55	323	1.063
Saldo na winstbestemming	-113.227	-95.569	-92.310	-93.510	-87.891	-83.664	113.739	95.067	92.513	94.065	88.028	83.946	512	-501	202	555	137	281

Toelichting op het overzicht van baten en lasten

Inleiding

In het Coalitieakkoord 2018-2022 “Samen Verantwoord Vernieuwen” is vastgelegd dat we binnen deze coalitieperiode het uitgangspunt van een solide financieel beleid hanteren. Concreet betekent dit, dat we streven naar minimaal (realistisch, structureel en reëel) sluitende meerjarenbegrotingen.

Deze Programmabegroting 2020 – 2023 is een vervolg op de Kaderbrief 2020 – 2023 en het hierin opgenomen nieuw beleid en ombuigingen, waarover u op 10 juli 2019 heeft besloten. Tevens zijn de hierbij aangenomen amendementen en moties (voor zover van toepassing) verwerkt in deze begroting. De ramingen sociaal domein zijn via de 1^e Burap 2019 verhoogd met structureel € 3,7 miljoen. Hiervan heeft € 2,9 miljoen betrekking op Jeugd en € 0,8 miljoen op de Wmo. In de Jaarstukken 2018 is een structureel tekort van € 3,2 miljoen aangegeven. Het verschil van € 0,5 miljoen heeft betrekking op de inflatiecomponent 2019 sociaal domein, waarvoor compensatie is verkregen in de algemene uitkering, via de Meicirculaire 2019.

Voor de jaren 2020 - 2023 hebben we een structureel sluitende meerjarenbegroting. Het begrotingsoverschot loopt op van € 202.000 in 2020 naar € 281.000 in 2023.

We verhogen de opbrengsten onroerende zaakbelastingen woningen en niet woningen 2020 (excl. areaaluitbreiding) voor inflatiecorrectie voor het jaar 2020. Daarnaast zijn de opbrengsten afvalstoffenheffing 2020 (excl. areaaluitbreiding) verhoogd om het uitgangspunt van budgettaire neutraliteit te kunnen handhaven. Oorzaken zijn onder andere gestegen lasten inzameling en verwerking huishoudelijk afval en de realisatie van een nieuw afval brengstation. De opbrengsten rioolheffing en begraafrecht (excl. areaaluitbreiding) blijven in 2020 gelijk aan 2019. De hondenbelasting is met ingang van 2019 afgeschaft. Voor een nadere toelichting wordt verwezen naar de Paragraaf 1 – Lokale heffingen.

Het nieuw beleid en de ombuigingen 2020 – 2023 hebben we samengevat in Bijlage 1 – Samenvatting nieuw beleid 2020 – 2023 en Bijlage 2 – Ombuigingen 2020 - 2023. De toelichtingen op het nieuw beleid en de ombuigingen hebben we opgenomen in de bijbehorende programma's en paragrafen.

We geven in dit gedeelte van de begroting 2020 – 2023 naast de reeds in het voorgaande beschreven uitgangspunten inzicht in de gehanteerde begrotingsuitgangspunten, het dekkingsplan en het EMU saldo. Voor het Overzicht incidentele baten en lasten verwijzen we naar Bijlage 4 – Incidentele lasten en baten in deze begroting.

De begrotingsuitgangspunten vormen het referentiekader voor de raad, voor ons en de ambtelijke organisatie, van de financiële uitgangspunten die zijn gehanteerd bij de samenstelling deze begroting.

Uiteraard blijft als belangrijkste uitgangspunt gehandhaafd dat we structurele lasten dekken met structurele baten en incidentele lasten met incidentele baten.

Begrotingsuitgangspunten 2020 - 2023

Structureel en reëel evenwicht 2020 – 2023

We willen het repressieve begrotingstoezicht ook voor het begrotingsjaar 2020 continueren. Hierdoor kunnen we wijzigingen op het begrotingsjaar 2020 direct uitvoeren, zonder dat hiervoor een goedkeuring van de Provincie Zuid – Holland noodzakelijk is. Dit betekent dat bij de samenstelling van de begroting voor het jaar 2020 en het meerjarenperspectief 2021 tot en met 2023 een sluitend, realistisch, structureel en reëel evenwicht voor ons het uitgangspunt is. Dit op basis van een solide financieel beleid, zoals vastgelegd in het Coalitieakkoord 2018 – 2022 “Samen Verantwoord Vernieuwen”.

Statische begroting 2021 - 2023

De begroting 2020 – 2023 is evenals voorgaande jaren een zogenaamde statische begroting voor de jaren 2021 - 2023. Dit betekent dat we alleen voor het begrotingsjaar 2020 inflatoire en areaal ontwikkelingen verwerken en de jaren 2021 – 2023 ramen in constante prijzen/lonen en arealen.

Inflatoire ontwikkelingen 2020

Voor het opvangen van de loon- en prijsontwikkeling 2020 is de inflatoire ontwikkeling 2020 in de Meicirculaire 2019 budgettair kaderstellend. Hieruit wordt eerst de verwachte loonontwikkeling 2020 gedekt, waarna het resterende bedrag 2020 wordt toegevoegd aan de stelpost prijsontwikkeling uit voorgaande jaren.

- **Loonontwikkeling 2020**

De financiële gevolgen van de nieuwe CAO gemeenteambtenaren, die loopt van 1 januari 2019 tot 1 januari 2021, zijn in deze begroting in de salariskosten verwerkt. Daarom is er geen sprake van een aparte stelpost.

- **Prijsontwikkeling 2020**

- **Ontwikkeling prijspeil kosten derden**

In deze begroting is een aparte structurele stelpost voor prijsontwikkeling 2020, inclusief sociaal domein (gedeeltelijk), opgenomen van € 466.000. Deze stelpost prijsontwikkeling bevat nog niet de correctie integratie uitkeringen sociaal domein voor prijsontwikkeling 2020. De informatie hierover komt pas beschikbaar in de Meicirculaire 2020 bij de algemene uitkering.

- **Subsidies**

We continueren de indexering van subsidies voor de looncomponent als compensatie voor gestegen loonkosten (en loongerelateerde kosten) die een gevolg zijn van CAO-afspraken. Voor de bepaling van de hoogte van deze indexering sluiten we aan bij de jaarlijkse ledenbrief van de VNG ten aanzien van indexering subsidies welzijn en cultuur. De gevolgen van de indexering dekken we uit de in het voorgaande toegelichte stelpost prijspeil kosten derden.

Verbonden partijen

De ramingen voor de verbonden partijen, waaronder gemeenschappelijke regelingen, zijn gebaseerd op de begrotingen 2020 – 2023 van deze partijen. Hierbij is voor een aantal gemeenschappelijke regelingen in het samenwerkingsgebied Hollands-Midden een financiële kaderstelling voor de prijs- en loonontwikkeling 2020 vastgesteld. Dit betreft de volgende gemeenschappelijke regelingen:

- Veiligheidsregio Hollands-Midden (VRHM),
- Regio Midden-Holland,
- Omgevingsdienst Midden-Holland (ODMH),
- Regionale Dienst Openbare Gezondheidszorg (RDOG) en
- Belastingssamenwerking Gouwe-Rijnland (BSGR).

De gevolgen van de prijs- en loonontwikkeling 2020 in de begrotingen is gedekt uit de in het voorgaande toegelichte stelpost prijspeil kosten derden. Overige ontwikkelingen zijn verwerkt in de structurele lasten van de begroting.

Algemene uitkering

Bij de raming van de inkomsten algemene uitkering in deze begroting hebben we de Meicirculaire 2019 gebruikt. Zoals eerder toegelicht is er in de begrotingsjaren 2021 – 2023 sprake van een zogenaamde statische begroting. Dit betekent dat we in deze jaren ook de inkomsten algemene uitkering ramen met constante prijzen/lonen en arealen.

Beheerplannen (onderhoud kapitaalgoederen)

De in deze begroting opgenomen financiële gegevens van de beheerplannen hebben we gebaseerd op de door de raad vastgestelde beheerplannen openbare ruimte en onderhoud gemeentelijke gebouwen. Onze gemeente ontwikkelt zich op dit moment snel. Dit is zichtbaar in de groei van het aantal inwoners en woonruimten, maar ook in de groei van het te onderhouden areaal beheerplannen. In de komende actualisatie van de beheerplannen openbare ruimte zullen de structurele financiële gevolgen hiervan zichtbaar worden. Vooruitlopend hierop is in de Programmabegroting 2019 – 2022 besloten om 50% van de financiële groei van de algemene uitkering die samenhang met de maatstaven inwoners en woonruimten als structurele stelpost te reserveren voor de actualisatie van de beheerplannen. In deze begroting betreft het een structurele stelpost van € 294.000. De structurele stelpost meer groen van € 100.000, die betrekking had op hetzelfde onderwerp, is in deze begroting komen te vervallen.

Onvoorzien

In deze begroting hebben we structureel € 1 opgenomen als stelpost voor incidentele onvoorziene uitgaven (Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien). Dit is conform het in de Kaderbrief 2020 - 2023 vastgelegde begrotingsuitgangspunt. De afgelopen jaren werd geen beroep gedaan op deze stelpost.

Precariobelasting

De overgangstermijn voor de afschaffing van de precariobelasting voor nutsnetwerken is in 2017 verkort van 10 naar 5 jaar. Gemeenten mogen tot uiterlijk 1 januari 2022 nog precariobelasting op nutsnetwerken heffen. We blijven deze precariobelasting in volledige omvang heffen tot en met het begrotingsjaar 2021, waarbij niet meer wordt geïndexeerd. Met ingang van 2017 wordt van de opbrengst jaarlijks cumulatief 10% gestort in een Reserve afbouw precariobelasting. Dus 2017 10% oplopend naar 50% in 2021. Deze reservering valt in periode 2022 - 2026 cumulatief dalend met 10% vrij, dus 2022 50% aflopend naar 10% in 2026. Hiermee wordt toch een overgangstermijn van 10 jaar gerealiseerd in de begroting.

Stelpost structureel nieuw beleid

Conform de Kaderbrief 2020 – 2023 is de structurele stelpost cofinanciering Interbestuurlijk programma/nieuw beleid van € 250.000 vanaf 2019 komen te vervallen. De dekking voor de structurele gevolgen van toekomstig nieuw beleid zal nu moeten komen uit 'oud voor nieuw', de groei van de algemene uitkering voor areaaluitbreiding voor zover niet gereserveerd voor de actualisatie van beheerplannen (zie voorgaand) en de reële groei van de accressen van de algemene uitkering.

Stelpost incidenteel nieuw beleid

In deze begroting is geen stelpost opgenomen voor incidenteel nieuw beleid. De financiële gevolgen van incidenteel nieuw beleid worden in beginsel gedekt uit structurele begrotingsoverschotten. Indien dit niet mogelijk is wordt een beroep gedaan op de (bestemmings)reserves.

Toelichting saldi 2020- 2023

Door middel van onderstaande tabel geven we inzicht in de aanpassingen ten opzichte van de saldi zoals opgenomen in de Programmabegroting 2020 – 2023:

Toelichting saldi 2020 - 2023	2020	2021	2022	2023
Saldi Programmabegroting 2020 - 2023	890 V	759 V	273 V	273 V
<i>Wijzigingen tot en met de raad juli 2019</i>				
- Ontwikkeling economische agenda	-50 N	-50 N	0	0
- 2e Burap 2018	235 V	140 V	142 V	142 V
- Overigen	-83 N	-76 N	-58 N	-36 N
Saldi Programmabegroting 2020 - 2023 incl. wijzigingen 2019	992 V	773 V	357 V	379 V
<i>1e Burap 2019 excl. ombuigingen</i>				
- Algemene uitkering	2.200 V	1.618 V	1.053 V	1.347 V
- Jeugd	-2.915 N	-2.915 N	-2.915 N	-2.915 N
- Wmo	-774 N	-774 N	-774 N	-774 N
- Stelpost areaaluitbreiding beheerplannen	-294 N	-294 N	-295 N	-298 N
- Overigen	-557 N	-282 N	-232 N	-216 N
<i>Inflatoire ontwikkelingen 2020</i>				
- Prijsontwikkeling	-439 N	-439 N	-439 N	-439 N
- Loonontwikkeling (incl. werkgeverslasten)	-502 N	-692 N	-692 N	-692 N
- Algemene uitkering	740 V	744 V	736 V	736 V
- OZB inflatiecorrectie	108 V	108 V	108 V	108 V
<i>Schuifplaat maatschappelijke vastgoed (oorspronkelijk)</i>				
- Kapitaallasten	0	-393 N	-779 N	-1.434 N
- Stelpost begroting 2019 - 2022	0	328 V	905 V	905 V
<i>Verbonden partijen</i>	-318 N	-321 N	-303 N	-233 N
<i>Kostendeckende tarieven</i>	497 V	362 V	328 V	348 V
<i>Kapitaallasten</i>	-125 N	79 V	-149 N	58 V
<i>Algemene uitkering</i>				
- Actualisatie gemeentegegevens	471 V	456 V	445 V	452 V
- Voogdij18+ actualisatie inkomsten na actualisatie lasten in 1e Burap 2019	0 V	464 V	464 V	464 V
<i>Overigen</i>	-142 N	-136 N	-132 N	-95 N
Saldi Programmabegroting 2020 - 2023 bestaand beleid	-1.058 N	-1.315 N	-2.315 N	-2.301 N
<i>Ombuigingen</i>	2.097 V	2.472 V	2.839 V	2.969 V
<i>Nieuw beleid</i>	-837 N	-602 N	-387 N	-387 N
Saldi Programmabegroting 2020 - 2023 incl. nieuw beleid en ombuigingen	202 V	555 V	137 V	281 V

Bedragen x € 1.000

Waarvan:

	2020	2021	2022	2023
Saldi incidentele baten en lasten	-1.520 N	-530 N	-228 N	-132 N

Bedragen x € 1.000

De incidentele baten en lasten zijn gespecificeerd in bijlage 4 van deze begroting.

	2020	2021	2022	2023
Saldi structurele baten en lasten	1.722 V	1.085 V	365 V	413 V

Bedragen x € 1.000

Op diverse plaatsen in deze begroting is een nadere toelichting op de mutaties in bovenstaande tabel opgenomen. Deze worden onderstaand samengevat.

Saldi Programmabegroting 2020 – 2023 bestaand beleid

Loonontwikkeling en de daarbij behorende opleidingslasten zijn voor de gehele organisatie verwerkt op basis van de nieuwe landelijke afspraken.

De raming van de algemene uitkering is gebaseerd op de Meicirculaire 2019. Het integreerbare deel van de integratie-uitkering Sociaal domein is met ingang van 2019 opgenomen in de algemene uitkering. De gewijzigde verdeling valt voor de gemeente Waddinxveen structureel voordelig uit.

In de Paragraaf 1 – Lokale heffingen zijn we ingegaan op de afbouw van de precariobelasting ondergrondse kabels en leidingen en de werking van de Reserve afbouw precariobelasting.

De begrotingen 2020 van de verbonden partijen zijn in de besluitvormende raad van 12 juni 2019 door u voorzien van zienswijzen. Deze begrotingen zijn vervolgens door de besturen van de verbonden partijen vastgesteld en de financiële gevolgen in deze begroting verwerkt.

De kapitaallasten samenhangend met de staat van activa laten een oplopend structureel nadeel zien vanaf 2019. Oorzaak zijn voornamelijk de investeringen in het IHP, het activeren van investeringen bovenwijkse voorzieningen en investeringen wegen en riolering.

	2020	2021	2022	2023
Saldi Programmabegroting 2020 – 2023 bestaand beleid	-1.058 N	-1.315 N	-2.315 N	-2.301 N

Bedragen x € 1.000

Saldi Programmabegroting 2020 – 2023 incl. nieuw beleid

Voor een nadere toelichting op het nieuw beleid en de ombuigingen 2020 – 2023 verwijzen we naar de programma's van deze begroting. Een samenvatting van de financiële gevolgen hebben we opgenomen in de Bijlage 1 en 2 van deze begroting.

Dit resulteert in de volgende subtotaal:

	2020	2021	2022	2023
Saldi Programmabegroting 2020 – 2023 incl. nieuw beleid	202 V	555 V	137 V	281 V

Bedragen x € 1.000

EMU-saldo

In het verdrag van Maastricht is afgesproken dat het EMU-saldo van een land maximaal een tekort van 3% van het Bruto Binnenlands Product (BBP) mag bedragen. Het BBP is de waarde van de totale productie in Nederland en een belangrijke maatstaf voor de economische prestaties van een land. Het EMU-saldo is het saldo van de gehele overheid. Lokale overheden zijn daarom medeverantwoordelijk voor het Nederlandse EMU-saldo.

Het EMU-saldo wijkt nogal af van het begrip begrotingssaldo waar lokale overheden mee werken. Een belangrijk verschil is dat het EMU-saldo niet alleen betrekking heeft op de baten en lasten van de exploitatiebegroting, maar dat hierin ook kapitaaltransacties, zoals investeringen en aan- en verkopen grond, worden meegenomen. Daarnaast verschilt de behandeling van onder meer het interen op reserves, onttrekkingen aan voorzieningen en de opbrengsten uit de verkoop van deelnemingen, zoals aandelen in energiebedrijven.

De berekening van het EMU saldo voor de jaren 2019 t/m 2023 is als volgt:

		2019	2020	2021	2022	2023
1	Exploitatiesaldo voor toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserve	-5.739	-158	610	-186	-781
2	Afschrijvingen ten laste van de exploitatie	2.136	3.685	3.725	3.969	4.349
3	Bruto dotaties aan de post voorzieningen ten laste van de exploitatie minus de vrijval van de voorzieningen ten bate van de exploitatie	6.849	1.584	1.434	1.434	1.434
4	Investerings in (im)materiële vaste activa die op de balans worden geactiveerd	-32.664	-10.709	-14.273	-25.724	-4.759
5	Baten uit bijdragen van andere overheden, de Europese Unie en overigen, die niet op de exploitatie zijn verantwoord en niet al in mindering zijn gebracht bij post 4	-	-	-	-	-
6	Baten uit desinvesteringen in (im)materiële vaste activa (tegen verkoopprijs), voor zover niet op exploitatie verantwoord	-	-	-	-	-
7	Aankoop van grond en de uitgaven aan bouw- en woonrijpmaken en dergelijke	-6.412	-3.152	-5.245	-1.910	-598
8	Baten bouwgrondexploitatie: Baten voor zover transacties niet op exploitatie verantwoord	14.044	14.078	14.631	8.356	6.067
9	Lasten op balanspost Voorzieningen voor zover deze transacties met derden betreffen	-2.740	-1.809	-2.323	-2.147	-2.113
10	Lasten in verband met transacties met derden die niet via de exploitatie lopen, maar rechtstreeks ten laste van de reserves worden gebracht en die nog niet vallen onder één van de andere genoemde posten	-	-	-	-	-
11	Boekwinst bij verkoop van effecten	-	-	-	-	-
	Berekend EMU-saldo	-24.526	3.519	-1.441	-16.208	3.599

Bedragen x € 1.000

Uiteenzetting van de financiële positie

Totaaloverzicht

De financiële positie in meerjarenperspectief blijkt uit de geprognosticeerde balanscijfers voor de jaren 2019 tot en met 2023. Ter vergelijking zijn de balanscijfers van de jaarrekening 2018 vermeld.

	2018	2019	2020	2021	2022	2023
ACTIVA						
Vaste activa						
- Immateriële vaste activa	239	329	285	240	196	152
- Materiële vaste activa	80.288	104.963	111.071	120.410	140.864	139.268
- Financiële vaste activa	5.969	5.969	5.969	5.955	5.941	5.927
- Uitzettingen langer of gelijk aan 1 jaar	-	-	-	-	-	-
Vlottende activa						
Voorraden						
- Onderhanden werk	38.526	27.177	18.355	10.283	4.751	-471
- Overige grond- en hulpstoffen	-	-	-	-	-	-
Overlopende activa	39.329	11.950	11.950	11.950	11.950	11.950
Totaal activa	164.351	150.388	147.630	148.838	163.702	156.826
PASSIVA						
Vaste passiva						
Eigen vermogen/Reserves	49.790	45.031	44.671	44.725	44.403	43.340
Saldo baten/lasten	512	-502	205	555	137	281
Voorzieningen	11.687	10.623	9.976	9.300	8.821	8.323
Vaste schulden langer of gelijk aan 1 jaar	94.315	91.298	83.163	79.979	77.100	75.783
Vlottende passiva						
Netto vlottende schulden korter dan 1 jaar	3.148	3.432	3.432	3.432	3.432	3.432
Overlopende passiva	4.899	4.850	4.850	4.850	4.850	4.850
Totaal passiva	164.351	154.732	146.297	142.841	138.743	136.061
Saldo	-	-4.344	1.333	5.997	24.959	20.817

Bedragen x € 1.000

De uitgangspunten, die bij het samenstellen van deze begroting zijn gehanteerd, hebben we in het onderdeel Toelichting op overzicht van baten en lasten van deze begroting vermeld.

De geprognosticeerde balanscijfers lichten we hierna op hoofdlijnen toe.

Vaste activa

In het verloop van de post vaste activa zijn de investeringen volgens het Meerjareninvesteringsprogramma 2020 – 2023 begrepen. De mutaties betreffen het saldo van de vermeerderingen wegens investeringen en de verminderingen wegens afschrijvingen. Deze mutaties worden hierna op hoofdlijnen toegelicht.

Immateriële vaste activa

Omschrijving	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Bijdrage in activa van derden	203	193	183	172	162	152
Kosten van onderzoek en ontwikkeling actief	36	136	102	68	34	0
Totaal	239	329	285	240	196	152

Bedragen x € 1.000

De bijdrage aan tennisvereniging De Gouwe Smash wordt in 30 jaar afgeschreven.

In 2017 is een aantal voorbereidingskredieten beschikbaar gesteld, die in 4 jaar worden afgeschreven.

Materiële vaste activa

Volgens het BBV worden de materiële vaste activa onderscheiden naar investeringen met een economisch nut en investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut. Investeringen hebben een economisch nut als ze verhandelbaar zijn en/of kunnen bijdragen aan het genereren van middelen. Alle investeringen met een economisch nut moeten worden geactiveerd. Investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut moeten met ingang van 2017 ook worden geactiveerd. In de gemeente Waddinxveen was dit reeds voor 2017 bestaand beleid.

De samenstelling van de materiële vaste activa en het verloop van de boekwaarde worden hierna op hoofdlijnen toegelicht.

Omschrijving	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Gronden en terreinen	11.553	11.542	12.209	12.877	13.544	13.544
Woonruimten	-	-	-	-	-	-
Bedrijfsgebouwen	18.172	31.027	32.400	35.388	48.795	45.942
Grond-, weg- en waterbouwk. werken economisch nut	30.435	31.898	32.160	32.517	32.837	33.113
Grond-, weg- en waterbouwk. werken maatschappelijk nut	15.290	22.319	25.010	30.116	34.066	36.098
Vervoermiddelen	595	979	1.048	1.088	1.133	1.030
Machines, installaties c.a.	4.243	7.198	8.244	8.424	10.489	9.541
Totaal	80.288	104.963	111.071	120.410	140.864	139.268

Bedragen x € 1.000

Nieuwe investeringen

De mutatie in de boekwaarden gronden en terreinen van ultimo 2018 naar ultimo 2022 heeft te maken met de grondkosten betreffende het project Vredenburgzone.

De aanzienlijke groei in de boekwaarden bedrijfsgebouwen van ultimo 2018 naar ultimo 2019 wordt voornamelijk veroorzaakt door de investeringen samenhangend met het IHP. De toename van de boekwaarden ultimo 2021 naar ultimo 2022 betreffen de investeringen in de sporthal De Dreef en nieuwbouw Coenecoop College.

De meerjarige groei in de boekwaarden grond-, weg- en waterbouwkundige werken hangt voornamelijk samen met (vervangings)investeringen in het kader van de beheerplannen openbare ruimte.

De investeringen voor de begrotingsjaren 2020 – 2023 hebben we gespecificeerd in Bijlage 3 Meerjareninvesteringsprogramma 2020 – 2023.

Afschrijvingen

De afschrijvingen zijn in de periode 2020 – 2023 circa € 4,6 miljoen in 2020 oplopend naar circa € 6,4 miljoen in 2023.

Financiële vaste activa

Omschrijving	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Deelnemingen en gemeenschappelijke regelingen	5.115	5.115	5.115	5.115	5.115	5.115
Kapitaalverstrekking aan overige verbonden partijen	53	53	53	53	53	53
Overige langlopende geldleningen	801	801	801	787	773	759
Totaal	5.969	5.969	5.969	5.955	5.941	5.927

Bedragen x € 1.000

In de vergadering van 17 februari 2010 heeft de raad, voor de realisatie van de nieuwbouwwijk Triangel, ingestemd met de oprichting van GEM Beheer B.V., een gemeentelijke participatie B.V. (de Commanditair B.V.) en GEM Triangel C.V. en de inbreng van een bedrag van respectievelijk € 9.000, € 18.000 en € 5 miljoen als eigen vermogen (werkelijke inbreng € 4,9 miljoen). Daarnaast is er sprake van de gemeentelijke deelname in het aandelenkapitaal van Cyclus NV en

de NV Bank Nederlandse Gemeenten. Tevens zijn de zogenaamde startersleningen onder de financiële vaste activa opgenomen alsmede een lening aan de Islamitische Stichting Waddinxveen. Deze lening wordt in 10 jaar afgelost.

Flottende activa

Vorraden

Met ingang van 2016 worden onder de voorraden alleen nog de bouwgronden in exploitatie opgenomen inclusief de bijbehorende verliesvoorzieningen.

De ontwikkeling van de boekwaarden van de bouwgronden in exploitatie tot en met 2022 zijn gebaseerd op de bijgestelde grondexploitaties volgens het Meerjarenprogramma Grondbedrijfsfunctie (MPG) 2019 – 2023, dat integraal onderdeel is van Paragraaf 7 – Grondbeleid in deze begroting. Daarbij is het saldo van de getroffen voorziening voor het gecalculerde nadelig resultaat van het Centrum en de voorziening Sleutelkwartier overeenkomstig de verslaggevingsvoorschriften in mindering gebracht op de boekwaarden van de bouwgrondcomplexen.

De samenstelling van de voorraden en het verloop van de boekwaarden ziet er als volgt uit:

Omschrijving	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Onderhanden werk						
- Bouwgronden in exploitatie	38.526	27.177	18.355	10.283	4.751	-471
Overige grond- en hulpstoffen	-	-	-	-	-	-
Totaal	38.526	27.177	18.355	10.283	4.751	-471

Bedragen x € 1.000

Overlopende activa/nog te ontvangen bedragen

Voor de overige overlopende activa is een gemiddelde genomen over de afgelopen 3 jaren.

Omschrijving	2019	2020	2021	2022	2023
Nog te ontvangen bedragen facilitair grondbeleid	0	0	0	0	0
Overige overlopende activa	11.950	11.950	11.950	11.950	11.950
Totaal	11.950	11.950	11.950	11.950	11.950

Bedragen x € 1.000

Vaste passiva

Eigen vermogen/Reserves

Als gevolg van de vernieuwing van het BBV is het rentebeleid met betrekking tot reserves met ingang van 2017 aangepast. Hiervoor wordt verwezen naar Paragraaf 4 – Financiering. Het (rente)beleid met betrekking tot de reserves is vastgelegd in de Financiële verordening gemeente Waddinxveen 2017.

De reserves maken onderdeel uit van het eigen vermogen van de gemeente. Volgens het BBV worden de reserves onderscheiden in:

- de algemene reserve en
- bestemmingsreserves.

De algemene reserve is een reserve zonder bestemming en daardoor in beginsel vrij aanwendbaar door de raad.

De bestemmingsreserves zijn reserves waaraan door raad door middel van een specifiek besluit een bepaalde bestemming is gegeven. De aanwending van bestemmingsreserves is wel in die zin vrijblijvend, dat de raad een besluit kan nemen over een andere aanwending c.q. bestemming. Bestemmingsreserves met een bijzonder karakter zijn hierbij de afschrijvingsreserves en de egalisatiereserves.

Het saldo van de reserves, inclusief het rekeningssaldo 2018, bedraagt per ultimo 2018 € 50,3 miljoen. In meerjarenperspectief worden de mutaties in de reserves, exclusief het geraamde begrotingssaldo, als volgt weergegeven:

Omschrijving	2019	2020	2021	2022	2023
Beginsaldo	49.790	45.031	44.671	44.725	44.403
+/- Bijdragen t.l.v. programma's c.a.	6.179	5.760	7.046	8.708	2.283
-/- Bijdragen t.g.v. programma's c.a.	-10.938	-6.120	-6.992	-9.030	-3.346
Eindsaldo	45.031	44.671	44.725	44.403	43.340

Bedragen x € 1.000

Het eindsaldo bestaat uit:

Omschrijving	2019	2020	2021	2022	2023
Algemene reserves algemene dienst	18.967	18.812	17.574	13.961	13.920
Algemene reserve grondbedrijfsfunctie	1.951	251	242	90	355
Totaal algemene reserves	20.918	19.063	17.816	14.051	14.275
Bestemmingsreserves:					
- Egalisatiereserves	1.618	1.618	1.618	1.618	1.618
- Afschrijvingsreserves	17.821	19.707	22.785	26.612	25.593
- Overige bestemmingsreserves	4.674	4.283	2.506	2.122	1.854
Totaal	45.031	44.671	44.725	44.403	43.340

Bedragen x € 1.000

De voornaamste mutaties in de periode 2020 – 2023 zijn gespecificeerd in Bijlage 3 Meerjaren-investeringsprogramma 2020 – 2023, waarbij de onttrekkingen op hoofdlijnen nader zijn toegelicht in de financiële toelichting in de programma's en algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien. In Bijlage 5 is het verloop van alle reserves van 2020 tot en met 2023 inzichtelijk gemaakt, inclusief een toelichting per reserve op de doelstelling, de voeding, de looptijd en het plafond.

Saldo baten en lasten

De ontwikkeling van het begrotingssaldo is toegelicht in het onderdeel Toelichting op overzicht van baten en lasten in deze begroting.

Voorzieningen

Het beleid met betrekking tot de voorzieningen is vastgelegd in de Financiële verordening gemeente Waddinxveen 2017.

De voorzieningen maken door hun aard onderdeel uit van het vreemd vermogen van de gemeente. In de nota worden de voorzieningen verdeeld in:

- Wachtgeld- en pensioenvoorzieningen (voorzieningen voor verplichtingen waarvan de omvang redelijkerwijs is te schatten),
- Onderhoudsvoorzieningen (voorzieningen die strekken tot gelijkmatige verdeling van lasten),
- Nakomende kostenvoorzieningen (voorzieningen voor verplichtingen waarvan de omvang redelijkerwijs is te schatten),
- Verliesvoorzieningen (voorzieningen voor verliezen waarvan de omvang redelijkerwijs is te schatten) en
- Egalisatievoorzieningen (voorzieningen die zorgen voor een gelijkmatige tarievenopbouw)

Rentetoevoegingen aan voorzieningen zijn niet toegestaan. Van een uitzondering is sprake indien de voorziening tegen contante waarde is gewaardeerd, hetgeen met ingang van 2016 niet meer van toepassing is. Voorzieningen met een negatief saldo zijn niet toegestaan.

Het saldo van de voorzieningen bedraagt per ultimo 2018 € 11,7 miljoen. In meerjarenperspectief worden de mutaties in de voorzieningen als volgt weergegeven.

Omschrijving	2019	2020	2021	2022	2023
Beginsaldo	11.687	10.623	9.976	9.300	8.821
+/- Stortingen	1.676	1.162	1.667	1.667	1.667
-/- Onttrekkingen	-2.740	-1.809	-2.343	-2.146	-2.165
Eindsaldo	10.623	9.976	9.300	8.821	8.323

Bedragen x € 1.000

De onttrekkingen 2020 van € 1,8 miljoen hebben voornamelijk betrekking op de aanwending van de Voorzieningen openbare ruimte en gemeentelijke gebouwen van respectievelijk circa € 0,8 en € 0,3 miljoen, een onttrekking aan de Voorziening tarieven rioolrechten van circa € 0,5 miljoen en een onttrekking aan de Voorziening wachtgeld- en pensioenvoorzieningen van circa € 0,2 miljoen.

Het eindsaldo bestaat uit:

Omschrijving	2019	2020	2021	2022	2023
Wachtgeld- en pensioenvoorzieningen	2.974	2.915	2.939	2.970	3.000
Onderhoudsvoorzieningen	3.436	3.370	3.244	3.352	3.408
Nakomende kostenvoorzieningen	78	69	69	69	69
Verliesvoorzieningen	1.055	1.055	1.055	1.055	1.055
Egalisatievoorzieningen	3.080	2.567	1.993	1.375	791
Totaal	10.623	9.976	9.300	8.821	8.323

Bedragen x € 1.000

De voornaamste mutaties in de periode 2020 – 2023 zijn gespecificeerd in Bijlage 3 Meerjaren-investeringsprogramma 2020 – 2023. In Bijlage 6 is het verloop van alle voorzieningen van 2019 tot en met 2023 zichtbaar gemaakt, inclusief een toelichting per voorziening.

Vaste schulden met een rente typische looptijd langer of gelijk aan 1 jaar

De onderhandse geldleningen zijn aangetrokken voor het financieren van de gemeentelijke investeringen. Voor een nadere toelichting hierop wordt verwezen naar 6.3. Treasury (incl. aandelen en dividend) en de Paragraaf 4 – Financiering. De schuldrestanten per ultimo van het jaar van de lopende geldleningen, zijn als volgt:

Omschrijving	2019	2020	2021	2022	2023
Onderhandse geldleningen	91.298	83.163	79.979	77.100	75.783

Bedragen x € 1.000

Van de mutaties in de lopende geldleningen kan het volgende overzicht worden gegeven:

Omschrijving	2019	2020	2021	2022	2023
Beginsaldo	94.315	91.298	83.163	79.979	77.100
Aangetrokken	-	-	-	-	-
Aflossingen	-3.017	-8.135	-3.184	-2.879	-1.317
Eindsaldo	91.298	83.163	79.979	77.100	75.783

Bedragen x € 1.000

Onder de onderhandse geldleningen is een onderhandse geldlening opgenomen in verband met grondaankoop in de grondexploitatie Triangel. Begin 2019 heeft deze lening een saldo van circa € 17,8 miljoen aflopend naar € 6,2 ultimo 2023. In 2020 wordt een fixe lening van € 5 miljoen afgelost. Niet meegenomen zijn de in 2022 aan te trekken geldleningen van € 20 mln. Zie Paragraaf 4 – Financiering.

Vlottende passiva

Overlopende passiva/vooruitontvangen bedragen

Onderstaand is het verloop van de overlopende passiva in verband met facilitair grondbeleid weergegeven. Voor de overige overlopende passiva is een gemiddelde genomen over de afgelopen 3 jaren.

Omschrijving	2019	2020	2021	2022	2023
Vooruitontvangen facilitair grondbeleid	-	-	-	-	-
Overige overlopende passiva	8.282	8.282	8.282	8.282	8.282
Totaal	8.282	8.282	8.282	8.282	8.282

Bedragen x € 1.000

Verleende garanties en waarborgen

Bij het samenstellen van de begroting 2020 waren voor de volgende instellingen geldleningen gewaarborgd:

Geldnemer	Oorspronkelijk bedrag	Verwacht saldo eind 2020
Particulieren		1.846
Woningbouwcorporaties	107.338	84.935
Lokale verenigingen, clubs en stichtingen	1.131	509
CV Triangel	30.000	30.000
Totaal begroting 2020 – 2023 – saldo eind 2020	138.469	117.290
Totaal begroting 2019 – 2022 – saldo eind 2019	122.802	100.997

Bedragen x € 1.000

Van het oorspronkelijke bedrag aan geldleningen van € 138,469 miljoen is € 107,338 miljoen gewaarborgd door de Stichting Waarborgfonds Sociale Woningbouw waaronder één nieuwe lening ad. € 5,173 miljoen. De leningen aan particulieren zijn gedeeltelijk gewaarborgd door de Stichting Waarborgfonds Eigen Woningen (Nationale Hypotheekgarantie). De gemeente heeft bij deze gewaarborgde geldleningen de tertiaire achtervangfunctie.

Van de leningen van € 15 miljoen en de kredietfaciliteit van € 15 miljoen aan de CV Triangel is 50% afgedekt met een contragarantie van BPD. Van de leningen aan lokale verenigingen, clubs en stichtingen resteert eind 2020 nog een verwacht saldo van € 0,509 miljoen. De gemeente heeft bij deze geldleningen de secundaire achtervangfunctie.

Bijlagen

Bijlage 1: Samenvatting nieuw beleid 2020-2023

Nieuw beleid 2020-2023				Begrotingsjaar				
Nr.	Omschrijving	Programma	Investering	2020	2021	2022	2023	I/S
1	Invoering 3 nieuwe wetten sociaal domein	1. Participatie in samenhang	n.v.t	0	0	0	0	I/S
	Totaal	1. Participatie in samenhang		0	0	0	0	
2	Onderwijsachterstandenbeleid	2. Mens in ontwikkeling	n.v.t	0	0	0	0	S
3	Nieuw gymlokaal Park Triangel	2. Mens in ontwikkeling	zie schuifplaat	0	0	-30.000	-30.000	S
4	Tijdelijke huisvesting primair onderwijs Triangel	2. Mens in ontwikkeling	n.n.b.	0	-160.000	-160.000	-160.000	S
	Idem	2. Mens in ontwikkeling		-67.000	0	0	0	I
5	75 jaar vrijheid	2. Mens in ontwikkeling	n.v.t	-28.000	0	0	0	I
	Totaal	2. Mens in ontwikkeling		-95.000	-160.000	-190.000	-190.000	
6	Gebiedsvisie Oude Dreef	3. Dorp in ontwikkeling	n.v.t	-300.000	0	0	0	I
7	Intensivering duurzaamheid	3. Dorp in ontwikkeling	n.v.t	-47.000	-47.000	-47.000	-47.000	S
8	Transitievisie warmte	3. Dorp in ontwikkeling	n.v.t	-245.000	-245.000	0	0	I
9	Mobiliteitsplan en parkeerbeleid	3. Dorp in ontwikkeling	n.v.t	0	0	0	0	I
	Totaal	3. Dorp in ontwikkeling		-592.000	-292.000	-47.000	-47.000	
10	AVG/WOO/In control statement	6. Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	n.v.t	-150.000	-150.000	-150.000	-150.000	S
	Totaal	6. Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien		-150.000	-150.000	-150.000	-150.000	
		Totaal generaal		-837.000	-602.000	-387.000	-387.000	
		Structureel		-197.000	-357.000	-387.000	-387.000	
		Incidenteel		-640.000	-245.000	0	0	
				-837.000	-602.000	-387.000	-387.000	
		Verklaring afkortingen						
		AVG = Algemene verordening gegevensbescherming						
		WOO = Wet open overheid						

Bijlage 2: Overzicht ombuigingen 2020-2023

Nr.	Omschrijving	Programma	2020	2021	2022	2023	I/S
1	Beleidsregels sociaal domein	1. Participatie in samenhang	0	50.000	50.000	50.000	S
2	Wadwijzer	1. Participatie in samenhang	300.000	300.000	300.000	300.000	S
3	Waddinxveen dat werkt!	1. Participatie in samenhang	726.000	482.000	505.000	505.000	S
4	Idem uitvoeringskosten	1. Participatie in samenhang	50.000	50.000	50.000	50.000	S
5	Collectieve zorgverzekering bijstandsgerechtigden	1. Participatie in samenhang	0	57.000	57.000	57.000	S
6	Subsidie Seniorenraad	1. Participatie in samenhang	8.000	8.000	8.000	8.000	S
Totaal programma 1			1.084.000	947.000	970.000	970.000	
7	Voorschoolse opvang	2. Mens in ontwikkeling	0	0	0	0	S
8	Onderwijsachterstandenbeleid	2. Mens in ontwikkeling	11.000	11.000	11.000	11.000	S
9	Vastgoed (aanpassingen schuifplaat)	2. Mens in ontwikkeling	0	237.000	438.000	426.000	S
10	Vastgoed (sportparken)	2. Mens in ontwikkeling	0	54.000	54.000	54.000	S
11	Subsidie Stichting Vonk	2. Mens in ontwikkeling	0	0	50.000	100.000	S
Totaal programma 2			11.000	302.000	553.000	591.000	
12	Sleutelwarter (vrijval verliesvoorziening) *1	3. Dorp in ontwikkeling	0	0	0	0	I
	Idem (storting in Algemene reserve grondbedrijfsfunctie) *1	3. Dorp in ontwikkeling	0	0	0	0	I
13	Citymarketing stoppen	3. Dorp in ontwikkeling	12.000	12.000	12.000	12.000	S
9	Vastgoed (aanpassingen schuifplaat)	3. Dorp in ontwikkeling	0	0	39.000	38.000	S
14	Gemeentelijke bijdrage ondernemersfonds	3. Dorp in ontwikkeling	0	0	0	50.000	S
15	-/- 1 fte Economie	3. Dorp in ontwikkeling	80.000	81.000	81.000	81.000	S
16	Tijdelijke inhuur economie	3. Dorp in ontwikkeling	-80.000	-80.000	-80.000	0	I
Totaal programma 3			12.000	13.000	52.000	181.000	
17	Stelpost meer groen vervalt	4. Leefbaar Dorp	100.000	100.000	100.000	100.000	S
18	Beheerplannen (kapitaallasten)	4. Leefbaar Dorp	6.000	47.000	55.000	63.000	S
	Beheerplannen (vrijval onderhoudsvoorziening boeggolf)	4. Leefbaar Dorp	506.000	0	0	0	I
	Idem (storting in Algemene reserve algemene dienst)	4. Leefbaar Dorp	-506.000	0	0	0	I
9	Vastgoed (aanpassingen schuifplaat)	4. Leefbaar Dorp	0	0	10.000	10.000	S
19	Beheer Dierendal		0	31.000	31.000	31.000	S
Totaal programma 4			106.000	178.000	196.000	204.000	
20	Wijkbudgetten (25%)	5. Bestuur in samenhang	20.000	20.000	20.000	20.000	S
21	Participatiebijeinkomsten	5. Bestuur in samenhang	0	0	0	10.000	S
Totaal programma 5			20.000	20.000	20.000	30.000	
3	Waddinxveen dat werkt!	6. Algemene dek.mid	272.000	420.000	455.000	479.000	S
22	Stelpost cofinanciering interbestuurlijk programma/nieuw beleid vervalt	6. Algemene dek.mid	250.000	250.000	250.000	250.000	S
23	Stelpost prijsstijging 2019 gedeeltelijke vrijval	6. Algemene dek.mid	100.000	100.000	100.000	100.000	S
24	Stelpost onvoorzien vervalt tot € 1	6. Algemene dek.mid	14.000	14.000	14.000	14.000	S
25	Algemene uitkering (50% areaaluitbreiding)	6. Algemene dek.mid	131.000	131.000	132.000	133.000	S
26	Verhoging toeristenbelasting	6. Algemene dek.mid	17.000	17.000	17.000	17.000	S
Totaal algemene dek.mid.			784.000	932.000	968.000	993.000	
Totaal generaal			2.017.000	2.392.000	2.759.000	2.969.000	
Structureel			2.097.000	2.472.000	2.839.000	2.969.000	
Incidenteel			-80.000	-80.000	-80.000	0	
			2.017.000	2.392.000	2.759.000	2.969.000	
*1	Deze ombuiging wordt verwerkt in het begrotingsjaar 2019 via de 2e Burap 2019.						

Bijlage 3: Meerjareninvesteringsprogramma 2020-2023

Progr.nr.	Omschrijving	2020	2021	2022	2023
1	Investerings voor de algemene dienst				
	Renovatie Lindegaarde 17a voor Bethelschool - installaties	148			
	Renovatie Lindegaarde 17a voor Bethelschool - bouw	739			
	Renovatie Sperwerhoek 6 voor Rehoboth - installaties	92			
	Renovatie Sperwerhoek 6 voor Rehoboth - bouw	462			
	Renovatie Sperwerhoek 4 voor Rehoboth - installaties		153		
	Renovatie Sperwerhoek 4 voor Rehoboth - bouw		765		
	Renovatie Zuidplashof 1 en 3 voor Kardinal Alfrink (fase 2) - installaties		174		
	Renovatie Zuidplashof 1 en 3 voor Kardinal Alfrink (fase 2) - bouw		872		
	Uitbreiding 1e inrichting (onderwijsleerpakket en meubilair)	124			
	Vervangen verwarmingsinstallatie De Duikelaar	74			
	Vervangen verwarmingsinstallatie De Dreef	169			
	De Dreef alternatief (Schuifplaat)		3.420		
	Investerings Wereldwijd	31			
	Gebouw Mauritslaan 55 (Schuifplaat)	1.891			
	Nieuwbouw Coenecoop College (Schuifplaat)			18.551	
	Gebouw Wingerd 45 (Schuifplaat)		644		
	Nieuwe gymzaal Triangel (Schuifplaat)	1.231			
	Investerings zwembad Sniepweg	80			238
	Beheerplan openbare ruimte - buitensport: Spelen		125	125	125
2	Subtotaal	5.040	6.153	18.676	363
	Stationsgebied Waddinxveen Noord	150			
	Fietspad Coenecoop langs spoor	700			
	Bijdrage aan N207 (Verlengde Beethovenlaan)	973	2.596	2.082	
	Fietspad Beethovenlaan		570		
	Rotonde Zuidelijke Rondweg-Beijerinklaan				898
3	Subtotaal	1.823	3.166	2.082	898
	Beheerplan openbare ruimte - groen		188	188	188
	Vredenburghzone	1.112	1.112	1.112	
	Beheerplan openbare ruimte - wegen	1.041	1.980	1.980	1.980
	Gemeentelijk rioleringsplan	1.135	1.135	1.135	1.135
4	Subtotaal	3.288	4.415	4.415	3.303
	Informatiebeleidsplan	250	250	250	250
	Automatiseringsplan	50	50	50	50
	Vervanging tractiemiddelen	257	239	252	134
6	Subtotaal	557	539	552	434
	Totaal investeringen algemene dienst	10.709	14.273	25.724	4.997

Bedragen x € 1.000

Progr.nr.	Omschrijving	2020	2021	2022	2023
II	Investerings in grondexploitatie				
3	Grondbedrijf algemeen	269	50	50	50
3	Actief grondbeleid	5.201	6.437	2.671	1.139
3	Faciliterend grondbeleid	162	56	50	
	Totaal investeringen grondexploitatie	5.632	6.543	2.771	1.189
III	Onttrekkingen aan reserves				
2	Bijdrage kapitaallasten CVP 1e fase t.l.v. afschrijvingsreserve centraal voetbalpark	104	104	104	104
2	Bijdrage kapitaallasten IHP t.l.v. diverse afschrijvingsreserves	856	865	875	885
2	Incidentele lasten IHP aanvullingen nieuw beleid 2017-2021 t.l.v. reserve huisvesting onderwijs	45	45		
2	Vorming diverse afschrijvingsreserves t.l.v. reserve huisvesting onderwijs	102			
3	Grondbank RZG (rentecomponent) t.l.v. algemene bedrijfsreserve grondgebiedsfunctie	113	112	111	110
3	Grondbedrijf algemeen t.l.v. algemene bedrijfsreserve grondgebiedsfunctie	219			
3	Incidenteel nieuw beleid 208-2021 t.l.v. bijdrage algemene bedrijfsreserve grondgebiedsfunctie	50	50	50	50
3	Actief grondbeleid t.l.v. algemene bedrijfsreserve grondgebiedsfunctie	1.484		417	
3	Storting in Fonds Bovenwijkse Voorzieningen t.l.v. algemene bedrijfsreserve grondgebiedsfunctie				
3	Vorming diverse afschrijvingsreserves t.l.v. reserve bovenwijkse voorzieningen	2.243	4.278	3.209	935
3	Vorming diverse afschrijvingsreserves t.l.v. algemene bedrijfsreserve	661		1.855	
3	Bijdrage kapitaallasten Bovenwijkse voorzieningen t.l.v. reserve bovenwijkse voorzieningen	58	65	78	307
3	Voorfinanciering Bovenwijkse voorzieningen t.l.v. algemene bedrijfsreserve		1.238	1.758	41
3	Implementatie Omgevingswet t.l.v. reserve invoering omgevingswet	42	38	38	38
3	Bijdrage kapitaallasten Schuifplaat t.l.v. diverse afschrijvingsreserves		58	165	620
3	Compensatie wegvallen inkomsten precariobelasting t.l.v. reserve afbouw precariobelasting			290	232
	Overig niet gespecificeerd	144	140	82	23
	Totaal onttrekkingen aan reserves	6.120	6.992	9.031	3.346
IV	Bestedingen ten laste van voorzieningen				
3 & 5	Groot onderhoud openbare ruimte	760	1.266	1.266	1.266
Div	Groot onderhoud gemeentelijke gebouwen	337	396	162	213
6	Pensioenen voormalige wethouders	190	107	101	101
	Totaal bestedingen ten laste van voorzieningen	1.287	1.769	1.529	1.580
	Totaal generaal	23.747	29.577	39.056	11.112

Bedragen x € 1.000

Bijlage 4: Incidenteel lasten en baten

Overzicht incidentele baten en lasten Incidentele lasten incl reservemutaties

Incidentele baten incl reservemutaties

Progr.nr.	Omschrijving	2020	2021	2022	2023	Progr.nr.	Omschrijving	2020	2021	2022	2023
	Incidenteel nieuw beleid						Incidenteel nieuw beleid				
	- Begroting 2017 - 2020						- Begroting 2017 - 2020				
2	IHP exploitatiekosten (verhuiskosten, kosten eigendomsoverdracht, etc)	-45	-45			2	Bijdrage reserve huisvesting onderwijs voor IHP exploitatiekosten (verhuiskosten, kosten eigendomsoverdracht, etc)	45	45		
	- Begroting 2018 - 2021						- Begroting 2018 - 2021				
3	Tijdelijke inhuur woonwagenzaken	-44									
3	Implementatie omgevingswet	-42	-38	-38		3	Bijdrage reserve invoering omgevingswet	42	38	38	
	- Begroting 2019 - 2022						- Begroting 2019 - 2022				
	Invoering Wvvgz, Wzd, decentralisaties inburgering, beschermd wonen, maatschappelijke zorg en veranderingen in vervoer	-250									
1		-250									
2	Schuifplaat maatschappelijk vastgoed	-100									
3	A12 Corridor	-25	-10			3	Bijdrage reserve Investeren in vernieuwen	25	10		
3	Ontwikkeling economische agenda	-130	-130	-80							
	- Begroting 2020 - 2023						- Begroting 2020 - 2023				
2	Tijdelijke huisvesting Triangel	-67									
	Taalniveau statushouders	-32									
3	Gebiedsvisie "Oude Dreef"	-300									
	Warmtetransitievisie	-245	-245								
	Tijdelijke huisvesting uitvoering IHP	-256				3	Tijdelijke huisvesting uitvoering IHP	26			
4	Ombuigingen Openbare Ruimte	506									
	Storting in Algemene bedrijfsreserve	-506									
5	Viering 75 jaar bevrijding	-28									
6	Aframen reserve precariobelasting	51	63			6	Algemene uitkering - Taalniveau statushouders	32			
							Aframen opbrengst precario	-124	-124		
							Aframen vrijval reserve precariobelasting			-55	-39
	Overig Bestaand beleid						Overig Bestaand beleid				
						2	Bijdrage uit reserve accommodatiebeleid	7	7	7	7
3	Storting diverse afschrijvingsreserves nota kostenverhaal t.i.v. reserve bovenwijkse voorzieningen	-2.904	-4.278	-5.049	-898	3	Bijdrage reserve bovenwijkse voorzieningen t.b.v. afschrijvingsreserves nota kostenverhaal	2.904	4.278	5.049	898
5	Verkiezingen		-39	-39	-39						
	Grondbedrijfsfunctie						Grondbedrijfsfunctie				
3	Grondbedrijf algemeen - incidenteel nieuw beleid	-269	-50	-50	-50						
3	Actief grondbeleid	-16.142	-17.352	-9.788	-11.054	3	Actief grondbeleid	15.413	17.444	10.019	11.418
3	Faciliterend grondbeleid	-2.096	-1.893	-2.039	-2.013	3	Faciliterend grondbeleid	3.350	2.939	3.207	2.907
3	Storting reserves grondexploitatieprojecten	-2.069	-1.200	-1.877	-1.319		Bijdrage reserves grondexploitatieprojecten	1.753	50	467	50
3	Grondbank RZG (rentecomponent)	-115	-114	-113		3	Bijdrage algemene bedrijfsreserve grondbedrijfsfunctie - rentecomponent Grondbank RZG	115	114	113	

-25.108 -25.331 -19.073 -15.373

23.588 24.801 18.845 15.241

Saldo incidentele baten en lasten

-1.520 -530 -228 -132

Bedragen x € 1.000

N N N N

Bijlage 5: Overzicht reserves 2020-2023

Nr.	Omschrijving	Saldo einde B 2019	Vermeerderingen	Verminderen	Saldo einde B 2020	Vermeerderingen	Verminderen	Saldo einde B 2021	Vermeerderingen	Verminderen	Saldo einde B 2022	Vermeerderingen	Verminderen	Saldo einde B 2023
Reserves algemene dienst														
2.1. Algemene reserves														
X.001	Algemene bedrijfsreserve algemene dienst	18.714.561	645.189	-800.523	18.559.227	0	-1.237.613	17.321.614	0	-3.612.628	13.708.986	0	-41.234	13.667.752
X.002	Algemene bedrijfsreserve zwembad	252.440	0	0	252.440	0	0	252.440	0	0	252.440	0	0	252.440
X.003	Algemene bedrijfsreserve grondbedrijfsfunctie	1.951.119	165.796	-1.866.011	250.904	153.054	-161.750	242.208	425.359	-577.420	90.147	425.359	-159.750	355.756
Bestemmingsreserves														
2.2. (Tariefs)legalisatieserves														
X.004	Egalisatiereserve Sociaal domein	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
X.005	Egalisatiereserve CJG (bij Burap I 2016 naar max € 50.000)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
X.006	Egalisatiereserve bouwvergunningen	1.618.078	0	0	1.618.078	0	0	1.618.078	0	0	1.618.078	0	0	1.618.078
2.3. Afschrijvingsreserves														
X.007	Afschrijvingsreserve Centraal Voetbalpark a/d Onderweg	3.125.425	0	-104.000	3.021.425	0	-104.000	2.917.425	0	-104.000	2.813.425	0	-104.000	2.709.425
X.008	Afschrijvingsreserve IHP Kerkstraat 13 tijdelijke huisvesting	255.000	0	-85.000	170.000	0	-85.000	85.000	0	-85.000	0	0	-85.000	-85.000
X.021	Afschrijvingsreserve IHP voorbereidingskrediet Willem Alexander + Regent	824.609	0	-202.327	622.282	0	-204.856	417.426	0	-207.417	210.009	0	-210.009	0
X.022	Afschrijvingsreserve IHP voorbereidingskrediet 2de school Triangel (fase 1)	843.824	0	-207.042	636.782	0	-209.630	427.152	0	-212.250	214.902	0	-214.902	0
X.023	Afschrijvingsreserve IHP bouwkosten 2de school Triangel (fase 1)	6.328.693	0	-122.912	6.205.781	0	-124.449	6.081.332	0	-126.004	5.955.328	0	-127.579	5.827.749
X.025	Afschrijvingsreserve IHP installaties 2de school Triangel (fase 1)	1.265.739	0	-77.244	1.188.495	0	-78.209	1.110.286	0	-79.187	1.031.099	0	-80.177	950.922
X.026	Afschrijvingsreserve IHP voorbereidingskrediet Renovatie Jacob Catslaan	56.458	0	-13.838	42.620	0	-14.011	28.609	0	-14.186	14.423	0	-14.364	59
X.027	Afschrijvingsreserve IHP voorbereidingskrediet Renovatie Zuidplashof 1 er	62.575	0	-15.354	47.221	0	-15.545	31.676	0	-15.740	15.936	0	-15.936	0
X.028	Afschrijvingsreserve IHP voorbereidingskrediet Renovatie Lindegaarde 17a	197.186	0	-48.382	148.804	0	-48.987	99.817	0	-49.599	50.218	0	-50.218	0
X.029	Afschrijvingsreserve IHP voorbereidingskrediet Renovatie Spenwerhoek 6	123.076	0	-30.198	92.878	0	-30.575	62.303	0	-30.958	31.345	0	-31.345	0
X.030	Afschrijvingsreserve IHP voorbereidingskrediet Renovatie Spenwerhoek 4	102.046	0	-25.038	77.008	0	-25.351	51.657	0	-25.668	25.989	0	-25.989	0
X.031	Afschrijvingsreserve IHP voorbereidingskrediet Renovatie Zuidplashof 1 er	116.210	0	-28.513	87.697	0	-28.870	58.827	0	-29.231	29.596	0	-29.596	0
X.032	Afschrijvingsreserve Herontwikkeling stationsgebied	369.327	0	-8.207	361.120	0	-8.207	352.913	0	-8.207	344.706	0	-8.207	336.499
X.033	Afschrijvingsreserve Fietsontsluiting Triangel-Waddinxveen Oost	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
X.034	Afschrijvingsreserve Voorplein HOV-station Waddinxveen Triangel	500.546	0	-11.376	489.170	0	-11.376	477.794	0	-11.376	466.418	0	-11.376	455.042
X.035	Afschrijvingsreserve Bijdrage HOV 2e tranche	1.014.163	0	-23.049	991.114	0	-23.049	968.065	0	-23.049	945.016	0	-23.049	921.967
X.037	Afschrijvingsreserve Bijdrage aan N207	666.407	973.350	0	1.639.757	2.596.230	0	4.235.987	2.081.520	0	6.317.507	0	-140.389	6.177.118
X.038	Afschrijvingsreserve Vredenburgzone	1.112.141	1.112.141	0	2.224.282	1.112.141	0	3.336.423	1.112.141	0	4.448.564	0	-88.971	4.359.593
X.040	Afschrijvingsreserve Herinrichting Stationsgebied Waddinxveen Noord	157.500	0	315.000	0	0	-7.000	308.000	0	-7.000	301.000	0	-7.000	294.000
X.042	Afschrijvingsreserve Nieuwbouw gymzaal Triangel	0	230.000	0	230.000	0	-57.500	172.500	0	-57.500	115.000	0	-57.500	57.500
X.043	Afschrijvingsreserve Nieuwbouw Coenecoop College	0	0	0	0	0	0	1.855.125	0	1.855.125	0	0	-455.175	1.399.950
X.044	Afschrijvingsreserve Renovatie Mauritslaan 55	0	430.853	0	430.853	0	-107.713	323.140	0	-107.713	215.427	0	-107.713	107.714
X.045	Afschrijvingsreserve Fietspad Coenecoop langs spoor	700.000	0	-15.556	684.444	0	-15.556	668.888	0	-15.556	653.332	0	-15.556	637.776
X.046	Afschrijvingsreserve Fietspad Beethovenlaan	0	0	0	0	570.000	0	570.000	0	-12.667	557.333	0	-12.667	544.666
X.047	Afschrijvingsreserve Rotonde Zuidelijke Rondweg-Beijerinklaan	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	897.660	0	897.660
2.4. Overige bestemmingsreserves														
X.009	Inburgeringsgelden	31.269	0	-10.000	21.269	0	-10.000	11.269	0	-10.000	1.269	0	-1.269	0
X.010	Decentrale gelden personeel	45.555	25.192	-50.000	20.747	25.192	0	45.939	25.192	0	50.000	25.192	0	46.323
X.011	Accommodatiebeleid	121.754	0	-7.150	114.604	0	-7.150	107.454	0	-7.150	100.304	0	-7.150	93.154
X.012	Reserve schoolgebouwen Triangel	386.582	0	0	386.582	0	0	386.582	0	0	386.582	0	0	386.582
X.013	Huisvesting basisonderwijs	481.803	0	-44.500	437.303	0	-44.500	392.803	0	0	392.803	0	0	392.803
X.014	Buurtportcoaches	145.089	0	-14.084	131.005	0	-14.084	116.921	0	-14.084	102.837	0	-14.084	88.753
X.016	Fractiefonds	31.777	0	0	31.777	0	0	31.777	0	0	31.777	0	0	31.777
X.017	Bovenwijkse voorzieningen (gemeentelijk aandeel)	2.417.962	1.794.617	-2.242.991	1.969.588	2.308.783	-4.278.371	0	3.209.131	-3.209.131	0	935.099	-935.099	0
X.018	Organisatieontwikkeling	141.276	0	0	141.276	0	0	141.276	0	0	141.276	0	0	141.276
X.019	Investeren in vernieuwen	121.850	0	-25.000	96.850	0	0	96.850	0	0	96.850	0	0	96.850
X.020	Invoering Omgevingswet	195.000	0	-42.000	153.000	0	-38.330	114.670	0	-38.330	76.340	0	-38.330	38.010
X.024	Afbouw precariobelasting ondergrondse kabels en leidingen	363.228	225.224	0	588.452	281.530	0	869.982	0	-289.994	579.988	0	-231.995	347.993
X.039	Voorschoolse voorzieningen	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
X.041	Onderuitputting algemene uitkering	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
X.048	Onderwijsachterstandenbeleid	190.474	0	0	190.474	0	0	190.474	0	0	190.474	0	0	190.474
Totaal reserves		45.030.742	5.759.862	-6.120.295	44.670.309	7.046.930	-6.991.682	44.725.557	8.708.468	-9.031.045	44.402.980	2.283.310	-3.345.629	43.340.661

Toelichting overzicht reserves

Het BBV (artikel 43) onderscheidt twee type reserves:

- De algemene reserve.
- De bestemmingsreserve.

De algemene reserve is een reserve zonder bestemming en daardoor in beginsel vrij aanwendbaar door de raad. Het bepalen van de minimale omvang en het minimale weerstandsvermogen is een raadsbevoegdheid. De jaarlijkse jaarrekeningresultaten worden in beginsel met deze reserve verrekend.

De bestemmingsreserve is een reserve waaraan door de raad door middel van een specifiek besluit een bepaalde bestemming is gegeven (bijv. specifieke tijdelijke projecten of beleidsintensiveringen). De aanwending van bestemmingsreserves is wel in die zin vrijblijvend, dat de raad een besluit kan nemen over een andere aanwending c.q. bestemming.

Bij een voorstel voor het instellen van een bestemmingsreserve wordt er minimaal aangegeven: het doel van de reserve, de voeding, de maximale hoogte (plafond) en de maximale looptijd. Na het verstrijken van de maximale looptijd valt de bestemmingsreserve vrij in de algemene reserve.

In Waddinxveen worden er in principe drie typen bestemmingsreserves gehanteerd:

- Egalisatiereserves, deze dienen om ongewenste schommelingen op te vangen in kosten en/of opbrengsten. Voorbeelden sociaal domein en bouwvergunningen.
- Afschrijvingsreserves, deze worden aangehouden voor de (gedeeltelijke) dekking van kapitaallasten van vaste activa en
- Overige bestemmingsreserves.

Het beleid met betrekking tot de reserves is vastgelegd in de Financiële verordening gemeente Waddinxveen 2017.

Algemene reserves

Algemene bedrijfsreserve algemene dienst (incidenteel):

De reserve heeft geen bestemming en is daardoor, rekening houdend met het bodembedrag, in beginsel vrij aanwendbaar door de raad. Deze reserve is onder andere bedoeld als buffer voor de financiële risico's van de algemene dienst excl. grondbedrijfsfunctie. Het bodembedrag is vastgesteld op 5% van de lastenzijde in de Staat van baten en lasten in de Programmabegroting verminderd met de lasten van het actief en faciliterend grondbeleid en de stortingen in de reserves. Deze reserve wordt gevuld vanuit het saldo van de Staat van baten en lasten als sluitpost van de resultaatbestemming. Er is geen maximale hoogte en looptijd bij deze reserve.

Algemene bedrijfsreserve zwembad (incidenteel):

De reserve is belegd bij de gemeente. Deze reserve wordt aangehouden ter verrekening van mee- en tegenvallers in de exploitatie van het zwembad. Er is geen maximale hoogte en looptijd bij deze reserve.

Algemene bedrijfsreserve grondbedrijfsfunctie (incidenteel):

De reserve is voornamelijk bedoeld als buffer voor de financiële risico's van de grondbedrijfsfunctie. Dit betreft het zogenaamde weerstandsvermogen van het grondbedrijf, dat gegarandeerd beschikbaar moet zijn. Het bedrag boven het weerstandvermogen is in beginsel vrij beschikbaar en kan onder de voorwaarden gesteld in het winstnemings- en afromingsbeleid van het grondbedrijf worden uitgenomen. Deze reserve wordt voornamelijk gevuld vanuit positieve resultaten van actief grondbeleid. Er is geen maximale hoogte en looptijd bij deze reserve, waarbij de looptijd wel is verbonden aan de tijdelijkheid en omvang van het actief grondbeleid.

Bestemmingsreserves

- Egalisatiereserves

Egalisatiereserve sociaal domein (incidenteel):

Met ingang van 2018 is het doel van deze reserve het opvangen van incidentele afwijkingen tussen begroting en werkelijkheid (excl. apparaatslasten) van de volgende open einde regelingen:

- BUIG/BBZ (inkomensregelingen),
- Minima,
- Arbeidsparticipatie,
- WSW,
- Maatwerkvoorzieningen Wmo en 18+,
- Maatwerkvoorzieningen en geëscaleerde zorg 18- en
- Leerlingenvervoer.

Deze reserve heeft geen maximale looptijd en structurele voeding. Het plafond van deze reserve wordt met ingang van 2018 gesteld op € 3 miljoen.

Egalisatiereserve bouwvergunningen (structureel):

De reserve is bedoeld voor de dekking van de nog te maken kosten voor toezicht en handhaving voor verleende bouwvergunningen voor grote projecten. Er is geen maximale hoogte en looptijd bij deze reserve.

- **Afschrijvingsreserves**

Diverse afschrijvingsreserves (structureel):

De reserves zijn bedoeld voor de gedeeltelijke dekking van de afschrijvingslasten samenhangend met diverse investeringen zoals het Centraal Voetbalpark CVP aan de Onderweg, de Kerkstraat 13, diverse investeringen van het Integraal Huisvestingsplan Primair onderwijs (IHP) en diverse investeringen Bovenwijkse voorzieningen. Er is geen structurele voeding van deze reserves. De maximale hoogte is gelijk aan het beginsaldo van een afschrijvingsreserve. De looptijd van een reserve is gelijk aan de afschrijvingsperiode van het bijbehorende actief.

- **Overige bestemmingsreserves**

Reserve Inburgeringsgelden (structureel):

De reserve is bedoeld voor activiteiten gericht op het inburgeringsbeleid bestaande uit participatie in de samenleving in de vorm van deelname aan sociale netwerken buurt/wijk/gemeente, begeleiding van gezinnen bij de eerste vestiging in de gemeente, zelfstandig kunnen functioneren in de gemeente en Interculturele ontmoetingen. Deze reserve heeft geen structurele voeding en maximale hoogte. De einddatum van deze reserve is 2023.

Reserve decentrale gelden personeel (structureel):

De reserve is bedoeld voor het dekken van de kosten samenhangend met de tweejaarlijkse activiteiten die worden georganiseerd voor het gehele personeel van de gemeente Waddinxveen. De reserve heeft een structurele voeding van circa € 25.000 per jaar. Er is geen maximale hoogte en looptijd bij deze reserve.

Reserve accommodatiebeleid (incidenteel):

De reserve is bedoeld voor het dekken van incidentele kosten samenhangend met de nieuwbouw/aanbouw van sport-, sociaal-culturele en culturele accommodaties en het opvangen van de meerjarig tijdelijke tekorten op de tarieven sportverenigingen. Deze reserve heeft geen structurele voeding, geen maximale hoogte en geen einddatum.

Reserve schoolgebouwen Triangel (incidenteel):

De reserve is bedoeld voor de realisatie van zes onderwijslokalen in de nieuwe wijk Triangel. In het kader van het IHP is deze reserve hiervoor grotendeels omgezet in afschrijvingsreserves. Het resterende saldo dient als financiële buffer voor het IHP. Deze reserve heeft geen structurele voeding, geen maximale hoogte en geen einddatum.

Reserve huisvesting basisonderwijs (incidenteel):

De reserve is bedoeld voor de incidentele lasten samenhangend met de nieuwbouw scholen Waddinxveen – Noord en voor eventuele bedragen die betaald moesten worden bij de overgang van buitenkant onderhoud naar de schoolbesturen. In het kader van het IHP is deze reserve onder andere omgezet in afschrijvingsreserves. Het resterende saldo dient als financiële buffer voor het IHP. Deze reserve heeft geen structurele voeding, geen maximale hoogte en geen einddatum.

Reserve buurtsportcoaches (incidenteel):

De reserve is bedoeld om de decentralisatie uitkering Brede Impuls Combinatiefuncties aan te kunnen vullen voor het geval dat de uitkering wordt verlaagd of gestopt. Deze reserve wordt gevoed door toevoeging van het jaarlijks resterende budget. Deze reserve heeft geen maximale hoogte en geen einddatum.

Reserve fractiefonds (incidenteel):

De reserve is bedoeld voor dekking van kosten samenhangend met de uitvoering van wensen van raadsfracties. Deze reserve heeft geen structurele voeding, geen maximale hoogte en geen einddatum.

Reserve bovenwijkse voorzieningen (incidenteel):

De reserve is bedoeld voor de (gedeeltelijke) dekking van lasten samenhangend met de investeringen in bovenwijkse voorzieningen. Deze reserve wordt gevoed vanuit het actief en faciliterend grondbeleid. Bij het actief grondbeleid gebeurt dit door resultaatbestemming. Deze reserve heeft geen maximale hoogte en geen einddatum.

Reserve organisatieontwikkeling (incidenteel):

De reserve is bedoeld voor het opvangen van de incidentele kosten samenhangend met de organisatieontwikkeling. Deze reserve heeft geen structurele voeding, geen maximale hoogte en geen einddatum.

Reserve investeren in vernieuwen (incidenteel):

De reserve is bedoeld voor cofinanciering van investeringen in het regionaal investeringsprogramma van de provincie Zuid-Holland. Voorlopig is € 10 per inwoner in deze reserve gestort. De raad besluit over de deelname aan een concreet benoemd project. Dit kunnen projecten zijn die vallen onder investeren in vernieuwen en regionale projecten die zich vanuit andere kansen voordoen. Deze reserve heeft geen structurele voeding en geen einddatum.

Reserve invoering Omgevingswet (incidenteel):

De reserve is bedoeld voor de dekking van de invoeringskosten van de Omgevingswet. Deze reserve heeft geen structurele voeding en geen maximale hoogte. De einddatum van deze reserve is gelegen in 2024.

Reserve afbouw precariobelasting ondergrondse kabels en leidingen (structureel):

De reserve is bedoeld voor het spreiden van de financiële gevolgen van de afschaffing van de precariobelasting op ondergrondse kabels en leidingen van 5 naar 10 jaar. In de begroting is voor deze belasting een structurele opbrengst opgenomen van circa € 563.000 per jaar. De precariobelasting wordt in volledige omvang geheven tot en met het begrotingsjaar 2021. Met ingang van 2017 wordt van de opbrengst jaarlijks cumulatief 10% gestort in deze reserve. Dus 2017 10% oplopend naar 50% in 2021. Deze reservering valt in periode 2022 - 2026 cumulatief dalend met 10% vrij, dus 2022 50% aflopend naar 10% in 2026. Hiermee wordt toch een overgangstermijn van 10 jaar gerealiseerd in de begroting. De reserve heeft structurele voeding in de jaren 2017 tot en met 2021 en de einddatum is gelegen in 2026. Het plafond bedraagt € 845.000.

Reserve Onderwijsachterstandenbeleid (incidenteel):

De reserve is bedoeld voor bekostiging van activiteiten om onderwijsachterstanden tegen te gaan. Deze reserve heeft geen structurele voeding en geen maximale hoogte.

Bijlage 6: Staat van voorzieningen 2020-2023

Nr.	Omschrijving	Saldo einde B2019	Vermeerderingen		Verminderen	Saldo einde B2020	Vermeerderingen		Verminderen	Saldo einde B2021	Vermeerderingen		Verminderen	Saldo einde B2022	Vermeerderingen		Verminderen	Saldo einde B2023
			Rente	Overige			Rente	Overige			Rente	Overige			Rente	Overige		
Voorzieningen algemene dienst																		
3.1.	Wachtgeld- en pensioenvoorzieningen																	
Z.001	Pensioenen (gewezen) wethouders	2.974.078	0	131.500	-190.254	2.915.324	0	131.500	-107.466	2.939.358	0	131.500	-101.308	2.969.550	0	131.500	-101.308	2.999.742
3.2.	Onderhoudsvoorzieningen																	
Z.002	Onderhoud openbare ruimte	2.597.860	0	760.034	-760.034	2.597.860	0	1.266.000	-1.266.000	2.597.860	0	1.266.000	-1.266.000	2.597.860	0	1.266.000	-1.266.000	2.597.860
Z.003	Onderhoud gemeentelijke gebouwen	838.812	0	270.000	-337.175	771.637	0	270.000	-395.804	645.833	0	270.000	-161.519	754.314	0	270.000	-213.000	811.314
3.3.	Nakomende kostenvoorzieningen																	
Z.004	Frictiekosten Stichting Vonk	78.468	0	0	-9.405	69.063	0	0	0	69.063	0	0	0	69.063	0	0	0	69.063
3.4.	Verliesvoorzieningen																	
Z.009	Voorziening boekwaarde Grondbank RZG Zuidplas	1.054.583	0	0	0	1.054.583	0	0	0	1.054.583	0	0	0	1.054.583	0	0	0	1.054.583
3.5.	Egalisatievoorzieningen																	
Z.005	Egalisatievoorziening tarieven rioolrechten	2.757.384	0	0	-484.074	2.273.310	0	0	-530.565	1.742.745	0	0	-544.051	1.198.694	0	0	-560.091	638.603
Z.006	Egalisatievoorziening afvalstoffenheffing	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Z.007	Egalisatievoorziening begraafplaatsen	322.124	0	0	-28.339	293.785	0	0	-43.576	250.209	0	0	-73.696	176.513	0	0	-24.488	152.025
Totaal voorzieningen creditzijde balans		10.623.310	0	1.161.534	-1.809.281	9.975.563	0	1.667.500	-2.343.411	9.299.652	0	1.667.500	-2.146.574	8.820.578	0	1.667.500	-2.164.887	8.323.191
Voorzieningen debet zijde balans																		
Nr.	Omschrijving	Saldo einde B2019	Vermeerderingen		Verminderen	Saldo einde B2020	Vermeerderingen		Verminderen	Saldo einde B2021	Vermeerderingen		Verminderen	Saldo einde B2022	Vermeerderingen		Verminderen	Saldo einde B2023
			Rente	Overige			Rente	Overige			Rente	Overige			Rente	Overige		
Voorzieningen grondbedrijf																		
3.6.	Verliesvoorzieningen																	
Z.008	Voorziening gecaluleerd nadelig resultaat Centrum	4.585.119	0	0	0	4.585.119	0	0	0	4.585.119	0	0	0	4.585.119	0	0	-4.585.119	0
Z.011	Voorziening gecaluleerd nadelig resultaat Sleutelkwartier	5.137.511	0	0	0	5.137.511	0	0	0	5.137.511	0	0	0	5.137.511	0	0	0	5.137.511
Totaal voorzieningen debetzijde balans		9.722.630	0	0	0	9.722.630	0	0	0	9.722.630	0	0	0	9.722.630	0	0	-4.585.119	5.137.511

Toelichting overzicht voorzieningen

Het BBV (artikel 44) onderscheidt voorzieningen voor:

- Verplichtingen en verliezen waarvan de omvang op de balansdatum onzeker is, doch redelijkerwijs te schatten;
- Op de balansdatum bestaande risico's ter zake van bepaalde te verwachte verplichtingen of verliezen waarvan de omvang redelijkerwijs is te schatten;
- Kosten die in een volgend begrotingsjaar zullen worden gemaakt, mits het maken van die kosten zijn oorsprong mede vindt in het begrotingsjaar of in een voorafgaand begrotingsjaar en de voorziening strekt tot gelijkmatige verdeling van lasten over een aantal begrotingsjaren en
- De bijdragen aan toekomstige vervangingsinvesteringen, waarvoor een heffing wordt geheven (bijv. investeringen in rioleringen).

In Waddinxveen worden er in principe vijf typen voorzieningen gehanteerd:

- Wachtgeld- en pensioenvoorzieningen (voorzieningen voor verplichtingen waarvan de omvang redelijkerwijs is in te schatten);
- Onderhoudsvoorzieningen (voorzieningen die strekken tot gelijkmatige verdeling van lasten);
- Nakomende kostenvoorzieningen (voorzieningen voor verplichtingen waarvan de omvang redelijkerwijs is in te schatten);
- Verliesvoorzieningen (voorzieningen voor verliezen waarvan de omvang redelijkerwijs is in te schatten) en
- Egalisatievoorzieningen (voorzieningen waarbij de besteding dusdanig is gebonden dat de gereserveerde middelen uit heffingen of rechten teruggegeven moeten worden als ze niet aan het doel waarvoor ze geheven zijn worden besteed).

Het beleid met betrekking tot de voorzieningen is vastgelegd in de Financiële verordening gemeente Waddinxveen 2017.

Wachtgeld- en pensioenvoorzieningen

Voorziening pensioenen (gewezen) wethouders (structureel):

De voorziening is gevormd voor het dekken van de toekomstige pensioenverplichtingen van (gewezen) wethouders. De omvang van deze voorziening wordt bepaald op basis van actuariële waarde berekeningen.

Onderhoudsvoorzieningen

Voorziening onderhoud openbare ruimte (structureel):

De voorziening is gevormd voor de gelijkmatige verdeling van de lasten van groot onderhoud in de openbare ruimte. Deze voorziening heeft betrekking op de beheerplannen wegen, water en groen.

Voorziening onderhoud gemeentelijke gebouwen (structureel):

De voorziening is gevormd voor de gelijkmatige verdeling van de lasten groot onderhoud van de gemeentelijke gebouwen inclusief binnensportaccommodaties. Deze voorziening heeft betrekking op het Meerjarenonderhoudsplan (MJOP; incl. binnensportaccommodaties).

Nakomende kostenvoorzieningen

Voorziening frictiekosten Stichting Vonk (incidenteel):

De voorziening is ingesteld voor het afdekken van de eenmalige financiële gevolgen n.a.v. het onderzoeksrapport Stichting Vonk.

Verliesvoorzieningen

Voorziening boekwaarde Grondbank RZG Zuidplas (incidenteel):

De voorziening is gevormd voor het aandeel van 5% van de gemeente Waddinxveen in de mogelijke afwaardering van grond in bezit bij de Grondbank RZG Zuidplas.

Voorziening gecalculeerd nadelig resultaat Centrum (incidenteel):

De voorziening is gevormd voor de dekking van het verwacht verlies op de bouwgrond in exploitatie Centrum.

Egalisatievoorzieningen

Egalisatievoorziening tarieven rioolrechten (structureel):

De voorziening dient voor het gedeeltelijk opvangen van tariefstijging als gevolg van toekomstige investeringen en de hiermee samenhangende kapitaallasten op basis van het financieel dekkingsplan bij het verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan. Daarnaast worden verschillen tussen geraamde en werkelijke kosten en opbrengsten op deze budgettaire neutrale beleidstaak met deze voorziening verrekend.

Egalisatievoorziening afvalstoffenheffing (structureel):

De voorziening dient voor het opvangen van ongewenste fluctuaties in de hoogte van de afvalstoffenheffing. Daarnaast worden verschillen tussen geraamde en werkelijke kosten en opbrengsten op deze budgettair neutrale beleidstaak met deze voorziening verrekend. Naar verwachting heeft deze voorziening m.i.v. 2020 geen saldo meer.

Egalisatievoorziening begraafplaatsen (structureel):

De voorziening dient voor het opvangen van ongewenste fluctuaties in de hoogte van de lijkbezorgingsrechten. Daarnaast worden verschillen tussen geraamde en werkelijke kosten en opbrengsten op deze budgettair neutrale beleidstaak met deze voorziening verrekend.

Bijlage 7: Taakvelden

PROGRAMMA'S					
1		Participatie in samenhang	Lasten	Baten	Saldo
	430	Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	-603	15	-588
	650	Arbeidsparticipatieinstrumenten	-392	0	-392
	640	Begeleide participatie	-2.293	0	-2.293
	681	Geëscaleerde zorg 18+	-330	0	-330
	682	Geëscaleerde zorg 18-	-1.095	0	-1.095
	630	Inkomensregelingen	-5.922	5.512	-410
	672	Maatwerkdienstverlening 18-	-7.205	0	-7.205
	671	Maatwerkdienstverlening 18+	-3.040	115	-2.925
	660	Maatwerk-voorzieningen (WMO)	-944	3	-941
	610	Samenkracht en burgerparticipatie	-803	0	-803
	620	Wijkteams	-2.477	60	-2.417
		Totaal	-25.104	5.705	-19.399
2		Mens in ontwikkeling	Lasten	Baten	Saldo
	530	Cultuurpresentatie, cultuurproductie e.d.	-729	219	-510
	560	Media (bibliotheek)	-441	0	-441
	430	Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	-459	265	-194
	420	Onderwijshuisvesting	-2.246	83	-2.164
	610	Samenkracht en burgerparticipatie	-251	75	-176
	520	Sportaccommodaties	-3.193	1.653	-1.540
	510	Sportbeleid en activering	-314	22	-291
	710	Volksgesondheid	-1.239	0	-1.239
		Totaal	-8.872	2.316	-6.556
3		Dorp in ontwikkeling	Lasten	Baten	Saldo
	330	Bedrijfsloket en -regelingen	-8	7	-1
	310	Economische ontwikkeling	-308	0	-308
	320	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	-604	642	38
	820	Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	-15.809	14.770	-1.039
	550	Cultureel erfgoed	-32	0	-32
	740	Milieubeheer	-1.068	0	-1.068
	810	Ruimtelijke ordening	-2.872	3.350	479
	210	Verkeer en vervoer	-301	0	-301
	830	Wonen en bouwen	-2.591	1.579	-1.012
		Totaal	-23.592	20.349	-3.243
4		Leefbaar dorp	Lasten	Baten	Saldo
	730	Afval	-3.050	4.025	974
	750	Begraafplaatsen	-226	328	102
	064	Belastingen Overig	-1	604	603
	530	Cultuurpresentatie, cultuurproductie e.d.	-8	0	-8
	630	Inkomensregelingen	-139	0	-139
	570	Openbaar groen (en openlucht) recreatie	-2.700	606	-2.094
	220	Parkeren	-35	27	-8
	720	Riolering	-1.957	2.860	903
	210	Verkeer en vervoer	-3.531	178	-3.353
		Totaal	-11.648	8.628	-3.020

PROGRAMMA'S					
5		Bestuur in samenhang voor best.	Lasten	Baten	Saldo
	001	Bestuur	-1.637	0	-1.637
	002	Burgerzaken	-1.034	244	-789
	110	Crisisbeheersing en Brandweer	-1.644	219	-1.425
	120	Openbare orde en veiligheid	-567	10	-556
	610	Samenkracht en burgerparticipatie	-223	0	-223
		Totaal	-5.104	474	-4.630
		TOTAAL VAN DE PROGRAMMA'S	-74.321	37.472	-36.849
		ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN EN ONVOORZIEN	Lasten	Baten	Saldo
6.1		<i>Lokale heffingen</i>			0
	064	Belastingen overig	-4	0	-4
	062	OZB niet-woningen	0	3.566	3.566
	061	OZB woningen	-342	3.713	3.371
	340	Economische promotie	0	33	33
	630	Inkomensregelingen	-3	0	-3
6.2		<i>Algemene uitkering</i>			0
	007	Algemene uitkering en ov. Uitk. Gem.fonds	0	39.652	39.652
6.3		<i>Aandelen en dividend</i>			0
	005	Treasury, aandelen en dividend	-2.000	1.957	-44
6.4		<i>Overige dekkingsmiddelen en onvoorzien</i>			0
	008	Overige baten en lasten	-733	0	-733
6.5		<i>Overhead</i>			0
	004	Overhead	-9.147	0	-9.147
6.6		<i>Vennootschapsbelasting</i>			0
	090	Vennootschapsbelasting (VpB)	0	0	0
		TOTAAL ALG. DEKKINGSM/ONVOORZIEN	-12.230	48.921	36.691
		SALDO VOOR RESULTAATBESTEMMING	-86.551	86.393	-158
		MUTATIES IN RESERVES	Lasten	Baten	Saldo
1	010	Mutatie reserves - Participatie in samenhang	0	10	10
2	010	Mutatie reserves - Mens in ontwikkeling	-661	1.686	1.026
3	010	Mutatie reserves - Dorp in ontwikkeling	-3.230	3.115	-115
4	010	Mutatie reserves - Leefbaar dorp	-1.843	1.259	-585
5	010	Mutatie reserves - Bestuur in samenhang	0	0	0
6.4	010	Mutatie reserves - Overig	-25	50	25
6.6	010	Mutatie reserves - Vennootschapsbelasting	0	0	0
		TOTAAL MUTATIES IN RESERVES	-5.760	6.120	360
		SALDO NA RESULTAATBESTEMMING	-92.311	92.513	202

Bedragen x € 1.000